

ΚΕΝΤΡΟΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ

τετράδια ἐργασίας

Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ. ΔΙΑΛΕΤΗΣ,
Η. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

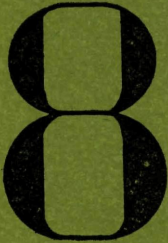
Τυπολογία τῶν βιβλίων τῶν θετικῶν
καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν (1750-1821)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

Ἄρχεῖο Ἀνδρέα Χ. Λόντου (1811-81)

ΧΑΡΗΣ Μ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ

Βιβλιοθῆκες Τήλου καὶ Ἀστυπάλαιας

ΑΘΗΝΑ 1986

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ:

1. Κατάλογος Μικροταινιοθήκης. Φωτογραφήσεις εγγράφων, καταστίχων, χειρογράφων, έντύπων και προσωπογραφιών 1960-1980. Έπιμέλεια Τ. Ε. Σκλαβενίτης. 1982
2. Καταγραφή εγγράφων, χειρογράφων, έντύπων Ρόδου και Σύμης. Έπιμέλεια: Λουκία Δρούλια, Α. Πολίτης, Τ. Ε. Σκλαβενίτης. 1982
3. Γιώργος Δ. Μπῶκος. Έλληνική Βιβλιογραφία. Άγνωστα έπτανησιακά μονόφυλλα (1798-1817). 1982
4. Φίλιππος Ήλιού. Έλληνική Βιβλιογραφία 1800-1863. Προσθήκες - Συμπληρώσεις. 1983
5. Γιάννης Κόκκωνας. Κατάλογος τῶν άρχετύπων τῆς Έθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Έλλάδος (μὲ ένταξη τῶν άντιτύπων τοῦ Μουσείου Μπενάκη). 1983
6. Κ. Κ. Σπηλιωτάκης. Άρχεῖον Μιχαήλ Ίατροῦ 1802-1893
Γιώργος Σμπιλίρης. Άρχεῖο Δημητρίου Καλλέργη 1824-1867. 1983
7. Σεμιναριακά μαθήματα
Σ. Άσδραχάς, Κ. Θ. Δημαρᾶς, Π. Μουλλᾶς, Β. Παναγιωτόπουλος, Γ. Τριανταφυλλίδου-Baladié, Γ. Τσιώμης. 1984

ΚΕΝΤΡΟΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ

τετράδια ἐργασίας

Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ. ΔΙΑΛΕΤΗΣ,
Η. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

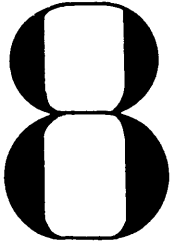
Τυπολογία τῶν βιβλίων τῶν θετικῶν
καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν (1750-1821)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

Ἄρχεῖο Ἀνδρέα Χ. Λόντου (1811-81)

ΧΑΡΗΣ Μ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ

Βιβλιοθήκες Τήλου καὶ Ἀστυπάλαιας

ΑΘΗΝΑ 1986

ΕΠΙΤΡΟΠΗ «ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

Έμμανουήλ Ν. Φραγκίσκος, Κατερίνα Γαρδίκια-Άλεξανδροπούλου, Παναγιώτης Μιχαηλάρης, Δήμητρα Πικραμένου-Βάρφη, Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ. ΔΙΑΛΕΤΗΣ, Η. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ, Τυπολογία τῶν βιβλίων τῶν θετικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν τοῦ προεπαναστατικοῦ αἰῶνα (1750-1821)	7
Ἡ βάση τῶν δεδομένων	8
Προσδιορισμός τῆς φυσιογνωμίας (προφίλ) ἑνὸς βιβλίου. Οἱ μεταβλητές καὶ οἱ κλάσεις τους	10
Στοιχεῖα μεθοδολογίας	12
Ἀποτελέσματα τῆς ἀνάλυσης	16
Συμπεράσματα	22
Κατάλογος βιβλίων ποὺ εἰσήγαγαν θετικές καὶ φυσικές ἐπιστῆμες στὴν Ἑλλάδα στὰ 1700-1821	24
Πίνακες καὶ σχήματα	30
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΓΓΕΛΑΤΟΣ, Ἄρχεῖο Ἄνδρέα Χρ. Λόντου (1811-1881)	
Εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα	39
Διάγραμμα ταξινομήσεως	44
I. Ἐγγραφα Ἄνδρέα Χ. Λόντου (1833-1881)	45
II. Κατάλοιπα οἰκογένειας Ἄνδρέα Χ. Λόντου (1821-1871)	62
III. Ἐφημερίδες (1842-1927)	66
Εἰκόνα Ἄνδρέα Χ. Λόντου καὶ Γενεαλογικὸς πίνακας	69
Εὔρετήριο	72
ΧΑΡΗΣ ΜΙΧ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ, Βιβλιοθήκες Τήλου καὶ Ἀστυπάλαιας	
Εἰσαγωγικά-Βασικὴ Βιβλιογραφία	79
A' Χειρόγραφα Τήλου	81
B' Ἐντυπα Τήλου	87
Δημοτικὴ βιβλιοθήκη Ἀστυπάλαιας. Ἐντυπα	90
Εἰκόνες	92
Εὔρετήριο	93

Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Εθν. Ίδρυμα Ερευνών

Δ. ΔΙΑΛΕΤΗΣ
Αστεροσκοπείο Αθηνών

Η. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΑΙΩΝΑ (1700-1821)

Το αντικείμενο του άρθρου αυτού εντάσσεται στα πλαίσια μιας έρευνας που μελετά την εισαγωγή των θετικών και φυσικών επιστημών στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο του Διαφωτισμού.¹ Αποτελεί το πρώτο ολοκληρωμένο στάδιο αυτής της έρευνας και πέρα από την παρουσίαση μιας πρώτης εικόνας, παρέχει και μια βάση δεδομένων στον τομέα των έντυπων βιβλίων, όπου μπορεί κανείς να εμβαθύνει και να διαγνώσει τις ενυπάρχουσες τάσεις και κατευθύνσεις.

Ας παραμείνουμε όμως για λίγο στις γενικές διαστάσεις του θέματος. Οι σημερινοί ερευνητές του Ελληνικού Διαφωτισμού αποδέχονται εν γένει ότι η ριζοσπαστικότητα του φαινομένου δεν έγκειται στην «παραγωγή» επιστημονικής γνώσης, αλλά στη στροφή της ελληνικής κοινωνίας προς τις επιστήμες. Έτσι, αυτό που κι εμάς απασχολεί στο χώρο των θετικών και φυσικών επιστημών, είναι αυτή η «ζήτηση» επιστήμης, που εκδηλώνεται με την εισαγωγή από τη Δύση γνώσεων, οι οποίες την ίδια περίπου περίοδο έχουν διαμορφωθεί εκεί. Ειδικότερα μας ενδιαφέρει τι είδους γνώσεις εισάγονται, πότε αυτές εισάγονται, ποιοί μετακενώνουν αυτές τις γνώσεις και με ποιό τρόπο, ποιοί είναι οι δυνάμει αποδέκτες, ποιά είναι η θέση και ο ρόλος των γνώσεων αυτών στην Ελλάδα και τη Δύση αντίστοιχα. Φυσικά παρουσιάζουν για μας τεράστιο ενδιαφέρον τόσο οι τροποποιήσεις όσο και οι συμπληρώσεις των Ελλήνων μετακενωτών επιστήμης εκείνης της εποχής, αφού αυτές αφήνουν να διαφανεί, πέρα από το επίπεδο των ίδιων των διαμεσολαβητών, και ο τρόπος αντιμετώπισης ορισμένων επιστημονικών θεμάτων.

1. Η έρευνα αυτή χρηματοδοτήθηκε από το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, και δεν θα γινόταν χωρίς τη βοήθεια του κ. Γ. Καρά, ο οποίος μας παραχώρησε τον ανέκδοτο κατάλογό του των βιβλίων των θετικών επιστημών της Τουρκοκρατίας και μας παρείχε γενικά κάθε είδους βοήθεια. Θέλουμε επίσης να ευχαριστήσουμε τους κκ. Γιώργο Μπόκο, Τριαντάφυλλο Σκλαβενίτη, Θωμά Παπαδόπουλο και την κυρία Χρ. Βάρδα-Αναστασιάδη για την βοήθειά τους στην ανεύρεση των βιβλίων, καθώς και την κα Σ. Παπαγεωργίου για τις διευκολύνσεις που μας παρείχε στην Γεννάδειο Βιβλιοθήκη. Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε την κα Α. Δρούλια, διευθύντρια του Κ.Ν.Ε. και τους κκ. Ν. Σβορώνο, τ. πρόεδρο του ΕΙΕ και Κ. Μακρή, διευθυντή του αστρονομικού ινστιτούτου του αστεροσκοπείου Αθηνών για την αποφασιστική τους συμβολή στην υποστήριξη της έρευνας.

Το έντυπο βιβλίο προσφέρεται κατ' εξοχήν για μια τέτοιου είδους μελέτη. Είναι ακριβώς το βιβλίο, αυτό που κυκλοφορεί, που διδάσκεται, που θέλει κάποιες επίμονες κι επίμονες προσπάθειες για να εκδοθεί. Πιστεύουμε ότι αποτελεί την καλύτερη πηγή πληροφοριών για το θέμα της μεταφοράς της δυτικής επιστήμης στην Ελλάδα. Η στατιστική διερεύνησή του, πέρα από μια καινοτομία που δυνατόν εισάγει, συμβάλλει ουσιαστικά στον εντοπισμό και την ανάδειξη ποσοτικών και ποιοτικών αλληλοεξαρτήσεων που πρέπει να μελετηθούν.²

Η ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Τα αποτελέσματα μιας στατιστικής έρευνας απορρέουν κατά μεγάλο μέρος τους από την επιλογή των αρχικών στοιχείων. Θεωρούμε έτσι απαραίτητο να ορίσουμε με σαφήνεια το σύνολο που αποτελεί τη βάση δεδομένων μας. Ποιά βιβλία δηλαδή χαρακτηρίσαμε ως βιβλία που εισήγαγαν τις θετικές και φυσικές επιστήμες στον ελληνικό χώρο από το 1700 έως το 1821.³

Ας σταθούμε πρώτα σε μία κατηγορία βιβλίων που πιστεύουμε ότι έπαιξαν σημαντικό παιδευτικό ρόλο. Πρόκειται για τα εκλαϊκευτικά βιβλία που αναφέρονται σε συγκεκριμένες επιστήμες και έχουν σκοπό τη διάδοσή τους σε όσο το δυνατό ευρύτερα λαϊκά στρώματα, παρέχοντας είτε γνώσεις χρήσιμες στην καθημερινή ζωή είτε γνώσεις γενικής παιδείας. Τα εκλαϊκευτικά βιβλία που παρέχουν γνώσεις χρήσιμες στην καθημερινή ζωή αναφέρονται κυρίως στην ιατρική, την αριθμητική και τη γεωπονική.⁴ Τα εκλαϊκευτικά βιβλία που παρέχουν γνώσεις γενικής παιδείας αναφέρονται κυρίως στη γεωγραφία,⁵ τις φυσικές επιστή-

2. Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια ολοκληρωμένη στατιστική ανάλυση των βιβλίων των θετικών και φυσικών επιστημών του προεπαναστατικού αιώνα. Μια πρώτη ανάλυση (analyse pilote), η οποία μας έδωσε τις κατευθύνσεις για να προχωρήσουμε στην τελική στατιστική μελέτη, έχει ήδη παρουσιαστεί. (Βλ. Η. Αθανασιάδης, Δ. Διαλέτης, Ε. Νικολαΐδης: «Μια στατιστική προσέγγιση της γνωστικής ύλης μέσα από τα βιβλία των θετικών επιστημών στον αιώνα του Διαφωτισμού 1700-1821», *Πρακτικά συνεδρίου «Οι φυσικές επιστήμες στην Ελλάδα πριν την επανάσταση»*, έκδοση Ένωσης Ελλήνων Φυσικών, Λάρισα 1986).

3. Για περισσότερες λεπτομέρειες, σ' ό,τι αφορά τον προσδιορισμό αυτών των βιβλίων, βλ. Ε. Νικολαΐδης: «Η υποδοχή των δυτικών θετικών και φυσικών επιστημών στην Ελλάδα την περίοδο του διαφωτισμού. Μια προσέγγιση μέσω του έντυπου βιβλίου», ό.π. και Θ. Νικολαΐδης: «Η επιλογή της γνωστικής ύλης: Βιβλία των φυσικών και θετικών επιστημών του ελληνικού Διαφωτισμού», *Τά Ιστορικά*, τ. 4, 1985, σ. 423-430. Χάρη στις μακρόχρονες έρευνες του κ. Γ. Κανά πάνω σ' αυτόν τον τομέα, το θέμα της βιβλιογραφία ήταν ήδη λυμένο: βασιστήκαμε κατά κύριο λόγο στον «Κατάλογο των εντύπων του τομέα των Φυσικών-Θετικών επιστημών της περιόδου 1476-1821» που μας έθεσε υπ' όψη (υπό έκδοση στο Ε.Ι.Ε.).

4. Τυπικά παραδείγματα: Βλ. «Κατάλογος βιβλίων...» που δημοσιεύεται εδώ σ. 24, βιβλίο αρ. 17, 111, 113, 128.

5. Αν και η γεωγραφία με την κλασική της έννοια δεν μπορεί να θεωρηθεί πια ως φυσική ή θετική επιστήμη, την περιλαμβάνουμε στην μελέτη μας μια κι εκείνη την εποχή βρισκόταν στο

μες και την αστρονομία.⁶ Στη μελέτη μας έχουμε περιλάβει όλα τα εκλαϊκευτικά βιβλία ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το περιεχόμενο ορισμένων πολύ λίγη σχέση έχει με τις καινούριες ιδέες που εισάγει ο Διαφωτισμός.⁷

Μια συγγενική προς τα εκλαϊκευτικά βιβλία κατηγορία, είναι και τα εγκυκλοπαιδικά βιβλία που και αυτά παρέχουν γενικές γνώσεις γύρω από τις θετικές επιστήμες.⁸ Τα εγκυκλοπαιδικά απευθύνονται κυρίως σε μαθητές και μάλιστα μικρής σχετικά ηλικίας.

Η δεύτερη μεγάλη κατηγορία των βιβλίων που μας απασχολούν είναι αυτή των σχολικών βιβλίων. Σ' αυτή την κατηγορία εκτός από τα εγχειρίδια που γράφτηκαν ειδικά για τα σχολεία της εποχής,⁹ συναντάμε και ένα αριθμό βιβλίων χαμηλού επιπέδου που χρησιμεύουν ταυτόχρονα ως εγχειρίδια των μικρών τάξεων και ως εκλαϊκευτικά βιβλία.¹⁰

Μια τρίτη —μικρή— κατηγορία απαρτίζεται από τα βιβλία που απευθύνονται σε καταρτισμένους αναγνώστες, και είναι βιβλία υψηλού —σχετικά— επιπέδου.¹¹ Συγγενική προς αυτή είναι και η ακόμα μικρότερη κατηγορία των διατριβών Ελλήνων σπουδαστών ιατρικής σε δυτικά πανεπιστήμια, που έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά για να κυκλοφορήσουν στον ελληνικό χώρο.¹² Τα βιβλία αυτά εντάσσονται στην ξεχωριστή κατηγορία των βιβλίων που απευθύνονται σε γιατρούς. Στην ίδια —τέταρτη— κατηγορία κατατάσσουμε όλα τα ιατρικά βιβλία που δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «πρακτικά-εκλαϊκευτικά». Πρόκειται δηλαδή για τα βιβλία εκείνα που θέλουν να μεταφέρουν τις καινούργιες ιατρικές γνώσεις στους Έλληνες γιατρούς.¹³

Στο σύνολο των βιβλίων μας περιλαμβάνουμε και εκείνα που, ενώ δεν αναφέρονται κυρίως στις θετικές ή φυσικές επιστήμες, συμβάλλουν έμμεσα στη διάδοση ορισμένων εφαρμογών των επιστημών αυτών: πρόκειται για βιβλία ναυτιλιακά που περιέχουν γνώσεις γεωμετρίας, αστρονομίας, μετεωρολογίας κλπ.¹⁴ Κρίναμε σκόπιμο να περιλάβουμε και ορισμένα εμπορικά βιβλία, τα οποία εκλαϊκεύουν γνώσεις της πρακτικής αριθμητικής.¹⁵

Όσο για τα αρχαία κείμενα των θετικών και φυσικών επιστημών που εκδίδονται εκείνη την περίοδο, δεν συγκρατήσαμε παρά μόνο τις εκδόσεις που απευ-

πνεύμα αυτών των επιστημών. Εξ άλλου, πολλά γεωγραφικά βιβλία της περιόδου μας, περιέχουν και γεωλογικές έννοιες.

6. Τυπικά παραδείγματα: βλ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 84, 87.

7. Βλ. π.χ. στο ίδιο, βιβλίο αρ. 133.

8. Τυπικά παραδείγματα: βλ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 60, 112.

9. Τυπικά παραδείγματα: βλ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 13, 64, 68, 123.

10. Τυπικά παραδείγματα: βλ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 77, 98.

11. Βλ. π.χ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 16, 117.

12. Βλ. π.χ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 11, 82.

13. Βλ. π.χ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 70, 93.

14. Όπως το βιβλίο αρ. 127.

15. Βλ. π.χ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 30, 45.

θύνονται ειδικότερα στον ελληνικό χώρο, όπως είναι ορισμένες επιμέλειες του Κοραή.¹⁶

Ας σημειώσουμε τέλος ότι αποκλείσαμε από τη μελέτη μας τα ιταλόγλωσσα βιβλία των επανησίων συγγραφέων: η συγγραφή στην ελληνική γλώσσα, αποτέλεσε ένα από τα κριτήρια της πρώτης μας επιλογής.

Απομένει να διευκρινίσουμε ότι το σύνολο των βιβλίων μας περιλαμβάνει όλα τα βιβλία που τυπώθηκαν από το 1700 έως το 1821, άσχετα αν πρόκειται για πρώτη έκδοση ή για επανέκδοση βιβλίου που πρωτοεκδόθηκε πριν από το 1700. Έτσι παίρνουμε υπόψη μας και την «ζήτηση» των βιβλίων, γιατί πιστεύουμε ότι δεν μπορούμε να αγνοήσουμε εκείνα τα έντυπα βιβλία τα οποία, ενώ βρίσκονται μακριά από το πνεύμα του ΙΗ' αιώνα, γνωρίζουν επανειλημμένες επανεκδόσεις ως το 1821. Θα σημειώναμε τέλος ότι δεν θελήσαμε να περιοριστούμε στα πλαίσια του «κλασικού» Διαφωτισμού (1770-1821), κατά την οποία βέβαια πρωτοεκδόθηκε η συντριπτική πλειοψηφία των βιβλίων μας, αλλά επεκταθήκαμε σε όλη την παραγωγή του ΙΗ' αιώνα.

Με αυτά λοιπόν τα κριτήρια συγκρατήσαμε 134 βιβλία από την βιβλιογραφία της εποχής που μας ενδιαφέρει, τα οποία αποτέλεσαν και τον πληθυσμό της μελέτης μας.¹⁷

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ (ΠΡΟΦΙΑ) ΕΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ. ΟΙ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΛΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

Για τη δημιουργία της βάσης δεδομένων, που θα μας επιτρέψει να αναλύσουμε το υλικό μας, επιλέξαμε 16 χαρακτηριστικά για κάθε βιβλίο, τις «μεταβλητές», του πίνακα Ι. Οι μεταβλητές αυτές, όπως φαίνεται και από τον πίνακα, περιλαμβάνουν τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα οποία δίνουν μια επαρκή περιγραφή των γενικών ή «εξωτερικών» χαρακτηριστικών των βιβλίων μας (όσων δηλαδή δεν άπτονται της ουσίας του περιεχομένου τους).

Ο χωρισμός των μεταβλητών σε κλάσεις έγινε με το εξής κριτήριο: η πληροφορία να μην κατακερματίζεται σε λεπτομέρειες, αλλά και να μη γίνεται τόσο

16. Βλ. *op. cit.*, βιβλία αρ. 81, 86, 92.

17. Το μέγεθος ενός πληθυσμού δεν παίζει ρόλο σε μία παραγοντική ανάλυση. Στην περιγραφική στατιστική (*statistique descriptive*), τα αποτελέσματα περιγράφουν μόνο το συγκεκριμένο δείγμα που αναλύεται. Στην συγκεκριμένη περίπτωση π.χ., η τυπολογία των 134 βιβλίων μας, αφορά αυτά μόνο τα βιβλία: η επέκταση αυτής της τυπολογίας σε ένα μεγαλύτερο πληθυσμό θα απαιτούσε τη χρησιμοποίηση και άλλων στατιστικών μεθόδων. Όσο για την χρησιμοποίηση της πληροφορικής, είναι φανερό ότι είναι αναγκαία για να βρεθούν όλες οι δυνατές συσχετίσεις του πίνακα των στοιχείων μας (2144 στοιχεία συνολικά). Εδώ θέλουμε να τονίσουμε ότι η βάση δεδομένων μας δεν είναι δειγματοληπτική: πρόκειται (ίσως έξω από 4-5 εξαιρέσεις), για το σύνολο των βιβλίων του προκαθορισμένου προφίλ.

γενική, ώστε να απουσιάζουν οι χρήσιμες λεπτές διαφοροποιήσεις από τα αποτελέσματα της ανάλυσης. Με άλλα λόγια, ένας πολύ εξειδικευμένος διαμελισμός των μεταβλητών σε πολλές κλάσεις θα μας στερούσε τις μεγάλες ομαδοποιήσεις στα συμπεράσματα. Αλλά και ένας πολύ γενικός διαχωρισμός των μεταβλητών σε κλάσεις θα μπορούσε να εξαφανίσει μια ή περισσότερες υποομάδες της ανάλυσης.

Στις ποσοτικές μεταβλητές ειδικότερα, ο προσδιορισμός των ορίων των κλάσεων έγινε με γνώμονα την ισομερή κατανομή των βιβλίων στις διάφορες κλάσεις.¹⁸

Χρήσιμη θεωρούμε την παρουσίαση ορισμένων κλάσεων, ώστε να εξασφαλιστεί η απαραίτητη σαφήνεια κατά τη χρήση τους. Στην 7η μεταβλητή, που αναφέρεται στην κατηγορία ενός έργου, διακρίνουμε τις εξής κλάσεις: συμπίλημα, πρωτότυπο, μετάφραση, εγχειρίδιο, έκδοση αρχαίου κειμένου. Ως «πρωτότυπα» θεωρούμε τα βιβλία των Ελλήνων συγγραφέων, που εγγράφονται στην πρωτοπόρα έρευνα της εποχής (κατά τη σημερινή έννοια της «πρωτότυπης διατριβής»). Η κλάση «εγχειρίδια» περιλαμβάνει και τα έργα εκείνα που δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως συρραφή άλλων (οπότε είναι «συμπιλήματα»), αλλά δεν είναι και πρωτότυπα σύμφωνα με την έννοια που μόλις ορίσαμε. Πρόκειται για βιβλία που περιέχουν γνώσεις οι οποίες είναι καρπός είτε σπουδών, είτε μελέτης του συγγραφέα.

Στην 8η μεταβλητή (κατηγορία έργου) έχει προστεθεί η κλάση «γενική θεματολογία». Αναφέρεται στα βιβλία που περιέχουν εγκυκλοπαιδικές γνώσεις σε πολλά θέματα, είτε αυτά ανήκουν στους τομείς των άλλων κλάσεων της ίδιας μεταβλητής, είτε όχι.

Η μεταβλητή «χρήση» περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, δύο κατηγορίες-κλάσεις εκλαϊκευτικών βιβλίων. Η πρώτη (εκλαϊκευτικά γενικής παιδείας) αναφέρεται στα εκλαϊκευτικά βιβλία που αποβλέπουν στην παροχή μιας γενικής παιδείας γύρω από θέματα θετικών και φυσικών επιστημών σε πλατιά στρώματα. Η δεύτερη κλάση των «πρακτικών εκλαϊκευτικών», αναφέρεται στα βιβλία που εκλαϊκεύουν γνώσεις χρήσιμες στην καθημερινή ζωή· τέτοια είναι τα εκλαϊκευτικά ιατρικά, οι πρακτικές αριθμητικές, ή τα πρακτικά γεωπονικά βιβλία. Τέλος η κλάση «σχολικά και εκλαϊκευτικά», περιλαμβάνει τα βιβλία μικτής χρήσης, κατάλληλα και για σχολεία και για τα πλατύτερα στρώματα.

Στη μεταβλητή «γλώσσα» διακρίναμε τρεις γενικές κλάσεις, συγχωνεύοντας τις επί μέρους λεπτότερες κατηγορίες. Η κλάση «λογία γλώσσα» περιλαμβάνει για παράδειγμα και την «αρχαϊζουσα» κ.ο.κ.

Η μεταβλητή «συγγραφέας» αναφέρεται πάντα σε Έλληνα συγγραφέα ή μεταφραστή ή ακόμα και εκδότη. Δεν ασχολούμαστε δηλαδή με την προέλευση

18. Το μέγεθος των χρονικών περιόδων των κλάσεων της χρονολογίας, δείχνει βέβαια και την επιτάχυνση του ρυθμού έκδοσης των βιβλίων μας.

του έργου, αλλά με το πρόσωπο που το παρουσιάζει στον ελληνικό χώρο.

Τέλος στη μεταβλητή «επίπεδο» διακρίνουμε τρεις κλάσεις σε σχέση με το μέσο επίπεδο του συγκεκριμένου χώρου που εξετάζουμε. Επί πλέον όμως παίρνουμε υπόψη μας και την ίδια την παρουσίαση του θέματος. Για παράδειγμα, ένα μαθηματικό βιβλίο μέσου επιπέδου ως προς το θέμα του, μπορεί να χαρακτηριστεί ως υψηλού επιπέδου αν η μαθηματική σκέψη παρουσιάζεται με προχωρημένο —για την εποχή— τρόπο.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

α. Ο αρχικός και οι παράγωγοι πίνακες δεδομένων.

Το σύνολο της «πληροφορίας» που συλλέξαμε για τα 134 βιβλία, περιέχεται στον λεγόμενο «αρχικό» πίνακα δεδομένων, διαστάσεων 134×16 . Δηλαδή σε έναν πίνακα στον οποίο κάθε γραμμή αντιστοιχεί σε ένα βιβλίο, και κάθε στήλη σε μία από τις 16 μεταβλητές που επιλέξαμε για να περιγράψουμε το βιβλίο. Ο αρχικός αυτός πίνακας είναι ένας «μικτός» πίνακας, δηλαδή αποτελείται από ποσοτικές και ποιοτικές μεταβλητές. Ποσοτική μεταβλητή είναι π.χ. ο αριθμός των σελίδων ενός βιβλίου, ποιοτική μεταβλητή είναι το επίπεδο ανάπτυξης του θέματος.

Προκειμένου να είναι δυνατή η ταυτόχρονη επεξεργασία ποσοτικών και ποιοτικών μεταβλητών, τον αρχικό αυτό πίνακα τον μετατρέψαμε σε ένα πίνακα «0-1», δηλαδή σε ένα πίνακα που στοιχεία του είναι μόνο οι αριθμοί 0 και 1. (Το 1 αντιστοιχεί στην παρουσία ενός χαρακτηριστικού και το 0 στην απουσία του). Για να γίνει αυτό κάθε μία από τις αρχικές 16 μεταβλητές μετατράπηκε σε μία ή περισσότερες υπομεταβλητές (ή διασπασμένες μεταβλητές — *variables éclatées*), που αντιστοιχούν σε ορισμένες κλάσεις των αρχικών μεταβλητών. Έτσι από τις 16 αρχικές μεταβλητές προέκυψαν 62 διασπασμένες μεταβλητές. Και ο αρχικός πίνακας των 2.144 στοιχείων (134×16) μετατράπηκε σε ένα πίνακα 8.308 στοιχείων (134×62).

Στην πραγματικότητα οι δυο αυτοί πίνακες περιέχουν την ίδια «ποσότητα» πληροφορίας, αλλά κάθε φορά η πληροφορία είναι δομημένη με διαφορετικό τρόπο. Ο δεύτερος πίνακας είναι μεγαλύτερος από τον πρώτο γιατί σ' αυτόν η πληροφορία έχει εκφραστεί χρησιμοποιώντας τις στοιχειώδεις ποσότητες 0-1.

Από τον δεύτερο αυτό παράγωγο πίνακα κατασκευάσαμε τελικά και ένα τρίτο πίνακα «κατανομών» διαστάσεων 62×62 . Ο πίνακας αυτός σε αντίθεση με τους προηγούμενους, που περιγράφουν τη σχέση βιβλίων-μεταβλητών, περιγράφει τη σχέση των μεταβλητών μεταξύ τους (πίν. 2).

Επειδή παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα αναφερθούμε πιο αναλυτικά σ' αυτόν.

β. Ο πίνακας «Κατανομών» (Πίνακας 2).

Όπως ήδη αναφέραμε πρόκειται για ένα πίνακα 62×62 . Κάθε γραμμή αντιστοιχεί σε μια υπομεταβλητή και κάθε στήλη σε μια υπομεταβλητή επίσης. Η τομή μιας στήλης j και μιας γραμμής i μας δίνει το πλήθος των βιβλίων που έχουν ταυτόχρονα τα χαρακτηριστικά i και j . Πρόκειται προφανώς για ένα συμμετρικό πίνακα δηλαδή $x_{ij} = x_{ji}$. Η διαγώνιος του πίνακα (δηλαδή τα στοιχεία x_{ii}) μας δίνει το πλήθος των βιβλίων που χαρακτηρίζονται από τη μεταβλητή i .

Η διερεύνηση του πίνακα αυτού επιτρέπει στον αναγνώστη να βρει ποια χαρακτηριστικά είναι ξένα μεταξύ τους (δηλαδή δεν απαντώνται ταυτόχρονα σε κανένα βιβλίο) και ποιά χαρακτηριστικά έχουν υψηλό βαθμό συγγενείας δηλαδή συναντώνται ταυτόχρονα σε μεγάλο σχετικά πλήθος βιβλίων.

γ. Η ανάλυση των αντιστοιχιών (*analyse des correspondances*).¹⁹

Η μέθοδος ανήκει στις λεγόμενες «γεωμετρικές μεθόδους» της ανάλυσης των δεδομένων. Δηλαδή πρόκειται για μια μέθοδο που αναζητεί την καλύτερη ταυτόχρονη αναπαράσταση δύο συνόλων σημείων πολυδιάστατων χώρων.

Αν παραστήσουμε το σύνολο των 134 βιβλίων με I και καθένα από τα στοιχεία του με i ($i=1, \dots, 134$) και αντίστοιχα το σύνολο των 62 χαρακτηριστικών με J και καθένα από τα στοιχεία του με j ($j=1, \dots, 62$), τότε κάθε στοιχείο από τα 8308 (134×62) του αρχικού πίνακα X που βρίσκεται στη διασταύρωση της i -οστής γραμμής και της j -οστής στήλης θα συμβολίζεται με x_{ij} ($i=1, \dots, 134$ $j=1, \dots, 62$). Έτσι, αν για παράδειγμα έχουμε $X_{10, 3} = 1$, αυτό σημαίνει ότι το 10ο βιβλίο είναι μεγάλου σχήματος, ενώ $X_{35, 60} = 0$ σημαίνει ότι το 35ο βιβλίο δεν είναι χαμηλού επιπέδου.

Ας πάρουμε π. ώτα το χώρο RP ($p=62$), στον οποίο ο πίνακας παρίσταται με τα 134 σημεία-βιβλία. Αν θεωρήσουμε σαν συνιστώσες των διανυσμάτων του RP τις συχνότητες (*effectifs bruts*), οι αποστάσεις μεταξύ των σημείων-βιβλίων δεν παρέχουν ικανοποιητική ερμηνεία. Γι' αυτό δεν είναι ενδιαφέρον να αναλύσουμε τις συχνότητες (*effectifs bruts*), των γραμμών, αλλά τα «προφίλ» τους δηλαδή τις κατανομές των χαρακτηριστικών των βιβλίων σε καθένα από αυτά. Μπορούμε να πούμε ότι πρόκειται για συχνότητες υπό συνθήκη (*Fréquences conditionnelles*), όπου εμφανίζεται το χαρακτηριστικό j για το βιβλίο i .

19. Για τις μεθόδους της περιγραφικής στατιστικής (*statistique descriptive*), βλέπε:

- a) J. P. Benzecri: *Analyse des données*, tomes 1-2, Dunod, Paris 1973.
- b) Lebart L., Morineau A., Fénélon J. P.: *Traitement des données statistiques*, Dunod, Paris 1979.
- c) Lebart L., Morineau A., Tabart N.: *Techniques de la description statistique*, Dunod, Paris 1977.
- d) Greenacre M.: *Theory and application of correspondance analysis*, Academic Press, London 1984.
- e) Lebart L., Morineau A., Warwick K. W.: *Multivariate descriptive statistical analysis, correspondance analysis and related technics for large matrices*, Wiley, New York, 1984.

Με τον ίδιο τρόπο στο χώρο R^n ($n=134$), με σημεία του τα 62 χαρακτηριστικά, ενδιαφερόμαστε για τις κατανομές των βιβλίων σε κάθε χαρακτηριστικό, δηλαδή για τις υπό συνθήκη συχνότητες ύπαρξης του βιβλίου i για το δεδομένο χαρακτηριστικό j .

Έστω $X_i = \sum_{j=1}^p x_{ij}$ ο συνολικός αριθμός χαρακτηριστικών που έχει το βιβλίο

i , $x_j = \sum_{i=1}^n x_{ij}$ ο συνολικός αριθμός βιβλίων που εμφανίζουν το χαρακτηριστικό j

και $x = \sum_{ij} x_{ij}$ το σύνολο του «πληθυσμού» μας.

Παίρνουμε ως j -οστή συνιστώσα του i -οστού διανύσματος του χώρου RP , την $(x_{ij})/(x_i)$ και ως i -οστή συνιστώσα του j -οστού διανύσματος του χώρου R^n , την $(x_{ij})/(x_j)$.

Για τις σχετικές συχνότητες θα έχουμε τις σχέσεις:

$$f_{ij} = \frac{x_{ij}}{x} \left(\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^p f_{ij} = 1 \right)$$

$$f_{i.} = \sum_{j=1}^p f_{ij} = \frac{x_i}{x} \left(\sum_{i=1}^n f_{i.} = 1 \right)$$

$$f_{.j} = \sum_{i=1}^n f_{ij} = \frac{x_j}{x} \left(\sum_{j=1}^p f_{.j} = 1 \right),$$

$$\text{οπότε } \frac{f_{ij}}{f_{.j}} = \frac{x_{ij}}{x_j} \quad \text{και} \quad \frac{f_{ij}}{f_{i.}} = \frac{x_{ij}}{x_i}$$

Επειδή για να κατασκευάσουμε το «νέφος των σημείων», έχουμε εκλέξει τα «profils» (υπό συνθήκη συχνότητες) και επειδή επί πλέον θέλουμε να επιτύχουμε αμετάβλητα αποτελέσματα, εκλέγουμε μια απόσταση, διαφορετική από την ευκλείδεια. Η απόσταση μεταξύ δύο βιβλίων i και i' , δίνεται από τη σχέση: $d^2(i, i')$

$$= \sum_{j=1}^n \frac{1}{f_{.j}} \left(\frac{f_{ij}}{f_{i.}} - \frac{f_{i'j}}{f_{i'.}} \right)^2$$

Συμμετρικά, η απόσταση μεταξύ δύο χαρακτηριστικών

$$j \text{ και } j' \text{ δίνεται από τη σχέση: } d^2(j, j') = \sum_{i=1}^n \frac{1}{f_{i.}} \left(\frac{f_{ij}}{f_{.j}} - \frac{f_{i'j'}}{f_{.j'}} \right)^2$$

Η απόσταση που ορίζεται με τον τρόπο αυτό, ονομάζεται X^2 απόσταση.

Στο χώρο RP ($p=62$), οι παραγοντικοί άξονες (axes factoriels) είναι οι κύ-

ριοι άξονες αδράνειας του νέφους των $n=134$ σημείων «profils-lignes». Τους βρίσκουμε ως ιδιοδιανύσματα (vecteurs propres) του πίνακα S , του οποίου τα στοι-

$$\chi_{ij} \text{ δίνονται από τη γενική σχέση: } S_{ij} = \sum_{i=1}^n \frac{f_{ij} f_{ij'}}{f_i \cdot f_j'}$$

Σε κάθε ιδιοδιάνυσμα αντιστοιχεί μια ιδιοτιμή (valeur propre) που αντιπροσωπεύει την αδράνεια (ή τη διασπορά) του νέφους των σημείων που προβάλλονται στον αντίστοιχο άξονα. Οι συντεταγμένες των 134 σημείων (profils-lignes) σε ένα άξονα βρίσκονται από την προβολή των σημείων του νέφους στον άξονα αυτό. Οι ίδιοι υπολογισμοί μπορούν να γίνουν και για το νέφος των $p=62$ σημείων (profils-colonnes) στο χώρο R^n ($n=134$).

Με τον τρόπο αυτό υπολογίζουμε για κάθε βιβλίο και για κάθε μεταβλητή:

1. Τις συντεταγμένες τους στους 6 πρώτους παραγοντικούς άξονες.
2. Τις απόλυτες συνεισφορές τους στους 6 πρώτους παραγοντικούς άξονες.
3. Τις τετραγωνικές συσχετίσεις με τους 6 πρώτους άξονες.

Οι απόλυτες συνεισφορές αποτελούν ένα μέτρο της διασποράς που έχει εξηγηθεί από ένα στοιχείο (βιβλίο ή μεταβλητή) σε σχέση με τον κάθε κύριο άξονα. Δηλαδή δείχνουν τις μεταβλητές που συντελούν στην κατασκευή του άξονα. Οι τετραγωνικές συσχετίσεις αποτελούν ένα μέτρο των αποκλειστικών χαρακτηριστικών του άξονα.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δίδονται σε γραφήματα που απεικονίζουν τα νέφη των σημείων στα επίπεδα προβολής. Τα επίπεδα αυτά σχηματίζονται από τους πρώτους κύριους παραγοντικούς άξονες, λαμβανομένους ανά δύο (σχήματα 1 και 4). Δίδουμε επίσης δύο γραφήματα που παρουσιάζουν τα νέφη των σημείων ταυτόχρονα και στους τρεις πρώτους κύριους άξονες, δηλαδή σε ένα τριδιάστατο χώρο (σχήματα 2 και 3).

Με τον τρόπο αυτό σε συνδυασμό με ορισμένα άλλα ποσοτικά στοιχεία που δίνει η ανάλυση είναι σχετικά εύκολο να ερμηνεύσουμε τις σχετικές θέσεις ενός σημείου του ενός συνόλου (βιβλία) σε σχέση με άλλα σημεία του ίδιου συνόλου ή σε σχέση με όλα τα άλλα σημεία του άλλου συνόλου (μεταβλητές).

Αναδεικνύουμε έτσι τις βασικές σχέσεις μεταξύ των «profils», με βάση κυρίως τους δύο πρώτους άξονες.

Οι γεωμετρικές εικόνες, καθώς και τα ποσοτικά αποτελέσματα της ανάλυσης μας επιτρέπουν να προχωρήσουμε σε διαδοχικές ερμηνείες των συναφών σχέσεων (proximités) που υπάρχουν μεταξύ των γραμμών (βιβλία) και των στηλών (μεταβλητές) του αρχικού πίνακα. Μας επιτρέπουν επίσης να προχωρήσουμε στην ταξινόμηση των profils τόσο των βιβλίων όσο και των μεταβλητών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Στα σχήματα 1, 2 και 3 διακρίνουμε 4 μεγάλες ομάδες βιβλίων και 4 αντίστοιχες ομάδες μεταβλητών, που βέβαια προσδιορίζουν τα προφίλ των βιβλίων. Στο πρώτο σχήμα (παραγοντικοί άξονες 1 και 2) σημειώνονται τα βιβλία με τους αύξοντες αριθμούς τους και οι κλάσεις των μεταβλητών όπως ορίζονται στον πίνακα Ι. Το δεύτερο και τρίτο σχήμα είναι οι τρισδιάστατες απεικονίσεις του χώρου των βιβλίων και των μεταβλητών αντίστοιχα (άξονες 1, 2 και 3), όπου οι λόφοι και οι κοιλάδες απεικονίζουν τις ομάδες των βιβλίων και των μεταβλητών.

Ομάδα Α

Σ' αυτή την πρώτη ομάδα ανήκουν ως επί το πλείστον βιβλία και μεταβλητές με αρνητικές τιμές στον πρώτο άξονα, θετικές στον δεύτερο και θετικές στον τρίτο. (βλ. σχήμα 1). Η ομάδα αυτή βρίσκεται τοποθετημένη στην κορυφή του λόφου Α (σχήμα 2 και 3) και απλώνεται στις πλαγιές του. Οι κλάσεις που χαρακτηρίζουν αυτή την ομάδα είναι οι εξής:

Κύρια χαρακτηριστικά

E1: χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης θέματος.

Γ1: γλώσσα κοινή

Δευτερεύοντα χαρακτηριστικά

Ψ1: συγγραφέας λαϊκός

Π : πολλαπλές εκδόσεις

M1: σχήμα βιβλίου μικρό

Σ1: λίγες σελίδες (1-126)

X2: χρονολογία έκδοσης 1785-1800 και

X6: 1819-1820

A3, A6, A7: Βιβλία φυσικής ιστορίας, εμπορίου και ναυσιπλοΐας και γενικής θεματολογίας.

P1, P2, P3: Βιβλία εκλαϊκευτικά (γενικής παιδείας και πρακτικά), βιβλία για εμπόρους και για ναυτικούς.

K1: Συμπίλημα

Φ2: Βιβλία που διαθέτουν πρόλογο.

Η κλάση T8 (τόπος έκδοσης Κέρκυρα) που βρίσκεται στην άκρη της ομάδας Α, δεν δηλώνει κάποιο χαρακτηριστικό αυτής της ομάδας μια και τα βιβλία αυτά

είναι πολύ λίγα για να επιρρεάσουν ένα ευρύτερο σύνολο. Η κλάση αυτή δηλώνει απλώς ότι τα βιβλία που εκδόθηκαν στην Κέρκυρα ανήκουν στην πρώτη ομάδα.²⁰

Ως τυπικά παραδείγματα αυτής της ομάδας θα αναφέρουμε τα βιβλία (βλ. σχήμα 1) 6 (*Ζυγόμετρον του Γλυκύ*), 28 (*Πινακίδιον αριθμητικόν του Βεντότη*), 45 (*Αριθμητική έμπορική του Σπανόπουλου*), 30 (*Χειραγωγός έμπειρος τής πραγματείας*), 29 (*Λεξικόν Γεωγραφικόν Πρόχειρον του Βλαντή*), 51 (*Έκλογάριον... εις χρήσιν τών Πρωτοπείρων του Δάρβαρη*), 17 (*Νουθεσίαι εις τόν Λαόν εις διαφύλαξιν τής σωματικής υγείας* σε μετάφραση του Βεντότη) κ.ά.

Ομάδα Β

Αυτή η ομάδα χαρακτηρίζεται από βιβλία και μεταβλητές με θετικές τιμές στον πρώτο και τρίτο παραγοντικό άξονα (βλ. σχήματα 1, 2 και 3). Είναι ίσως η πιο εντυπωσιακή και η πιό καλά διαχωρισμένη ομάδα. Η ομάδα Β χαρακτηρίζεται κυρίως από τις εξής κλάσεις:

E3: Υψηλό επίπεδο ανάπτυξης του θέματος

Γ3: Λόγια γλώσσα

Ψ2, Ψ4: Συγγραφέας κληρικός (κατώτερος ή ανώτερος)

M2, M3: Μεσαίο και μεγάλο σχήμα βιβλίου

B : Πολύτομα βιβλία και

Σ4-Σ5: Πολλές σελίδες (353-3000)

K4: Εγχειρίδιο

P4: Σχολικό βιβλίο

Άλλες κλάσεις που ανήκουν στην ομάδα Β είναι οι εξής:

I : Ύπαρξη εικόνων

X4: Χρονολογία έκδοσης 1807-1812

A1, A2, A5: Θέμα βιβλίου Φυσική-Αστρονομία-Χημεία, Μαθηματικά, Γεωγραφία.

Φ3, Φ4: Ύπαρξη εισαγωγής ή προλόγου συν εισαγωγής.

Δ4: Ύπαρξη πίνακα κεφαλαίων συν index.

Τέλος, οι κλάσεις T7 (χώρα έκδοσης Ρωσσία) και T4 (Γερμανικός χώρος) βρίσκονται κι αυτές στην περιφέρεια της ομάδας Β. Για την κλάση T7, ισχύει η παρατήρηση που κάναμε για τα βιβλία που εκδόθηκαν στην Κέρκυρα σε σχέση με την ομάδα Α.²¹ Τυπικά παραδείγματα της ομάδας Β (βλ. σχήμα 1): 65 (*Συλλογής τών έν έπιτομή τοίς πάλαι Γεωγραφηθέντων*), 14 (*Είσοδος φυσικής άκροάσεως κατ' Άριστοτέλην του Κορυδαλλέα*), 63 (*Γεωγραφία του Μελετιού*), 114

20. Βλ. «Κατάλογος βιβλίων...», βιβλία 128 και 129.

21. Βλ. «Κατάλογος βιβλίων...» 36 και 112. Το βιβλίο 112 είναι χαμηλού επιπέδου, έχει όμως σχολικό χαρακτήρα.

(*Στοιχεία Ἀγλέβρας* του Γοβδελά), 54 (*Στοιχεία Γεωμετρίας* του Taquet), 7 (*Ὁδός Μαθηματικῆς των Ανθρακίτη και Βασιλόπουλου*), 64 (*Σειρᾶς στοιχειώδους τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν* του Κούμα), 4 (*Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς τῶν σφαιρῶν χρήσεως* του Γορδάτου), 44 (*Χημικὴ Φιλοσοφία* του Fourcroy).

Ομάδα Γ

Πρόκειται για μια «άχρωμη» ομάδα που ισαπέχει απ' όλες τις άλλες. Βρίσκεται στο κέντρο των αξόνων, δηλαδή δεν συμμετέχει στη διαμόρφωσή τους. Τα χαρακτηριστικά της δεν δημιουργούν διαφοροποιήσεις, δηλαδή συναντιώνται διάσπαρτα σ' όλα τα βιβλία.

Οι κλάσεις που ανήκουν σ' αυτή την τρίτη ομάδα, δεν προσφέρουν κάποια ιδιαίτερη πληροφορία, δηλαδή δεν βοηθούν σε διαχωρισμούς. Η δήλωση π.χ. ότι κάποιο βιβλίο εκδόθηκε στην Ιταλία ή στην Αυστροουγγαρία δεν προσφέρει πληροφορία μια και στην Ιταλία ή στην Αυστροουγγαρία βγήκαν όλων των ειδών τα βιβλία. Με δυο λόγια τα βιβλία της ομάδας Γ είναι τυπικά δείγματα του μέσου όρου μιας παραγωγής.

Οι τυπικές κλάσεις αυτού του μέσου όρου, δηλαδή κλάσεις χωρίς βαρύνουσα σε πρώτη φάση συμμετοχή σε διαχωρισμούς είναι:

E2: Μέσο επίπεδο ανάπτυξης του θέματος

Σ3: Μέσος αριθμός σελίδων (218-358 σελ.)

T3: Τόπος εκδόσεως Αυστροουγγαρία και T1: Ιταλία.

K3: Μετάφραση

Π6: Βιβλία μικτής χρήσης, σχολικής και γενικότερης

Υ : Ὑπαρξη αφιέρωσης

Φ1: Απουσία προλόγου ή εισαγωγής

Γ2: Γλώσσα απλή λογία

X1: Χρονολογία έκδοσης 1700-1784 και

X3: 1801-1806

Τυπικά παραδείγματα της ομάδας Γ: 61 (*Ἀμπολφέδα Ἰσμαήλ ... ἐκ τῶν Γεωγραφικῶν πινάκων περιγραφῆς*, του Αλεξανδρίδη), 121 (*Περιγραφή τῆς Βλαχίας* του Νικολάου Λαζάρου), 91 (*Ἐπιτομή φυσικῆς ἀκροάσεως* του Σέργιου Μακραιού), 123 (*Ἀριθμητικὴ εἰς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων* του Αθανασίου Ψαλίδα), 98 (*Γεωγραφία μεθοδικὴ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης* του Διονυσίου Πύρρου).

Ομάδα Δ-Ε

Οι ομάδες Δ και Ε είναι στην ουσία η ίδια ομάδα: διαχωρισμός τους υπάρχει μόνο ως προς τον τρίτο άξονα (βλ. σχήμα 2). Τόσο στον πρώτο όσο και στον δεύτερο άξονα και οι δυο ομάδες αποτελούνται από βιβλία και μεταβλητές με αρνητικές συντεταγμένες ανήκουν δηλαδή στο ίδιο τεταρτημόριο (βλ. σχήμα 1).

Ο λόγος της αποκόλλησης της ομάδας Ε από την ομάδα Δ, έγκειται στις κλάσεις T2 (χώρα έκδοσης Γαλλία) και K5 (έκδοσης αρχαίου κειμένου), πράγμα που δεν προσφέρει καμιά πληροφορία: πρόκειται απλώς για τις εκδόσεις του Ιπποκράτη, του Ξενοκράτη και του Γαληνού που επιμελήθηκε ο Κοραΐς και εξέδωσε στο Παρίσι.²²

Η ομάδα Δ-Ε απαρτίζεται από ιατρικά βιβλία. Ο διαχωρισμός των ιατρικών βιβλίων από τις άλλες ομάδες (εκτός από ελάχιστα που βρίσκουμε στην ομάδα Α), σημαίνει ότι τα βιβλία αυτά δεν μπορούν να ενταχθούν στην τυπολογία των βιβλίων των θετικών επιστημών βάσει των στοιχείων που εμείς καταγράψαμε για κάθε βιβλίο (πίνακας Ι). Αυτό σημαίνει ότι είτε τα χαρακτηριστικά τους είναι ούτως ή άλλως διάσπαρτα (δεν μπορούμε δηλαδή να τα κατατάξουμε ανά ομάδες και να μιλήσουμε περί τυπολογίας ιατρικών βιβλίων του διαφωτισμού), είτε ότι αυτά τα βιβλία έχουν μια τυπολογία που βασίζεται σε χαρακτηριστικά διαφορετικά από αυτά που καταγράψαμε και θα πρέπει λοιπόν να γίνει μια χωριστή τυπολογία για τα ιατρικά βιβλία. Ειδικά για την υποομάδα Δ, αυτή έχει τις ίδιες συντεταγμένες στον τρίτο παραγοντικό άξονα με την «μέση» ομάδα Γ (βλ. σχήμα 2), και «ισαπέχει» από ένα μεγάλο αριθμό βασικών μεταβλητών.²³ Αυτό σημαίνει ότι σ' αυτή την ομάδα βρίσκουμε βιβλία τόσο χαμηλού επιπέδου όσο και υψηλού επιπέδου, γραμμένα σε απλή ή λογία γλώσσα κλπ., δηλαδή όπως τονίσαμε και προηγουμένως βιβλία εκτός τυπολογίας.

Εκτός από το βασικό χαρακτηριστικό της ομάδας Δ-Ε (βιβλία ιατρικά) που αποκόλλησε αυτή την ομάδα από τις άλλες, οι χαρακτηριστικές κλάσεις είναι οι εξής:

Ψ3: συγγραφέας γιατρός

P5: βιβλία που απευθύνονται σε γιατρούς

K2: πρωτότυπα έργα

Βρίσκουμε επίσης και τις εξής δευτερεύουσες υπομεταβλητές:

X5: χρονολογία έκδοσης 1813-1818

Δ1: απουσία πίνακα περιεχομένων και Δ3: ύπαρξη index.

Σ2: μικρός προς μέσος αριθμός σελίδων (127-217).

Για την κλάση T6 (τόπος έκδοσης Κωνσταντινούπολη), ισχύουν αυτά που είπαμε για την μεταβλητή T8 (Κέρκυρα) σε σχέση με την ομάδα Α. Τυπικά παραδείγματα της ομάδας Δ-Ε (βλ. σχήμα 1): 32 (*Δημητρίου Καρακάσση Ποιήματα Ιατρικά*), 131 (*Ἀναίρεσις νοσοκομικῆς τινός ἀναφορᾶς του Ἰωάννη Σεργίου*), 73 (*Ἰατροφιλοσοφικὴ ἀνθρωπολογία του Metzger*), 103 (*Φαρμακοποιία Γενική του Πύρρου*), 95 (*Λοιμολογία ἢ περὶ τῆς πανώλης του Ηπῆτη*), 11 (*Περὶ τῆς φλεβοτομίας του Καρακάσση*).

22. Βλ. op. cit., βιβλία 81 και 92.

23. Εδώ δεν πρέπει να υπάρξει η σύγχυση ότι επειδή η ομάδα Δ-Ε έχει αρνητικές τιμές στον πρώτο άξονα (σχ. 1), αποτελείται από βιβλία χαμηλού επιπέδου.

Βιβλία 88 και 117

Έξω από όλες τις ομάδες, έχουμε και δύο βιβλία που παρουσιάζουν κάποια ιδιομορφία, γι' αυτό και εμφανίζονται χωριστά στο σχήμα 1. Πρόκειται για τα βιβλία 88 και 117, που είναι αντίστοιχα τα «*Ἀντιπελάργησις, ἢ συλλογή τῶν σωζομένων ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων... πρὸς τὸ Δῆλιον πρόβλημα εἰς εὕρεσιν δύο μέσων ἀναλόγων γραμμῶν*» και «*Μέθοδος Γεωμετρικῶς χωροῦσα περὶ εὕρέσεως τῶν δύο μέσων συνεχῶς ἐξῆς ἀνάλογον Γραμμῶν...*» του Μπαλάνου Βασιλόπουλου. Αυτά τα βιβλία εμφανίστηκαν χωριστά γιατί πρόκειται για τα μόνα βιβλία των θετικών επιστημών —εκτός ιατρικής— που μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ως «πρωτότυπα» (σύμφωνα με την έννοια του πρωτότυπου όπως την καθορίσαμε παραπάνω).

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Μια γρήγορη ματιά στο σχήμα των μεταβλητών (σχήμα 4) μας αποκαλύπτει ένα πολύ ενδιαφέρον αποτέλεσμα: Πολλές μεταβλητές εξελίσσονται γραμμικά, πράγμα που θα ήταν ακόμα σαφέστερο για ένα μεγαλύτερο αριθμό μεταβλητών, αν δεν υπήρχε η παραμόρφωση αυτής της γραμμικής εξέλιξης προς το τεταρτημόριο της ομάδας Δ-Ε, παραμόρφωση που οφείλεται στην «έλιξη» αυτών των μεταβλητών από την προαναφερθείσα ομάδα. Αν δηλαδή αφαιρέσουμε τα ιατρικά βιβλία, που όπως είδαμε δεν μπαίνουν στην τυπολογία μας, μεταβλητές όπως η Σ (σελίδες) θα είχαν γραμμική εξέλιξη, κι οι κλάσεις Σ1, Σ2, Σ3, Σ4 και Σ5 θα βρίσκονταν στην ίδια ευθεία: η κλάση Σ2 (αριθμός σελίδων 127-217) «μετατοπίστηκε» προς τα κάτω εξ αιτίας των βιβλίων ιατρικής.

Η γραμμική αυτή εξέλιξη σημαίνει το εξής: Τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των βιβλίων των θετικών επιστημών της περιόδου 1700-1821 είναι σαφέστατα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Στην περίπτωση που έχουμε ένα βιβλίο χαμηλού επιπέδου, αυτό έχει συνήθως μικρό σχήμα, λίγες σελίδες, είναι γραμμένο σε απλή γλώσσα από συγγραφέα λαϊκό κλπ. Ένα βιβλίο υψηλού επιπέδου, είναι μεγάλου σχήματος, με πολλές σελίδες, γραμμένο σε λογία γλώσσα από ανώτερο κληρικό.

Αλλά ας πάρουμε μία μία τις μεταβλητές (σχήμα 4). Κατ' αρχήν, διασαφηνίζουμε και πάλι ότι αφαιρούμε από τα ακόλουθα τα βιβλία ιατρικής, που είναι εκτός της διπολικής αυτής τυπολογίας. Για τα άλλα βιβλία, ο άξονας 1 καθορίζει το επίπεδο τους: από τις αρνητικές προς τις θετικές τιμές έχουμε «αύξηση» του επιπέδου.

Το σχήμα των βιβλίων: M1, M2, M3. Βλέπουμε μια σαφέστατη γραμμική εξέλιξη από το μικρό σχήμα (βιβλία χαμηλού επιπέδου), στο μεσαίο (ήδη υψηλού επιπέδου βιβλία) και στο μεγάλο (υψηλότερου επιπέδου). Το μέσο επίπεδο συσχετίζεται με βιβλία μάλλον μικρά.

Ο αριθμός σελίδων: Σ1-Σ5. Πάλι γραμμική εξέλιξη με εξαίρεση την κλάση Σ2 που μετατοπίζεται προς τα βιβλία της ιατρικής: από το σημείο Σ1 (1-126 σελ.) που αντιστοιχεί σε πολύ χαμηλό επίπεδο βιβλίων, προχωρούμε γραμμικά στο Σ5 (581-3000 σελ.) που αντιστοιχεί σε πολύ υψηλό επίπεδο.

Η γλώσσα: Γ1, Γ2, Γ3. Η γλώσσα είναι από τα ωραιότερα παραδείγματα γραμμικής εξέλιξης απόλυτα ταυτισμένης με την ευθεία του επιπέδου ανάπτυξης του θέματος των βιβλίων, Ε1-Ε2-Ε3. Χαμηλό επίπεδο = κοινή γλώσσα. Μεσαίο = απλή λογία. Υψηλό = λογία.

Ο συγγραφέας: Ψ1-Ψ4. Είναι φυσικό η κλάση Ψ3 (συγγραφέας γιατρός) να υφίσταται την έλξη από τα βιβλία ιατρικής. Αν αφαιρέσουμε λοιπόν αυτή την παραμόρφωση, έχουμε κι εδώ μια ενδιαφέρουσα γραμμική εξέλιξη: Βιβλίο χαμηλού και μέσου επιπέδου = συγγραφέας λαϊκός. Βιβλίο μέσου και υψηλού επιπέδου = συγγραφέας γιατρός και κατώτερος κληρικός. Βιβλίο πολύ υψηλού επιπέδου = συγγραφέας ανώτερος κληρικός.

Χρήση: Ρ1-Ρ6. Εδώ φυσικά πρέπει να αγνοήσουμε την κλάση Ρ5 (βιβλία που προορίζονται για τους γιατρούς). Θα δούμε λοιπόν την ακόλουθη γραμμική εξέλιξη: Ρ2-Ρ1-Ρ6-Ρ4, που σημαίνει τα εξής: Βιβλία πολύ χαμηλού επιπέδου = βιβλία πρακτικά εκλαϊκευτικά. Βιβλία χαμηλού επιπέδου = βιβλία εκλαϊκευτικά γενικής παιδείας. Βιβλία μέσου επιπέδου = βιβλία συγχρόνως σχολικής και γενικής χρήσης. Βιβλία υψηλού επιπέδου = σχολικά βιβλία. Είναι φυσικό, η κάπως ιδιαίτερη κλάση Ρ3 (βιβλία που προορίζονται για εμπόρους και ναυτικούς) να εξαιρείται από την γραμμική μας εξέλιξη.

Καταγραφή των περιεχομένων: Δ1-Δ4. Κι εδώ έχουμε μια σαφέστατη γραμμική εξέλιξη Δ1-Δ3-Δ2-Δ4 που σημαίνει το εξής:

Στα βιβλία χαμηλού επιπέδου απουσιάζει ο πίνακας των περιεχομένων ή το index. Στα βιβλία μέσου επιπέδου συναντούμε πίνακα περιεχομένων ή index. Στα βιβλία υψηλού επιπέδου συναντάμε και πίνακα περιεχομένων και index.

Υπαρξη προλόγου ή εισαγωγής: Φ1-Φ4. Εδώ έχουμε μια σχετικά γραμμική εξέλιξη Φ2-Φ1-Φ3-Φ4: Βιβλία χαμηλού επιπέδου — ύπαρξη προλόγου. Βιβλία μέσου επιπέδου — απουσία προλόγου ή εισαγωγής. Βιβλία υψηλού επιπέδου — ύπαρξη εισαγωγής ή προλόγου συν εισαγωγή.

Εκτός απ' αυτές τις μεταβλητές που παρουσιάζουν ή τείνουν προς γραμμικές εξελίξεις, υπάρχει κάποιο ενδιαφέρον στον συσχετισμό της εξέλιξης των υπολοίπων μεταβλητών σε σχέση με τις ομάδες των βιβλίων (βλ. σχήμα 1 και 4).

Χρονολογία πρώτης έκδοσης: Χ1-Χ6. Εδώ έχουμε μια κυκλική, όπως θα μπορούσαμε να την αποκαλέσουμε, εξέλιξη. Η πρώτη περίοδος (1700-1784) παρουσιάζει την μεταβλητή μας στο κέντρο των αξόνων (Χ1). Αυτό σημαίνει ότι σ' εκείνη την μεγάλη περίοδο δεν ρίχνεται το βάρος στην έκδοση κάποιου ιδιαίτερου τύπου βιβλίων: εκδίδονται λίγο πολύ απ' όλα, η ζήτηση είναι γενική. Έχουμε λοιπόν την λεγόμενη «μέση παραγωγή».

Η δεύτερη περίοδος (κλάση X2, 1785-1800), στρέφεται προς το λαϊκό βιβλίο της ομάδας Α. Αρχίζει η μεγάλη ζήτηση του βιβλίου, βγαίνει χαμηλή ποιότητα για τον πολύ κόσμο.

Στην επόμενη περίοδο (X3, 1801-1806), η ζήτηση σοβαρότερων βιβλίων αυξάνει, και ξαναβρίσκουμε την μεταβλητή μας στην μέση ομάδα, την Γ. Από το 1807 ως το 1812, η στροφή προς το σχολικό βιβλίο είναι σαφέστατη: η υπομεταβλητή μας βρίσκεται προς το κέντρο της ομάδας Β (X4). Η επόμενη πενταετία 1813-1818, γνωρίζει μια εκδοτική έξαρση των ιατρικών βιβλίων (κλάση X5 στην ομάδα Δ-Ε). Τέλος αμέσως πριν την επανάσταση, επιστρέφουμε στο εκλαικευτικό βιβλίο (X6 στην ομάδα Α).

Τόπος έκδοσης: T1-T8. Η μεταβλητή T βρίσκεται διάσπαρτη στο σχήμα των βιβλίων (σχήμα 1). Οι κύριοι εκδοτικοί χώροι (Ιταλικός και Αυστροουγγρικός, κλάσεις T1 και T3) παρουσιάζονται στο κέντρο των αξόνων, πράγμα που σημαίνει ότι εκεί βγήκαν όλων των ειδών τα βιβλία. Ο Γερμανικός χώρος (T4), παρουσιάζεται περισσότερο προς την ομάδα Β του σχολικού βιβλίου και γενικότερα του βιβλίου επιπέδου. Τα λίγα βιβλία που βγήκαν στην Ρωσία ανήκουν και αυτά στην ομάδα Β, Η Γαλλία βγάζει γενικά ιατρικά βιβλία υψηλού επιπέδου: διατριβές Ελλήνων, εκδόσεις αρχαίων κειμένων απ' τον Κοραή κ.ά. Τα λίγα βιβλία που βγήκαν στην Ρουμαία δεν ανήκουν σε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία (T5 προς το κέντρο των αξόνων). Τα λίγα βιβλία που εκδόθηκαν στην Κέρκυρα είναι βιβλία πρακτικών γνώσεων (T8) και τα εξίσου λίγα της Κωνσταντινούπολης ως επί το πλείστον ιατρικά (T6).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα όσα εκθέσαμε πιο πάνω, είναι σαφές ότι με βάση τα 16 ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά που προσδιορίσαμε και μετρήσαμε στα 134 βιβλία είναι δυνατό να αναδείξουμε μια τυπολογία των βιβλίων αυτών. Είναι επίσης δυνατό να αναδείξουμε τις στατιστικές σημαντικές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ ορισμένων τύπων βιβλίων και ορισμένων ομάδων χαρακτηριστικών. Η ύπαρξη συστηματικών τέτοιων σχέσεων μας οδηγεί και στη δημιουργία μιας τυπολογίας χαρακτηριστικών.

Μέσα από τις τυπολογίες αυτές εκφράζονται ορισμένες σχέσεις-νόμοι που διέπουν την εκδοτική παραγωγή της συγκεκριμένης περιόδου σ' ότι αφορά τα βιβλία θετικών και φυσικών επιστημών. Εκφράζονται επίσης ορισμένες σχέσεις-νόμοι που συνδέουν το προφίλ ενός έργου όπως ακριβώς προσδιορίζεται με τη βοήθεια ορισμένων ποιοτικών παραμέτρων (π.χ. επίπεδο ανάπτυξης του θέμα-

τος, γλώσσα, χρήση, είδος έργου) με το συγγραφέα (ιδιότητα) και ορισμένες αντικειμενικά προσδιορισμένες ποσοτικές παραμέτρους (π.χ. χρονολογία έκδοσης, αριθμός σελίδων, σχήμα κ.α.).

Μια άλλη συμβολή της εργασίας μας συνίσταται στη μεθοδολογία που ακολουθήσαμε για την κατασκευή των συγκεκριμένων τυπολογιών. Η εισαγωγή μεθόδων αναλύσεως δεδομένων και η επιτυχής εφαρμογή τους απέδειξε ότι με βάση ορισμένα μη αμφισβητήσιμα χαρακτηριστικά είναι δυνατό με καθαρά μαθηματικές διαδικασίες, και χωρίς να απαιτείται από την πλευρά του στατιστικού ιδιαίτερη γνώση του αντικειμένου, να αναδειχθούν σχετικά εύκολα οι συσχετίσεις των χαρακτηριστικών αυτών. Η δυνατότητα ταυτόχρονης ανάλυσης ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και η δυνατότητα ανάλυσης μεγάλων πινάκων δεδομένων ανοίγει ευρύτατους ορίζοντες εφαρμογής των μεθόδων αυτών στην Ιστορική Έρευνα. Το υλικό που παράγεται από την εφαρμογή των μεθόδων αυτών μπορεί να τροφοδοτήσει τον ιστορικό με ερεθίσματα που θα τον βοηθήσουν να συλλάβει τις ουσιαστικές συσχετίσεις και την αλληλοεξάρτηση ενός μεγάλου πλήθους παραμέτρων, που αυτός βέβαια θα έχει εντοπίσει και «μετρήσει» αλλά που δεν θα είναι εύκολο να αναλύσει χρησιμοποιώντας την κλασσική μεθοδολογία.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΠΡΟΥ ΕΙΣΗΓΑΓΑΝ ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΑ 1700-1821

Ο κατάλογος αυτός είναι συνοπτικός. Οι αύξοντες αριθμοί αντιστοιχούν στους αριθμούς του σχήματος 1.

Τα στοιχεία Γ.Κ. παραπέμπουν στον κατάλογο του Γιάννη Καρά των εντύπων του τομέα των φυσικών-θετικών επιστημών της περιόδου 1476-1821.

Οι Έλληνες συγγραφείς δηλώνονται ως μεταφραστές μόνον όταν αυτό αναφέρεται ρητά στον τίτλο του βιβλίου, ενώ δεν σημειώνονται οι συγγραφείς των πρωτοτύπων.

1. *Πρακτική τῶν λογαριασμῶν...*, Βενετία 1708 (Γ.Κ. 27).
2. *Εἰσαγωγή εἰς τὰ γεωγραφικά καί σφαιρικά...*, Χρῦσανθος Νοταράς, Παρίσι 1716 (Γ.Κ. 28)
3. *Μελετήριον Γεωγραφία...*, Βενετία 1728 (Γ.Κ. 30)
4. *Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς τῶν σφαιρῶν χρήσεως...*, Κωνσταντῖνος Γορδάτος, Βενετία 1730 (Γ.Κ. 31)
5. *Διδασκαλία Θεωρητικοπρακτικῆ περὶ τῶν πυρετῶν...*, Αντώνιος Στρατηγός, μτφ., Βενετία 1745 (Γ.Κ. 32)
6. *Ζυγόμετρον*, Βενετία 1746 (Γ.Κ. 33)
7. *Ὁδὸς Μαθηματικῆς...*, Ανθρακίτης και Μπαλάνος Βασιλόπουλος, Βενετία 1749 (Γ.Κ. 35)
8. *Σύντομος διήγησις περὶ φαρμάκων...*, Ιωάννης Αδάμης μτφ., Χάλη 1752 (Γ.Κ. 37)
9. *Παγκόσμιος Ἱστορία τῆς Οἰκουμένης...*, Γεώργιος Κωνσταντῖνου μτφ., Βενετία 1759 (Γ.Κ. 39)
10. *Γραμματικὴ Γεωγραφικὴ...*, Γεώργιος Φατζέας, Βενετία 1760 (Γ.Κ. 40)
11. *Περὶ τῆς Φλεβοτομίας...*, Δημήτριος Καρακάσης, Χάλλη 1760 (Γ.Κ. 41)
12. *Στοιχεῖα Φυσικῆς...*, Νικηφόρος Θεοτόκης, Λειψία 1766 (Γ.Κ. 43)
13. *Τῶν μαθηματικῶν στοιχείων...*, Ευγένιος Βούλγαρης μτφ., Λειψία 1767 (Γ.Κ. 45)
14. *Εἴσοδος φυσικῆς ἀκροάσεως...*, Θεόφιλος Κορυδαλεύς, Βενετία 1779 (Γ.Κ. 48)
15. *Γενέσεως καί φθορᾶς περὶ κατ' Ἀριστοτέλη...*, Θεόφιλος Κορυδαλεύς, Βενετία 1780 (Γ.Κ. 49)
16. *Ἀπολογία*, Ιώσηπος Μοισιόδαξ, Βιέννη 1780 (Γ.Κ. 50)
17. *Νουθεσίαι εἰς τόν λαόν. Εἰς διαφύλαξιν τῆς σωματικῆς υγείας...*, Γεώργιος Βεντότης μτφ., Βενετία 1780 (Γ.Κ. 51)

18. *Θεωρία τῆς Γεωγραφίας...*, Ιώσηπος Μοισιόδαξ, Βιέννη 1781 (Γ.Κ. 53)
19. *Σημειώσεις φυσιολογικάί...*, Ιώσηπος Μοισιόδαξ, Βουκουρέστι 1784 (Γ.Κ. 54)
20. *Ἐπιτομή... φυσικῆς...*, Νικηφόρου Βλεμμίδου, Λειψία 1784 (Γ.Κ. 55)
21. *Ἐγχειρίδιον τοῦ ἐν Ἱατροῖς... Τισσότου...*, Κωνσταντῖνος Μιχαήλ μτφ., Βιέννη 1785 (Γ.Κ. 56)
22. *Περὶ φιλοσόφου, ...φυσικῶν ...ἀρχῶν...*, Χριστόδουλος ο Ακαρνάν, Βιέννη 1786 (Γ.Κ. 57)
23. *Γεωμετρία...*, Δημήτριος Ραζῆς μτφ., Βιέννη 1787 (Γ.Κ. 58)
24. *Ἱατρικαὶ παραινέσεις...*, Γεώργιος Ζαβίρας μτφ., Πέστη 1787 (Γ.Κ. 59)
25. *Ὄνοματολογία Βοτανική...*, Κωνσταντῖνος Ζαβίρας, Πέστη 1787 (Γ.Κ. 60)
26. *Φυσικῆς ἀπάνθισμα*, Ρήγας Βελεστινλῆς, Βιέννη 1790 (Γ.Κ. 62)
27. *Γεωγραφία Νεωτερικῆ...*, Δανιήλ και Γρηγόριος Δημητρίεις, Βιέννη 1791 (Γ.Κ. 63)
28. *Πινακίδιον Ἀριθμητικόν...*, Βιέννη 1791 (Γ.Κ. 64)
29. *Λεξικόν Γεωγραφικόν...*, Σπυρίδων Βλαντῆς, Βενετία 1792 (Γ.Κ. 65)
30. *Χειραγωγός ἔμπειρος εἰς τὰ τῆς πραγματείας...*, Θωμάς Σιατιστεὺς, Βιέννη 1793 (Γ.Κ. 68)
31. *Ὁμιλίαι περὶ πληθῶς κόσμων...*, Παναγιωτάκης Κοδρικὰς μτφ., Βιέννη 1794 (Γ.Κ. 72)
32. *Ποιημάτια Ἱατρικά...*, Δημήτριος Καρακάσσης, Βιέννη 1795 (Γ.Κ. 73)
33. *Στοιχεῖα ἀριθμητικῆς τε καὶ ἀλγέβρας...*, Σπυρίδων Ασάνης και Ἰωνὰς Σπαρμιώτης, μτφ., Βενετία 1797 (Γ.Κ. 77)
34. *Ἐγχειρίδιον τῆς τῶν ζώων οἰκονομίας...*, Κήρυκος Χαιρέτης, Βενετία 1798 (Γ.Κ. 82)
35. *Ἐκθεσις συνοπτικῆ ἀριθμητικῆς, ἀλγέβρας...*, Κοσμάς Βασιλόπουλος, Βιέννη 1798 (Γ.Κ. 83)
36. *Στοιχείων μαθηματικῶν...*, Νικηφόρος Θεοτόκης, Μόσχα 1798 (Γ.Κ. 84)
37. *Γραμματικὴ τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν...*, Ἄνθιμος Γαζῆς μτφ., Βιέννη 1799 (Γ.Κ. 85)
38. *Λόγος εἰσαγωγικός... περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς φυσικῆς ἱστορίας...*, Δημήτριος Πούλος μτφ., Βενετία 1800 (Γ.Κ. 88)
39. *Στοιχεῖα τῆς ἀριθμητικῆς καὶ ἀλγέβρης...*, Ζήσης Κάβρας μτφ., Ἴενα 1800 (Γ.Κ. 90)
40. *Ἐγχειρίδιον συμβουλευτικόν...*, Νικόδημος Αγιορείτης, Βιέννη 1801 (Γ.Κ. 91)
41. *Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία*, Δανιήλ Μοσχοπολίτης, Βενετία 1802 (Γ.Κ. 93)
42. *Ὁμιλία φυσιολογική...*, Γεώργιος Χρυσοβελόνης, Βιέννη 1802 (Γ.Κ. 95)
43. *Σύνοψις τῶν κωνικῶν τομῶν...*, Σπυρίδων Ασάνης και Ἰωνὰς Σπαρμιώτης μτφ., Βιέννη 1802 (Γ.Κ. 97)
44. *Χημικὴ φιλοσοφία...*, Θεοδόσιος Ηλιάδης μτφ., Βιέννη 1802 (Γ.Κ. 98)

45. *Ἀριθμητικὴ ἐμπορικὴ...*, Παναγιώτης Σπανόπουλλος, Τεργέστη 1803 (Γ.Κ. 99)
46. *Ἐπιτομὴ ἀστρονομίας...*, Δανιὴλ Φιλιππίδης μτφ., Βιέννη 1803 (Γ.Κ. 100)
47. *Πρόχειρος ἀριθμητικὴ...*, Δημήτριος Δάρβαρης, Βιέννη 1803 (Γ.Κ. 101)
48. *Τοῦ ναυκλήρου ἐφημερινή...*, Σπυρίδων Ζαφαράνας, Κωνσταντινούπολη 1803 (Γ.Κ. 102)
49. *Ἐκθεσις ἀκριβεστάτῃ τῆς ἀριθμητικῆς...*, Μπαλάνος Βασιλόπουλος, Βενετία 1803 (Γ.Κ. 103)
50. *Τῶν κωνικῶν τομῶν...*, Σπυρίδων Ασάνης μτφ., Βιέννη 1803 (Γ.Κ. 104)
51. *Ἐκλογάριον γραικικόν...*, Δημήτριος Δάρβαρης, Βιέννη 1804 (Γ.Κ. 105)
52. *Στοιχεῖα Γεωγραφίας...*, Νικηφόρος Θεοτόκης καὶ Ἄνθιμος Γαζής, Βιέννη 1804 (Γ.Κ. 106)
53. *Στοιχεῖα τῆς ἀριθμητικῆς καὶ ἀλγέβρας...*, Μιχαὴλ Χρησταρής μτφ., Πατάβιο 1804 (Γ.Κ. 107)
54. *Στοιχεῖα γεωμετρίας...*, Ευγένιος Βούλγαρης μτφ., Βιέννη 1805 (Γ.Κ. 108)
55. *Περὶ συστήματος τοῦ παντός...*, Ευγένιος Βούλγαρης, Βιέννη 1805 (Γ.Κ. 109)
56. *Σύνοψις ὄλων τῶν ἐπιστημῶν...*, Θεόδωρος Ράκκος μτφ., Βιέννη 1805 (Γ.Κ. 110)
57. *Τὰ ἀρέσκοντα τοῖς φιλοσόφοις...*, Ευγένιος Βούλγαρης, Βιέννη 1805 (Γ.Κ. 111)
58. *Ἰδέα γενικὴ περὶ τινῶν ἰδιομάτων τῶν σωμάτων...*, Ιωάννης Κωλέττης, Λιβόρνο 1806 (Γ.Κ. 112Α)
59. *Μαθήματα τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης...*, Αθανάσιος Μουδανιώτης μτφ., Βονωνία 1806 (Γ.Κ. 113)
60. *Ὄνομαστικόν περὶ τοῦ παντός...*, Ἄνθιμος Παπὰς μτφ., Πέστη 1806 (Γ.Κ. 114)
61. *Ἐκ τῶν Γεωγραφικῶν πινάκων περιγραφή...*, Δημήτριος Αλεξανδρίδης μτφ., Βιέννη 1807 (Γ.Κ. 115)
62. *Ἱστορία συνοπτικὴ τῆς Ἑλλάδος... περιέχει ἐν συντόμῳ τὴν Γεωγραφίαν...*, Βασίλειος Παπα-Ευθυμίου μτφ., Βιέννη 1807 (Γ.Κ. 118)
63. *Μελετίου Γεωγραφία, παλαιὰ καὶ νέα...*, Βενετία 1807 (Γ.Κ. 119)
64. *Σειρᾶς στοιχειώδους τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν πραγματειῶν...*, Κωνσταντῖνος Κούμας, Βιέννη 1807 (Γ.Κ. 120)
65. *Συλλογὴ τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων...*, [εκδ. Δημήτριος Αλεξανδρίδης], Βιέννη 1808 (Γ.Κ. 121)
66. *Περὶ τῆς μεθοδικῆς παραδόσεως τῆς Γεωγραφίας...*, Κυριακὸς Καπετανάκης μτφ., Βιέννη 1808 (Γ.Κ. 123)
67. *Σχολαστικὴ γεωγραφία...*, Κυριακὸς Καπετανάκης μτφ., Βιέννη 1808 (Γ.Κ. 124)
68. *Χημείας ἐπιτομή...*, Κωνσταντῖνος Κούμας, Βιέννη 1808 (Γ.Κ. 125)

69. *Ἀποθήκη τῶν παίδων...*, Μιχαήλ Γεωργίου, Βιέννη 1809 (Γ.Κ. 126)
70. *Ἀντιπανάκεια...*, Αναστάσιος Γεωργιάδης, Βιέννη 1810 (Γ.Κ. 128)
71. *Εἰκονολογία παιδική...*, Μανουήλ και Κυριακός Καπετανάκη, Βιέννη 1810 (Γ.Κ. 129)
72. *Ἐπιτομή ἀριθμητικῆς...*, Αθανάσιος Σταγειρίτης, Βιέννη 1810 (Γ.Κ. 130)
73. *Ἱατροφιλοσοφική ἀνθρωπολογία...*, Αναστάσιος Γεωργιάδης μτφ., Βιέννη 1810 (Γ.Κ. 131)
74. *Οἰκιακή διδασκαλία τῆς φύσεως...*, Δημήτριος Δάρβαρης, Βιέννη 1810 (Γ.Κ. 132)
75. *Φυσική δημόδης...*, Βενετία 1810 (Γ.Κ. 133)
76. *Ἀπαγγελία περί τινος συγγράμματος...*, Bosquillon, Παρίσι 1811 (Γ.Κ. 134)
77. *Ἐπιτομή φυσικῆς...*, Δημήτριος Δάρβαρης, Βιέννη 1812 (Γ.Κ. 136)
78. *Σύνοψις φυσικῆς...*, Κωνσταντίνος Κούμας, Βιέννη 1812 (Γ.Κ. 138)
79. *Φυσική πειραματική...*, Κωνσταντίνος Βαρδαλάχος, Βιέννη 1812 (Γ.Κ. 139)
80. *Ἐγχειρίδιον περί συντηρήσεως ὑγείας στομάχου...*, Κωνσταντίνος Δάρβαρης Ἰάσι 1814 (Γ.Κ. 140)
81. *Ξενοκράτους καί Γαληνοῦ περί τῆς ἀπό τῶν ἐνύδρων τροφῆς...*, Αδαμάντιος Κοραΐς, Παρίσι 1814 (Γ.Κ. 143)
82. *Διατριβή περί τῶν ἐν γένει χολερικῶν πυρετῶν...*, Ἰωάννης Σεραφεΐμ, Παρίσι 1815 (Γ.Κ. 144)
83. *Ἐρμῆς ὁ Κερδέως ἦτοι ἐμπορικὴ ἐγκυκλοπαιδεία...*, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Βενετία 1815 (Γ.Κ. 145)
84. *Μέθοδος ἀστρογνωσίας...*, Γεώργιος Ζαβίρας μτφ., Πέστη 1815 (Γ.Κ. 146)
85. *Στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης...*, Θεόκλητος Φαρμακίδης, Βιέννη 1815 (περιέχει φυσικὴ ἱστορία και γεωγραφία) (Γ.Κ. 147)
86. *Στράβωνος Γεωγραφικῶν...*, Αδαμάντιος Κοραΐς, Παρίσι 1815 (Γ.Κ. 148)
87. *Αἱ τῆς φύσεως ἐποχαί...*, Μιχαήλ Γοβδελάς, Βενετία 1816 (Γ.Κ. 150)
88. *Ἀντιπελάργησις... πρὸς τὸ Δῆλιον πρόβλημα...*, Μπαλάνος Βασιλόπουλος, Βιέννη 1816 (Γ.Κ. 151)
89. *Γεωγραφικόν τῆς Ρουμουνίας...*, Δανιήλ Φιλιππίδης, Λειψία 1816 (Γ.Κ. 152)
90. *Εἰσαγωγή γενικὴ τῆς γεωγραφίας...*, αφοί Καπετανάκη μτφ., Βιέννη 1816 (Γ.Κ. 153)
91. *Ἐπιτομή φυσικῆς ἀκροάσεως...*, Σέργιος Μακραιός, Βενετία 1816 (Γ.Κ. 154)
92. *Ἱπποκράτους τὸ περί Ἀέρων...*, Αδαμάντιος Κοραΐς, Παρίσι 1816 (Γ.Κ. 155)
93. *Λοιμολογία ἢ περί τῆς πανώλης...*, Πετράκης Ηπήτης, Βιέννη 1816 (Γ.Κ. 156)
94. *Οἰκονομία πρακτικὴ τε καὶ γενικὴ τῶν τῆς ἀγροικίας κτημάτων...*, Δημήτριος Γοβδελάς, Βιέννη 1816 (Γ.Κ. 157)

95. *Στοιχεῖα ἀριθμητικῆς καὶ ἀλγέβρης...*, Στέφανος [Δούγκας] Θετταλός, Βιέννη 1816 (Γ.Κ. 158)
96. *Χαρτοπαίγιον Γεωγραφικόν...*, Αικατερίνη Ραστή μτφ., Βιέννη 1816 (Γ.Κ. 159)
97. *Ὁδηγία θαλάσσιος θεωρητικῆ καὶ πρακτικῆ...*, Νικόλαος Κεφαλάς, Βιέννη 1817 (Γ.Κ. 163)
98. *Γεωγραφία μεθοδικῆ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης...*, Διονύσιος Πύρρος, Βιέννη 1818 (Γ.Κ. 165)
99. *Στοιχεῖα ἀριθμητικῆς...*, Δημητρίου Γοβδελά, Ιάσι 1818 (Γ.Κ. 166)
100. *Ποικίλη διδασκαλία...*, Πολυζώης Κοντός, Βιέννη 1818 (Γ.Κ. 169)
101. *Πραγματείας Ἱατρικῆς...*, Σέργιος Ἰωάννου, Κωνσταντινούπολη 1818 (Γ.Κ. 170)
102. *Στοιχεῖα ἀριθμητικῆς...*, Βενιαμίν Λέσβιος, Βιέννη 1818 (Γ.Κ. 171)
103. *Φαρμακοποιῖα γενικῆ...*, Διονύσιος Πύρρος, Κωνσταντινούπολη 1818 (Γ.Κ. 173)
104. *Ἀριστοτέλους φυσιογνωμικά...*, Αναστάσιος Καρακιάλαφης, Κωνσταντινούπολη 1819 (Γ.Κ. 176)
105. *Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως...*, Κωνσταντίνος Φιλιππουπόλιτης, Βιέννη 1819 (Γ.Κ. 177)
106. *Ἑπειρωτικά, ἦτοι Ἱστορία καὶ Γεωγραφία τῆς Ἠπείρου...*, Αθανάσιος Σταγειρίτης, Βιέννη 1819 (Γ.Κ. 178)
107. *Σύνοψις Ἐπιστημῶν...*, Κωνσταντίνος Κούμας, Βιέννη 1819 (Γ.Κ. 179)
108. *Σύνοψις τῆς παλαιᾶς Γεωγραφίας...*, Κωνσταντίνος Κούμας, Βιέννη 1819 (Γ.Κ. 181)
109. *Γεωμετρίας Εὐκλείδου στοιχεῖα...*, Βενιαμίν Λέσβιος, Βιέννη 1820 (Γ.Κ. 184)
110. *Κωνσταντινιάς...*, Κωνσταντίνος, Βενετία 1820 (Γ.Κ. 185)
111. *Πρακτικῆ ἀριθμητικῆς...*, Κωνσταντίνος Δούκας, Βιέννη 1820 (Γ.Κ. 186)
112. *Στοιχειώδους Ἐγκυκλοπαιδείας...*, Γεώργιος Γεννάδιος καὶ Γεώργιος Λασσάνης, Μόσχα 1820 (Γ.Κ. 187)
113. *Υγιεινατάριον...*, Σπυρίδων Βλαντής μτφ., Βενετία 1820 (Γ.Κ. 188)
114. *Στοιχεῖα Ἀλγέβρας...*, Δημήτριος Γοβδελάς, Χάλλη 1806 (Γ.Κ. 112)
115. *Ἀντιδοτάριον περὶ τῶν ἰοβόλων δηγμάτων...*, Σταύρος Μουλαῖμης, Βενετία 1724 (Γ.Κ. 29)
116. *Παλαιὰ Ἱστορία...*, τόμος 15 ...περὶ τῆς φυσικῆς, Ἱατρικῆς, Βοτανικῆς, Χυμικῆς, Ἀνατομίας... τόμος 16 ...περὶ Γεωμετρίας, Ἀριθμητικῆς..., Αλέξανδρος Καγκελλάριος μτφ., Βενετία 1750 (Γ.Κ. 36)
117. *Μέθοδος γεωμετρικῶς χωροῦσα περὶ εὐρέσεως τῶν δύο μέσων συνεχῶς ἐξῆς ἀνάλογον γραμμῶν...*, Μπαλάνος Βασιλόπουλος, Βενετία 1756 (Γ.Κ. 38)
118. *Ἱστορία τοῦ Βασιλείου τῆς Κίνας...*, Γεώργιος Κωνσταντίνου μτφ, Βενετία 1763 (Γ.Κ. 42)

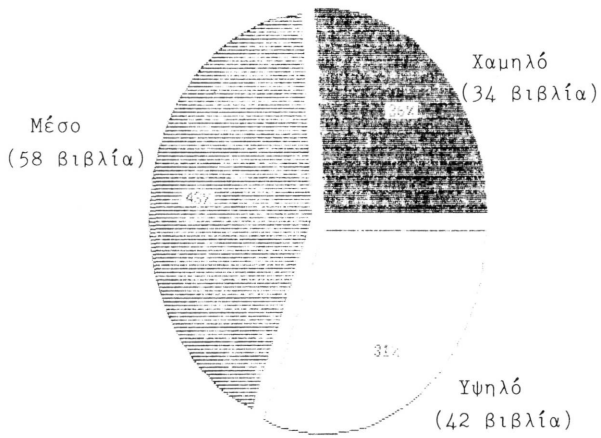
119. *Καλανδάριον...*, Λειψία 1767 (Γ.Κ. 44)
120. *Αύτανισμοῦ ἐπιτομή...*, Γεώργιος Βεντότης μτφ., Βενετία 1777 (Γ.Κ. 47)
121. *Περιγραφή τῆς Βλαχίας...*, Νικόλαος Λαζάρου, Βουκουρέστι 1789 (Γ.Κ. 61)
122. *Περιγραφή τοῦ παντός*, Γεώργιος Βεντότης, Βιέννη 1792 (Γ.Κ. 66)
123. *Ἀριθμητικὴ εἰς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων...*, Αθανάσιος Ψαλίδας μτφ., Βιέννη 1794 (Γ.Κ. 69)
124. *Διαιτητικὴ...*, Κωνσταντῖνος Μιχαήλ, Βιέννη 1794 (Γ.Κ. 70)
125. *Ἑρμηνεία περὶ τοῦ πῶς πρέπει νά θεραπεύεται τό Γαλλικόν Πάθος...*, Ἰωάννης Νικολίδης, Βιέννη 1794 (Γ.Κ. 71)
126. *Στοιχείων τῆς ἀριθμητικῆς...*, Ἰωάννης Εμμανουήλ, Βιέννη 1797 (Γ.Κ. 78)
127. *Θεωρητικο-πρακτικὴ ναυτικῆς ἐρμηνεία...*, Νικόλαος Παντελής μτφ., Βενετία 1802 (Γ.Κ. 94)
128. *Καλλιέργια τῶν γεωμήλων...*, Στέφανος Παραμυθιώτης μτφ., Κέρκυρα 1817 (Γ.Κ. 162)
129. *Νουθεσία πρὸς τοὺς ἐγκατοίκους τῆς ἐξοχῆς περὶ τῶν φαρμακίων...*, Γεράσιμος Καρούσσος μτφ., Κέρκυρα 1818 (Γ.Κ. 167)
130. *Σύνοψις ὄλων τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν...*, Βασίλειος Παπα-Ευθυμίου μτφ., Βιέννη 1819 (Γ.Κ. 180)
131. *Ἀναίρεσις νοσοκομικῆς τινὸς ἀναφορᾶς...*, Σέργιος Ἰωάννου, Κωνσταντινούπολη 1806
132. *Βιβλίον πρόχειρον τοῖς πᾶσι...*, Μανουήλ Γλυζώνιος, Βενετία 1568 και επανεκδόσεις ὡς το 1818 (Γ.Κ. 12)
133. *Βιβλίον καλούμενον Γεωπονικόν...*, Αγάπιος Λάνδος, Βενετία 1643 και επανεκδόσεις ὡς το 1819 (Γ.Κ. 20)
134. *Μερικὴ διάγνωσις ἐκ τῶν παλαιῶν φιλοσόφων περὶ φύσεως...*, Δαμασκηνὸς Στουδίτης, Βενετία 1643 και επανεκδόσεις ὡς το 1782 (Γ.Κ. 21)

Πίνακας 1

α α	ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ	α α	ΚΛΑΣΕΙΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Πλήθος βιβλίων
1	Σχήμα βιβλίου	1 2 3	Σχήμα 1 16 Σχήμα 1 8 Σχήμα 1 4	M 1 M 2 M 3	76 55 3
2	Αριθμός σελίδων	4 5 6 7 8	1-126 σελ. 127-217 218-352 353-580 581-3000	Σ 1 Σ 2 Σ 3 Σ 4 Σ 5	30 29 26 23 26
3	Ύπαρξη εικόνων	9	--	I	65
4	Χρονολογία πρώτης έκδοσης	10 11 12 13 14 15	1700-1784 1785-1800 1801-1806 1807-1812 1813-1818 1819-1820	X 1 X 2 X 3 X 4 X 5 X 6	29 25 25 19 25 11
5	Ύπαρξη πολλαπλών εκδόσεων	16	--	Π	17
6	Τόπος έκδοσης	17 18 19 20 21 22 23 24	Ιταλία Γαλλία Αυστροουγγαρία Γερμανικός χώρος Ρουμανία Κωνσταντινούπολη Ρωσσία Κέρκυρα	T 1 T 2 T 3 T 4 T 5 T 6 T 7 T 8	40 6 69 7 4 4 2 2
7	Κατηγορία έργου	25 26 27 28 29	Συμπλήμα Πρωτότυπο Μετάφραση Εγχειρίδιο Έκδοση αρχαίου κειμένου	K 1 K 2 K 3 K 4 K 5	45 10 51 22 6
8	Αντικείμενο έργου	30 31 32 33 34 35 36	Φυσική-Αστρονομία-Χημεία Μαθηματικά Φυσική Ιστορία Ιατρική Γεωγραφία Εμπόριο-Ναυσιπλοΐα Γενική Θεματολογία	A 1 A 2 A 3 A 4 A 5 A 6 A 7	19 26 11 29 26 9 14

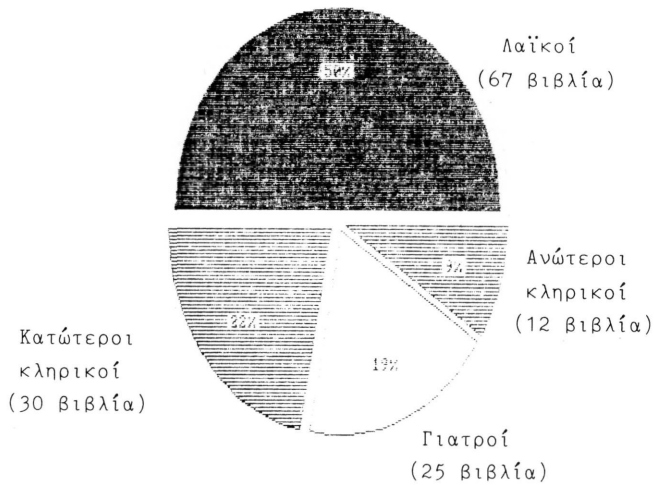
α/α	ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ	α/α	ΚΛΑΣΕΙΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Πλήθος βιβλίων
9	Χρήση	37 38 39 40 41 42	Εκλαϊκευτικά γενικής παιδείας Πρακτικά εκλαϊκευτικά Για εμπόρους-για ναυτικούς Σχολικά Για γιατρούς Σχολικά και εκλαϊκευτικά	P 1 P 2 P 3 P 4 P 5 P 6	26 16 12 53 11 16
10	Γλώσσα	43 44 45	Κοινή Απλή λογία Λογία	Γ 1 Γ 2 Γ 3	51 42 41
11	Συγγραφέας	46 47 48 49	Λαϊκός Κληρικός (κατώτερος) Γιατρός Κληρικός (ανώτερος)	Ψ 1 Ψ 2 Ψ 3 Ψ 4	67 30 25 12
12	Πρόλογος ή εισαγωγή	50 51 52 53	Απουσία προλόγου ή εισαγωγής Πρόλογος Εισαγωγή Πρόλογος και εισαγωγή	Φ 1 Φ 2 Φ 3 Φ 4	14 63 41 16
13	Καταγραφή περιεχομένων	54 55 56 57	Απουσία καταγραφής περιεχομένων Πίνακας κεφαλαίων Index Πίνακας και index	Δ 1 Δ 2 Δ 3 Δ 4	42 72 13 7
14	Πολύτομο βιβλίο	58		B	22
15	Ύπαρξη αφιέρωσης	59		Υ	54
16	Επίπεδο	60 61 62	Χαμηλό Μέσο Υψηλό	E 1 E 2 E 3	34 58 42

Επίπεδο ανάπτυξης του θέματος.

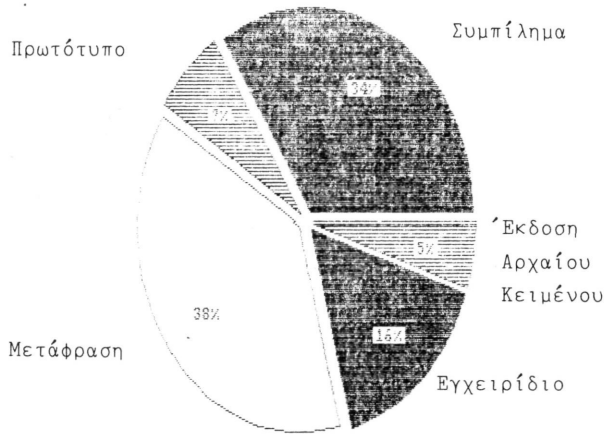
Παράρτημα του πίνακα 1 (α)

Συγγραφείς.

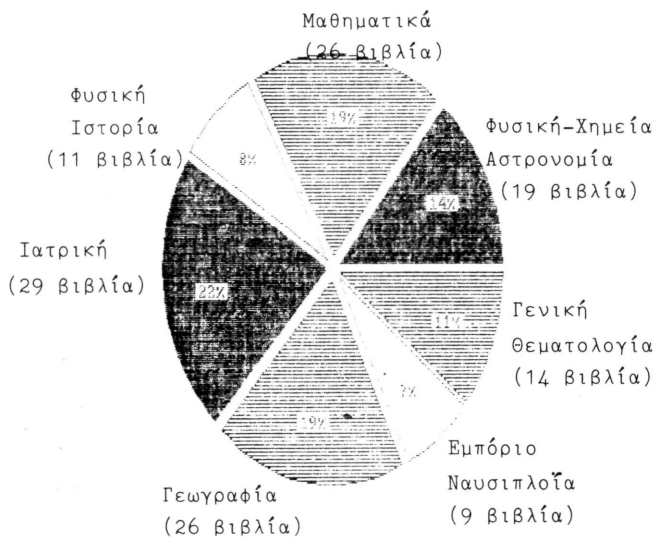
Παράρτημα του πίνακα 1 (β)

Κατηγορία έργου.

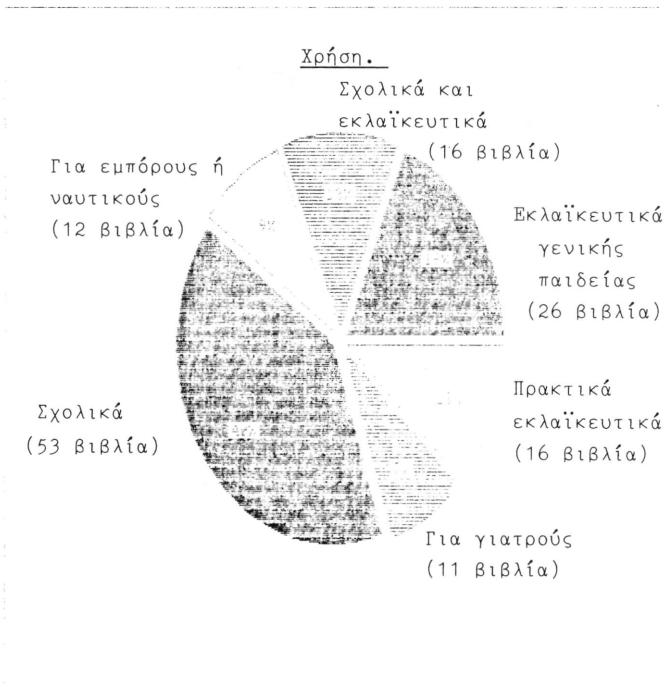

Παράρτημα του πίνακα 1 (γ)

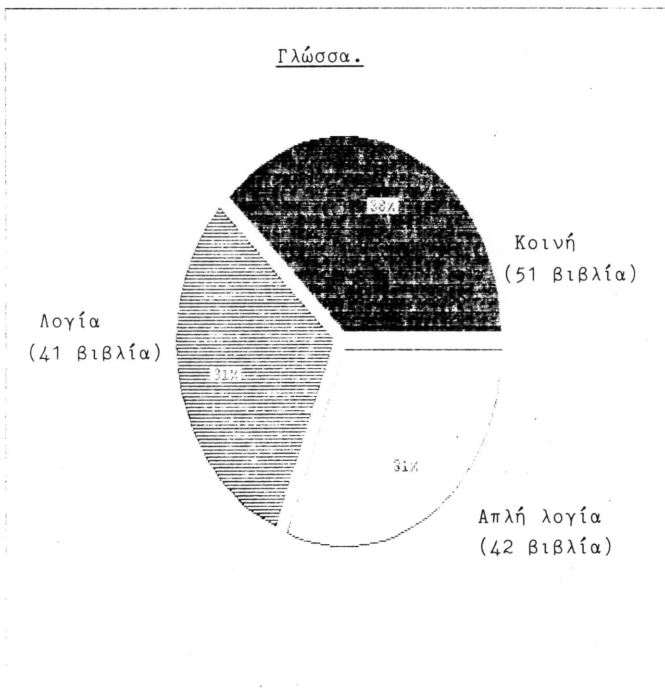
Αντικείμενο έργου.

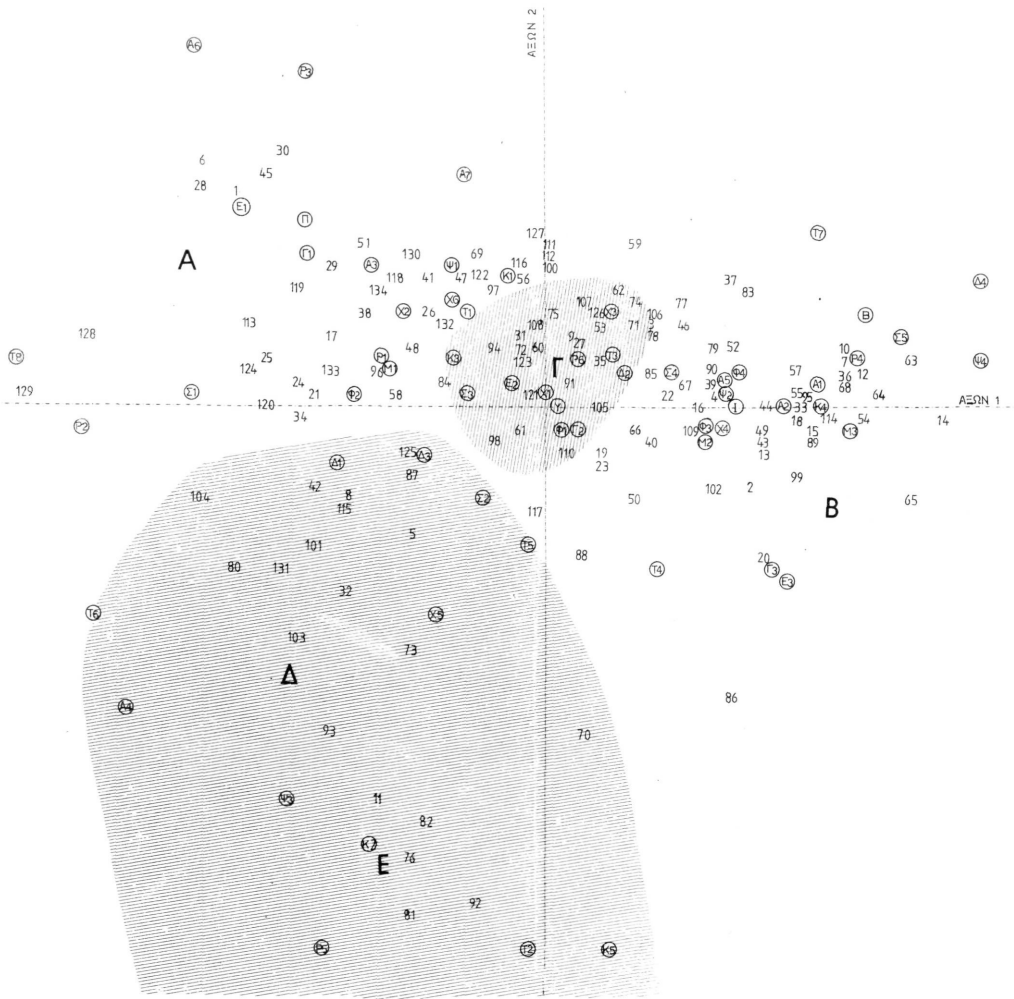
Παράρτημα του πίνακα 1 (δ)

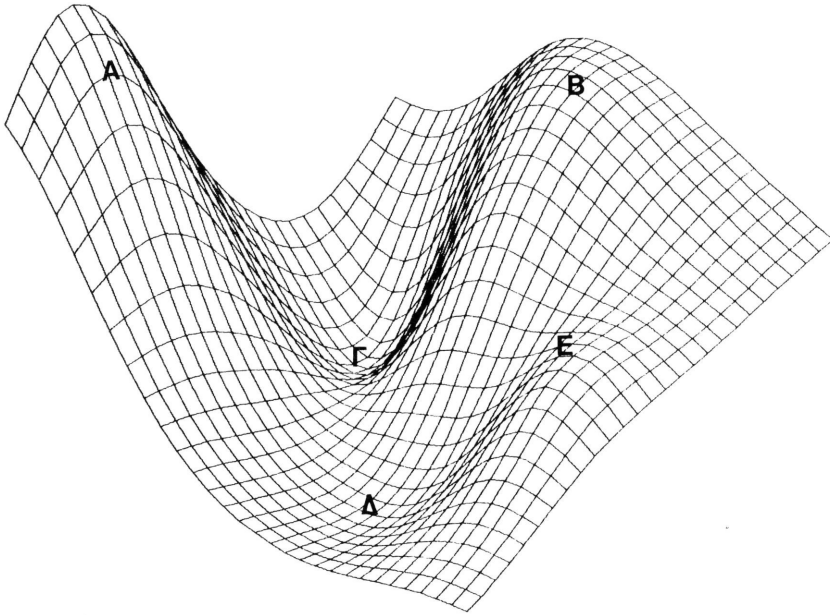
Παράρτημα του πίνακα 1 (ε)

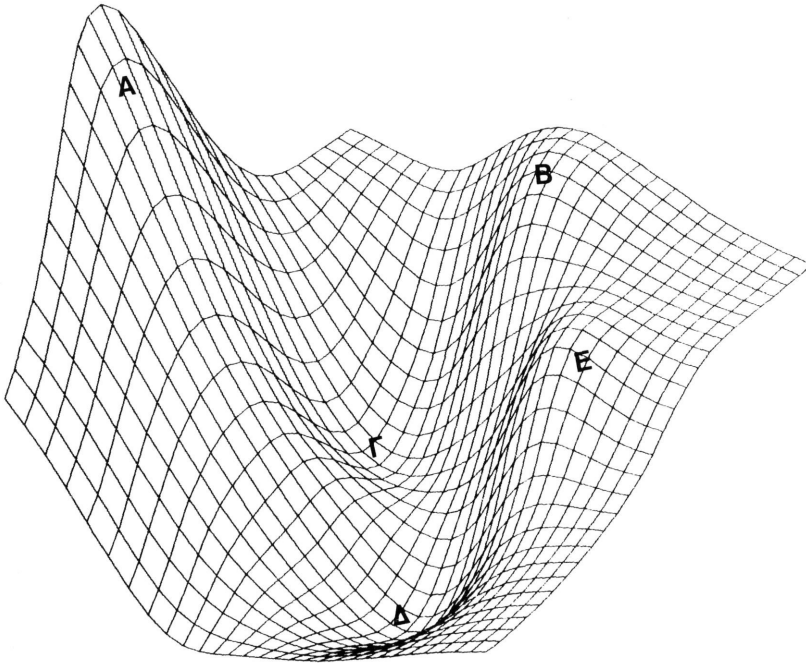
Παράρτημα του πίνακα 1 (στ)

Σχήμα 1: Γεωμετρική αναπαράσταση των θέσεων των βιβλίων και των μεταβλητών στους δύο πρώτους παραγοντικούς άξονες. Οι αριθμοί των βιβλίων αντιστοιχούν στους αριθμούς του καταλόγου, οι αριθμοί των μεταβλητών στους αριθμούς του πίνακα 1. Διακρίνονται πολύ καθαρά οι 4 μεγάλες ομαδοποιήσεις βιβλίων και μεταβλητών.

Σχήμα 2: Τρισδιάστατη απεικόνιση των ομάδων των βιβλίων. Η θέση του κάθε βιβλίου-σημείου καθορίζεται από τις συντεταγμένες του στους 3 πρώτους παραγοντικούς άξονες. Οι ομάδες A, B, Γ, Δ και E αντιστοιχούν στις ομάδες του σχήματος 1.

Σχήμα 3: Τρισδιάστατη απεικόνιση των ομάδων των μεταβλητών. Η θέση της κάθε μεταβλητής καθορίζεται από τις συντεταγμένες της στους 3 πρώτους παραγοντικούς άξονες. Οι ομάδες A, B, Γ, Δ και E αντιστοιχούν στις ομάδες του σχήματος 1.

Σχήμα 4: Γεωμετρική αναπαράσταση των θέσεων των μεταβλητών στους δύο πρώτους παραγοντικούς άξονες. Διακρίνονται οι 4 μεγάλες ομαδοποιήσεις Α, Β, Γ και Δ-Ε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΑΝΔΡΕΑ ΧΡ. ΛΟΝΤΟΥ (1811-1881)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τά έγγραφα πού συγκροτοῦν τό Ἀρχεῖο τοῦ Ἀνδρέα Χριστόδουλου Λόντου (Πάτρα 1811-Ἰωάννινα 1881) εὐρίσκονται σήμερα στήν κατοχή τῆς κ. Μίνας Ἀναστασιάδου-Λόντου, ἐγγονῆς τοῦ Νικόλαου Λόντου, γιοῦ τοῦ Ἀνδρέα Χριστ. Λόντου. Ὁ Νικ. Λόντος ὑπηρέτησε, ὅπως καί ὁ πατέρας του, ὡς διπλωματικός ὑπάλληλος σέ ποικίλες θέσεις (γιά πρώτη φορά διορίζεται στό Προξενεῖο Θεσσαλονίκης τό Νοέμβριο τοῦ 1880· ἦταν καί Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στό Πόρτ-Σαΐδ τό 1891).

Ἡ οἰκογένεια τῶν Λόντων, ἀπό τόν Κάλανο Νεζερωῶν τῆς Ἀχαΐας, ἀναφέρεται ἀπό τά τέλη τοῦ 17ου αἰώνα· γενάρχης ὁ Γκολφίνος Λόντος. Στίς ἀρχές τοῦ 18ου αἰώνα (1715) ὁ Σωτήριος Λόντος, ἐγγονός τοῦ Γκολφίνου Λόντου, προεστός μέ ἀξιόλογη δράση στήν Πελοπόννησο κατά τήν περίοδο 1715-1821, ἐγκαθίσταται στό Αἴγιο διασπώντας ἔτσι σέ δύο κλάδους τήν οἰκογένεια· τά ἀδέλφια του Χριστόδουλος, Νικόλαος καί Θάνος μένουν στήν Πάτρα.

Γιοῦ τοῦ Σωτήριου Λόντου ἦταν ὁ Ἀνδρέας Λόντος, ὁ γνωστός ὄπλαρχηγός (1789-1846), ὁ Ἀναστάσιος (1791-1856) καί ὁ Λουκάς (1795-1861). Οἱ Λόντοι τῆς Πάτρας (Χριστόδουλος-Νικόλαος-Θάνος) ἀνέπτυξαν ἀξιόλογη στρατιωτική καί πολιτική δράση —ιδίως ὁ Νικόλαος πού ἦταν Πληρεξούσιος στήν Ἐθνοσυνέλευση τοῦ Ἄστρους καί μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

Ὁ Ἀνδρέας Χριστ. Λόντος γεννήθηκε στήν Πάτρα τό 1811. Ἀδέλφια του ἡ Βασιλικούλα, σύζυγος κατόπιν τοῦ Ἀντ. Καλαμογάρτη, ἡ Μαρία, σύζυγος τοῦ ἱατροῦ Λειβαθινόπουλου καί ὁ Νικόλαος. Σπούδασε Νομικά στήν Ἰταλία ὅπου εἶχε σταλεῖ ἀπό τό θεῖο του Νικόλαο καί γύρισε νωρίς στήν Ἑλλάδα.

Ἡ πολιτική του σταδιοδρομία εἶναι δυνατόν νά διακριθεῖ σέ τρεῖς περιόδους: α) 1832-1843, β) 1843-1862 καί γ) 1862-1881. Οἱ περίοδοι αὐτοῖ ἰδιαίτερα σέ ὅ,τι ἀφορᾷ στίς ὑψηλές θέσεις πού ὑπηρέτησε (Ἐπουργός-Πρόεδρος Βουλῆς) ἐγγράφονται στά πλαίσια γεγονότων ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος γιά τίς πολιτικές ἐξελίξεις στήν Ἑλλάδα (Ἐπανάσταση 3ης Σεπτεμβρίου 1843 — Ἐξωση τοῦ Ὁθωνα τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1862).

Ἐστερα ἀπό διορισμούς σέ θέσεις πού θά ἦταν δυνατόν νά χαρακτηρισθοῦν ὡς ἡσσονος σημασίας (Γραμματέας τοῦ Πρωτόκλητου Δικαστηρίου Γα-

στούνης —'Απρίλιος 1832—, Β' Βοηθός του 'Επιτρόπου 'Επικρατείας στό Ναύπλιο —Σεπτέμβριος 1833—, Μέλος τῆς 'Επιτροπῆς 'Επιστασίας γιά τή διανομή τῶν σιτηρῶν τῆς Δημόσιας 'Αποθήκης στόν Καρβασαρά —'Απρίλιος 1834—, 'Αντιεσαγγελέας τοῦ Πρωτοδικείου Μεσολογγίου —'Ιανουάριος 1835) γίνεται εὐρύτερα γνωστός στούς πολιτικούς κύκλους γιά τίς ἰκανότητές του καί συνδέεται μέ ἀνθρώπους ὅπως ὁ Γ. Τερτσέτης, ὁ 'Α. Μαυροκορδάτος κλπ. Τό συνταρακτικό γεγονός πού διαμορφώνει τή ριζικά ἀντίθετη στάση του ἀπέναντι στήν 'Αντιβασιλεία, εἶναι ἡ δίκη τοῦ Ἐκτοκωτρώνη στήν ὁποία καί συμμετεῖχε ὡς γραμματέας ἀλλά ἀντικαταστάθηκε ὅταν δέν μπόρεσε νά συγκρατήσει τή συγκίνησή του στή θέα τῶν κατηγορουμένων.

Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Πατρῶν (1836-1840), προσπαθεῖ νά δικαιολογηθεῖ στόν 'Ανδρέα Ζαῖμη γιά ἐπεισόδια πού συνέβησαν κατά τήν διάρκεια ἐπίσκεψης τοῦ 'Οθωνα στήν Πάτρα (Νοέμβριος 1838)· τόν 'Ιούλιο τοῦ 1841 διορίζεται Δήμαρχος Πατρῶν. Τόν ἴδιο χρόνο θά παντρευτεῖ τήν Χαρίκλεια Χαραλάμπη² καί θά ἀποκτήσουν 8 παιδιά ('Ελένη, Βικτωρία, 'Ασπασία, 'Αγλαΐα-Αἰκατερίνη, Χρῆστος, Σωτήριος, Νικόλαος καί Παναγῆς).

'Ο διορισμός του στή θέση τοῦ Δημάρχου Πατρῶν ἐγκαινιάζει στήν πραγματικότητα τήν πολιτική του δράση, ἀφοῦ ἡ ἐκλογή του στήν 'Εθνοσυνέλευση πού ἀκολούθησε τήν 'Επανάσταση τῆς 3ης Σεπτεμβρίου (Πληρεξούσιος τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν στίς 11 'Οκτωβρίου 1843), θά δημιουργήσει τίς προϋποθέσεις γιά τήν οὐσιαστική ἐμφάνισή του στούς πολιτικούς κύκλους τῆς πρωτεύουσας καί στούς συσχετισμούς πού ἐπικρατοῦν. 'Ετσι τόν Μάρτιο τοῦ 1844 διορίζεται ἀπό τόν 'Α. Μαυροκορδάτο Ὑπουργός Δικαιοσύνης· ὅμως θά παραιτηθεῖ τόν Αὐγουστο τοῦ ἴδιου χρόνου ἐξ αἰτίας ἐπεισοδίου πού σχετιζόταν μέ τό ταραγμένο κλίμα τῆς προεκλογικῆς μάχης καί τήν πολεμική ἐναντίον τοῦ 'Α. Μαυροκορδάτου (κοινοποιεῖται ἐπιστολή τοῦ 'Α. Χ. Λόντου πρὸς φίλο του πολιτευόμενο σχετικά μέ τήν μεθόδευση τοῦ προεκλογικοῦ του ἀγώνα.)

'Επιστρέφει στήν Πάτρα στό Δικαστήριο τῆς ὁποίας ἔχει διοριστεῖ δικηγόρος. Οἱ δραστηριότητές του στήν Πάτρα εἶναι ποικίλες: ἐκτός ἀπό μέλος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου (16 'Ιουνίου 1855), διορίζεται ἀπό τόν 'Α. Μαυροκορδάτο, τότε ὑπουργό 'Εσωτερικῶν, στό Γεωργικό Συμβούλιο τῆς Νομαρχίας 'Αχαΐας καί 'Ηλείας (Αὐγουστος 1855)· ἐπίσης εἶναι σύμβουλος τῆς 'Εταιρείας 'Ελληνικῆς Οἰνοποιίας καθώς καί μέλος τῆς διορισμένης ἀπό τή Βουλὴ 'Επιτροπῆς πού θά ἀσχοληθεῖ μέ τήν ἐκτύπωση τῶν 'Αρχείων τοῦ Κράτους (Μάρτιος 1857).

Διάφορες τιμητικές διακρίσεις (βράβευση στήν Παγκόσμια 'Εκθεση Λονδίνου —Μάρτιος/'Απρίλιος 1853, καί ἀπονομή τοῦ 'Αργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Τά-

1. 'Ο ἴδιος ὁ Α. σημειώνει γιά τό διορισμό αὐτό ὅτι ἔγινε κατά τό 1830, βλ. ἔγγρ. Β3.
2. 'Ο γάμος τους στίς 19 'Ιανουαρίου 1841· ἡ Χαρίκλεια πέθανε τίς 25 'Ιανουαρίου 1866.

γματος του Σωτήρος— Ιούλιος 1858) ολοκληρώνουν την εικόνα του Α. Χ. Λόντου κατά τη φάση του βίου του, που δε συμμετέχει, για λόγους όφειλόμενους κατά μεγάλο ποσοστό σέ δική του πρωτοβουλία, στά κεντρικά όργανα τής διοίκησης.

Στά τέλη του 1859 εκλέγεται Πρόεδρος τής Βουλής για μία περίοδο εξαιρετικά δύσκολη, καθώς στήν ευρύτερη πολιτική σκηνή ή κυβερνητική κρίση βαθαίνει και δξύνεται ό αντίδυναστικός άγώνας. Ό Α. Χ. Λόντος είναι στήν ώριμη φάση τής πολιτικής του σταδιοδρομίας και μετά άκριβώς από τήν έξωση του Όθωνα επανέρχεται δυναμικά στό πολιτικό προσκήνιο.

Όστερα από τή διάλυση τής Βουλής από τόν Όθωνα θά επιστρέψει στήν Πάτρα· είναι μέλος τής Διοικητικής Έπιτρολής Πατρών όταν ζητείται (Όκτώβριος 1862) ή παράδοση τής διοίκησης τής έπαρχίας Πατρών στήν Προσωρινή Κυβέρνηση. Όπως και κατά τό 1843, ή εκλογή του στήν Έθνοσυνέλευση τής 10ης Δεκεμβρίου 1862 (Πληρεξούσιος Έπαρχίας Πατρών) θά τόν οδηγήσει στήν ανάληψη ύπουργείου που αυτή τή φορά είναι τό Έπουργείο Έσωτερικών στήν κυβέρνηση Μπενιζ. Ρούφου. Θα παραιτηθεί από αυτή τή θέση μετά τήν κρίση των Ιουλιανών· τό Μάρτιο του 1864 ζητείται ή γνώμη του καθώς και άλλων προσωπικοτήτων για τήν ίδρυση Κτηματικής Τράπεζας.

Διορίζεται Έπουργός Δικαιοσύνης και προσωρινά των Έκκλησιαστικών και τής Δημόσιας Έκπαίδευσης στήν κυβέρνηση Κ. Κανάρη (26 Ιουλίου 1864). Στή θέση αυτή ό Α. Χ. Λόντος ανέπτυξε έντονη δραστηριότητα δείχνοντας καθαρά τό μέγεθος τής φροντίδας όσο και τής ευαισθησίας του σέ τομείς έξαιρετικά ιδιάζοντες, όπως για παράδειγμα σέ ό,τι άφορούσε στήν προστασία των άρχαιοτήτων (Έγκύκλιος του τής 4ης Φεβρουαρίου 1865). Όδηγείται σέ έξαναγκαστική παραίτηση τόν Μάρτιο του 1865, ενώ ό διορισμός του στό Συμβούλιο Έπικρατείας, ή ίδρυση του όποιου είχε προκαλέσει πολλές αντιδράσεις, δέν είχε ουσιαστική συνέχεια (ή θητεία του διαρκεί από τό Μάρτιο έως τό Νοέμβριο 1865)³. Μετά τήν άποτυχία του να εκλεγεί Πληρεξούσιος στή Βουλή του 1865 θά επιστρέψει στήν Πάτρα, δικηγόρος στό εκεί Δικαστήριο. Δέν θά αποδεχθεί τό διορισμό του στή θέση του Νομάρχη Ζακύνθου, όμως, τελικά, όταν του τό προτείνει ό Θρασ. Ζαΐμης τό Φεβρουάριο του 1869, θά δεχθεί και θά ύπηρετήσει μέ σημαντική έπιτυχία σέ μία περιοχή όπου οι προσωπικές αντιθέσεις ήταν έξαιρετικά έντονες.

Στίς 25 Όκτωβρίου 1870 διορίζεται Γενικός Πρόξενος τής Έλλάδος στά Ιωάννινα, θέση που θά διατηρήσει έως τό θάνατό του τόν Σεπτέμβριο του 1881.

Φαίνεται τελικά ότι ό Α. Χ. Λόντος, όπως άλλωστε και αρκετοί άλλοι σύγχρονοι του πολιτικοί, δέν κατάφερε, παρ' όλα τά άναμφισβήτητα προτερήματά του, να αναλάβει πρωτοβουλίες που θά ήταν δυνατόν να συμβάλουν στήν

3. Τόν Νοέμβριο του 1864 του άπονέμεται ό «Χρυσός σταυρός» του Τάγματος του Σωτήρος.

ἀνανέωση τῶν θεσμῶν· μετριοπαθῆς, μέ ὑψηλό ὅμως αἶσθημα εὐθύνης ἀπέναντι στίς ἀπαιτήσεις τῶν θέσεων πού κατέλαβε (χαρακτηριστική ἦταν ἀπό αὐτή τήν ἀποψη ἡ παραίτησή του στή Ἰουλιανὰ τοῦ 1863) καί ἔνθερος πατριώτης (εἶχε πολεμήσει στήν Ἡπειρο κατά τήν ἐξέγερση τοῦ 1854), μπόρεσε νά διοχετεύσει ὅλη του τήν ἐνεργητικότητα στήν ὑπόθεση τοῦ ὑπόδουλου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἡπέρου κατά τήν κρίσιμη περίοδο 1870-1881, μία ὑπόθεση τήν ὁποία ἦταν ἴσως ὁ πλέον κατάλληλος νά ὑπηρετήσει.

Ἐπεμβαίνει ἀποτελεσματικά στή ρύθμιση θεμάτων καίριων γιά τήν πόλη τῶν Ἰωαννίνων (Ὁρφανοτροφεῖο μέ χορηγία τοῦ Γ. Σταύρου – Ἰούλιος 1875) ἀμβλύνοντας ἀντιθέσεις (ὅπως τοῦ Κ. Ζάππα μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Δρυϊνουπόλεως Ματθαῖο) καί ἐξασφαλίζοντας τήν ὑλική βοήθεια πρὸς τὰ Ἰωάννινα ἐπιφανῶν Τούρκων φίλων του. Παίζει ἀποφασιστικό ρόλο στήν προώθηση τῶν δραστηριοτήτων τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν βιβλίων» τοῦ ὁποίου εἶναι καί μέλος, ἐπιτυγχάνοντας καί τήν συμμετοχή τοῦ Π. Βράιλα (Σεπτέμβριος 1872). Τόν Ἰούλιο τοῦ 1873 τονίζει στούς συμμετέχοντες σέ διαγωνισμό γιά τήν ἀνάληψη ἔργων στήν Ἡπειρο καί τήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, τήν σπουδαιότητα τῆς προσφορᾶς τους γιά τήν ὑπόθεση τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ χειρισμοί του στή διοίκηση γίνονται ἀντικείμενο ἐπαίνων ἀπό τήν Ἀθήνα ἤδη ἀπό τό Φεβρουάριο τοῦ 1876 (Ἐπ. Δεληγιώργης).

Τίς μεγαλύτερες του προσπάθειες θά ἐπικεντρώσει στό ἔθνικό ζήτημα σέ ἀρκετά ἐπίπεδα. Ἐτσι λοιπόν συγκεντρώνει χρηματικές προσφορές τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἡπέρου (Μάρτιος-Μάιος 1877) γιά νά ἀποσταλοῦν ὡς ἐνίσχυση στήν Ἐπιτροπή Ἐθνικῆς Ἄμυνας γιά τήν προετοιμαζόμενη ἐξέγερση μετά τήν ἀποτυχία τῆς ὁποίας (Φεβρουάριος 1878) προσπαθεῖ νά πείσει τούς προξένους τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καί Αὐστρίας νά καταδικάσουν τίς σφαγές καί καταστροφές πού προκάλεσαν οἱ Τούρκοι στήν ἐπαρχία Δελβίνου, χωρίς ὅμως νά τό ἐπιτύχει (Μάρτιος 1878).

Ἐξακολουθεῖ νά εἶναι σέ ἐπαφή μέ τούς κύκλους τῆς Ἐθνικῆς Ἄμυνας στήν Ἀθήνα (Νοέμβριος 1878) καί ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχία ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῆς νέας Συνδιάσκεψης τοῦ Βερολίνου γιά τήν προσάρτηση τῶν Ἰωαννίνων στήν Ἑλλάδα, ἀναλαμβάνει νά ὑποκινήσει ἀνεπίσημα συγκεντρώσεις καί νά προκαλέσει διαβήματα τῶν κατοίκων τῆς Ἡπέρου γιά ἔνωση μέ τήν Ἑλλάδα (Ἰούνιος 1880-Φεβρουάριος 1881)⁴.

Ἐως τό τέλος τῆς ζωῆς του θά ἐπιλαμβάνεται καίριων ζητημάτων, ὅπως ἦταν οἱ ἀπόπειρες ἐκρουμανισμοῦ στήν περιοχή Ζαγοριῶν (Ἰούνιος 1881) καί τά ἐπεισόδια πού προκάλεσαν οἱ Τούρκοι σέ βάρος τῶν Ἑλλήνων κατά τή χάραξη τῆς ὀριοθετικῆς γραμμῆς (Ἰούλιος 1881).

Ὁ θάνατός του στίς 9 Σεπτεμβρίου 1881 συγκίνησε ζωηρά τούς κατοίκους

4. Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1879 θά τιμηθεῖ μέ τό «Σταυρό τῶν Ταξιαρχῶν» τοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος.

τῶν Ἰωαννίνων· ἡ σορός του μεταφέρθηκε στή Πάτρα ὅπου καί κηδεύτηκε ἐπίσημα μέ δαπάνη τοῦ Δήμου στίς 18 Σεπτεμβρίου.

Ἡ συγκρότηση τοῦ Ἀρχείου, μέ τή μορφή πού ἔχει σήμερα, εἶναι προφανῶς ἀποτέλεσμα μεταγενέστερης ἐπέμβασης πού προσγράφεται πιθανότατα στόν Νικόλαο Ἀ. Λόντο· αὐτό φαίνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὑπάρχει ὕλικό (ἐπιστολές τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου πρὸς τόν Νικόλαο ἀλλά καί πρὸς τόν ἄλλο του γιό, Χρῆστο) πού ἔχει ἐπιστραφεῖ στό Ἀρχεῖο στήν πρωτότυπη μορφή του.

Ἐπίσης καί ὕλικό πού προστέθηκε στό σῶμα τοῦ Ἀρχείου μετά τό θάνατο τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου (κυρίως τά ἔντυπα τῶν Νεκρολογιῶν, ὀρισμένες ἐφημερίδες ἀλλά καί μία σημαντική ἐπιστολή πού προέρχεται ἀπό τήν οἰκογένεια τῆς Ἄννας Οἰκονομίδου, συζύγου τοῦ Χρήστου Ἀ. Λόντου· τέλος ὑπάρχει καί ἓνα πωλητήριο οἰκοπέδου τοῦ προηγούμενου).

Βεβαίως τόν πυρήνα τοῦ Ἀρχείου ἀποτελοῦσαν ἡ προσωπική ἀλληλογραφία τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου, ὀρισμένες ἐφημερίδες καθὼς καί τά ἐπίσημα ἔγγραφα πού τόν ἀφοροῦσαν (Διορισμοί κλπ)· ἡ ἐνότητα τῶν Καταλοίπων τῆς οἰκογένειας τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου (ὅ,τι ἀφοροῦσε στόν πατέρα του Χριστόδουλο καί τόν θεῖο του Νικόλαο καθὼς καί ἡ ἀλληλογραφία τῆς συζύγου του, Χαρίκλειας Χαραλάμπη μέ τόν ἀδελφό της Παναγιώτη κατά τήν περίοδο 1829-1832, ὅταν ὁ τελευταῖος σπούδαζε στό Παρίσι) προστέθηκε ἀργότερα στό σῶμα τῶν ἐγγράφων ἀπό τόν ἴδιο τόν Λόντο.

Τά ἔγγραφα ταξινομήθηκαν εἰδολογικά σέ 3 ἐνότητες πού ἀριθμήθηκαν μέ λατινική ἀρίθμηση: I-Ἐγγραφα Ἀ. Χ. Λόντου, II-Κατάλοιπα οἰκογένειας Ἀ. Χ. Λόντου, III-Ἐφημερίδες· οἱ ἐνότητες αὐτές χωρίστηκαν ἐσωτερικά πάλι μέ εἰδολογικά κριτήρια σέ 7 φακέλους μέ συνεχή ἀρίθμηση (Φάκελοι Α.-Ζ.). Τά ἔγγραφα καί τά διάφορα ἔντυπα τοῦ κάθε φακέλου ταξιθετήθηκαν μέ χρονολογική σειρά καί ἀριθμήθηκαν ξεχωριστά σέ κάθε φάκελο. Τά ἀχρονολόγητα ἔγγραφα κάθε φακέλου τοποθετήθηκαν στό τέλος (Φάκελοι Δ.-Ζ.). Τέλος γιά κάθε ἔγγραφο ἢ ἔντυπο ἔγινε λεπτομερές δελτίο. Στό διάγραμμα ταξινόμησης πού ἀκολουθεῖ ἐκτίθενται ἀναλυτικά τά δεδομένα.

Δημιουργήθηκε ὑποφάκελος στό ἐσωτερικό τοῦ Φακέλου Δ' γιά νά περιλάβει δύο ἀποτυπώματα σφραγίδων τοῦ Χριστόδουλου Λόντου πού δέν ἦταν δυνατόν νά ἐνταχθοῦν στό σύνολο τῶν ἐγγράφων τοῦ φακέλου. Μετά τήν ταξινόμηση σέ φακέλους τό ἀρχειο φωτογραφήθηκε καί οἱ μικροταινίες κατατέθηκαν στό ΚΝΕ/ΕΙΕ.

Ἐπιθυμῶ νά εὐχαριστήσω κατ' ἀρχήν τήν κ. Μίνα Ἀναστασιάδου-Λόντου γιά τήν πολύτιμη βοήθειά της σέ ὅλη τή διάρκεια τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ Ἀρχείου καί τήν διευθύντρια τοῦ ΚΝΕ κ. Λουκία Δρούλια πού μοῦ ἀνέθεσε τήν ἐργασία αὐτή. Ἰδιαίτερα εὐχαριστῶ τήν καθηγήτρια Αἰκατερίνη Κουμαριανοῦ καί τά μέλη τῆς ἐκδοτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Τ.Ε. γιά τή βοήθειά τους σέ δύσκολες ἀναγνώσεις καί ἄλλα προβλήματα τῆς περιγραφῆς τοῦ Ἀρχείου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΩΣ

I. Έγγραφα Άνδρέα Χ. Λόντου (1833-1881)

ΦΑΚΕΛΟΣ Α. Άλληλογραφία Ά. Χ. Λόντου αριθ. 1-51.

ΦΑΚΕΛΟΣ Β. Έπίσημα Έγγραφα Ά. Χ. Λόντου

(Διορισμοί-Έγκύκλιοι-Πρακτικά-Άπονομές) αριθ. 1-45

ΦΑΚΕΛΟΣ Γ. Νεκρολογίες Ά. Χ. Λόντου αριθ. 1-19

II. Κατάλοιπα οικογένειας Άνδρέα Χ. Λόντου (1821-1871)

ΦΑΚΕΛΟΣ Δ. α) Έγγραφα Νικόλαου και Χριστόδουλου Λόντου

(Άποδείξεις καταβολής χρηματικῶν ποσῶν και σχετική έ-
πιστολή — Κατάλογος έξόδων — Συναλλαγματική) αριθ.
1-8

β) Άποτυπώματα σφραγίδων Χριστόδουλου Λόντου αριθ. 9.

ΦΑΚΕΛΟΣ Ε. Άλληλογραφία Παναγιώτη Χαραλάμπη-Χαρίκλειας Χαρα-
λάμπη (συζύγου Ά. Χ. Λόντου), Βικτωρίας Χαραλάμπη και
Άσημάκη Χαραλάμπη αριθ. 1-11

ΦΑΚΕΛΟΣ ς. Ποικίλα οικογένειας Ά. Χ. Λόντου

(Ήμερολόγιο οικογενειακό — Πωλητήριο οικοπέδου κλπ.)
αριθ. 1-4

III. Έφημερίδες (1842-1927)

ΦΑΚΕΛΟΣ Ζ. Έφημερίδες αριθ. 1-23.

Ι. ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΝΔΡΕΑ Χ. ΛΟΝΤΟΥ (1833-1881)

ΦΑΚΕΛΟΣ Α.: *Ἀλληλογραφία Ἀνδρέα Χ. Λόντου ἀριθ. 1-51.*

1. Ἀνδρέας Ζαΐμης, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Πάτρα], 5 Νοεμβρίου 1838.

Ἀναφέρεται στὰ δυσάρεστα γεγονότα κατὰ τὴ διαμονὴ τοῦ Ὀθωνα στὴν Πάτρα πού ἀποδίδονται σέ «στιγμαῖα λάθη».

Ἀρχή. «Ἐγνων ὅσα εὐηρεστήθηται...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] ἰδιόχειρη σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου.

2. Ἀντώνης [Καλαμογάρτης], Πάτρα, πρὸς [Ἀ. Χ. Λόντο], Καρβασαράς, 9 Ἀπριλίου [1841].

Τοῦ ζητεῖ νὰ ἐπιστρέψει ἐπειγόντως στὴν Πάτρα.

Ἀρχή. «Ἡ ἐν Καρβασαρά διαμονή...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκὴ. Οἱ σελ. [γ'-δ'] σχισμένες.

3. Ἀντώνης [Καλαμογάρτης], Πάτρα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Καρβασαράς], 10 Ἀπριλίου [1841].

Ζητεῖ ἀπὸ τὸν Λ. νὰ ἐπιστρέψει ὅσο γίνεται πιὸ σύντομα στὴν Πάτρα.

Ἀρχή. «Ἀπορῶ διὰ τὴν βραδύτητα...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη.

4. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἀθήνα], 10 Ἰουλίου 1844.

Τὸν διαβεβαιώνει ὅτι παίρνει τὰ μέτρα του γιὰ τὴν ὑπόθεση Πανταζόπουλου.

Ἀρχή. «Ἐλαβα καὶ τὰς δύο...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] ἡ διεύθυνση τοῦ Λ. καὶ σημείωσή του γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

5. Γεώργιος Τερτζέτης, Ἀθήνα, πρὸς [Ἀ. Χ. Λόντο, Ἀθήνα], 20 Δεκεμβρίου 1859.

Ἀναφέρεται στὴν ἐκλογή τοῦ Λ. στὴ θέση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἀρχή. «Λυποῦμαι ὅτι ὥς...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

6. Θεόφιλος, Ἀρχιεπίσκοπος Αἰτωλοακαρνανίας, Μεσολόγγι, πρὸς [Ἄ. Χ. Λόντο, Ἀθήνα], 22 Δεκεμβρίου 1859.

Συγχαρητήρια γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Λ. στὴ θέση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἀρχή. «ἀπὸ τῶν ἐφημερίδων...»
Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

7. Θεόφιλος, Ἀρχιεπίσκοπος Αἰτωλοακαρνανίας, Μεσολόγγι, πρὸς Ἀνδρέα [Χ. Λόντο, Ἀθήνα], 23 Δεκεμβρίου 1859.

Τοῦ ζητεῖ νὰ φροντίσει γιὰ τὸν κομιστὴ τῆς ἐπιστολῆς.

Ἀρχή. «χθὲς κατ' ὀφειλὴν ἔγραψα...»
Μονόφυλλο. Στὴν σελ. [β'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου.

8. [Ἄ. Χ. Λόντος, Ἀθήνα], πρὸς [Lenoçmant], [1859]. (Σχέδιο ἐπιστολῆς).

Εὐχαριστήριο γράμμα· ἀναφορὰ στὴ θετικὴ στάση τοῦ Λ. ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα καὶ σύντομη ἀναφορὰ τοῦ Λ. στὰ γεγονότα τοῦ 1854.

Ἀρχή. «La Chambre des députés...»
Δίφυλλο. Συνοδεύεται ἀπὸ δύο μικρὰ σημειώματα τοῦ Λ. ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐπιστολὴ του αὐτῆ· τὸ ἓνα στὰ γαλλικά. Τὸ δίφυλλο μὲ φθορὲς.

9. Ἄ. Χ. Λόντος, [Ἀθήνα], πρὸς Βικτωρία Λόντου, [Πάτρα], 13 Ἰουνίου 1863.

Στέλνει χρήματα· οἰκογενειακὰ νέα.

Ἀρχή. «Σ' ἔστειλα σήμερον...»
Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

10. α) Comte de Sponneck, [Ἀθήνα], πρὸς [Ἄ. Χ. Λόντο, Ἀθήνα], 26 Ἰανουαρίου 1865.

Τοῦ στέλνει ἐμπιστευτικὰ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀριστοτέλη Βαλαωρίτη.

Ἀρχή. «Je prends la liberté...»

β) Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης, Μαδουρή, πρὸς Comte de Sponneck, [Ἀθήνα], 17/29 Ἰανουαρίου 1865.

Ζητεῖ διάφορες ἐξυπηρητήσεις σὲ θέματα διορισμῶν οἰκείων του προσώπων.

Ἀρχή. «J'ai déjà chargé...»
Δύο δίφυλλα. Οἱ ἐπιστολὲς στὰ γαλλικά. Οἱ σελ. [β'-δ'] τοῦ πρώτου δίφυλλου λευκὲς.

11. Ἰωάννης Μεσσηνέζης, Ἀθήνα, πρὸς Ἄ. Χ. Λόντο, [Πάτρα], 8 Ἰανουαρίου 1868.

Τὸν πληροφορεῖ διτὴ σπεύδει νὰ προκαλέσει Βασιλικὸ Διάταγμα διορισμοῦ τοῦ Λ. στὴ θέση τοῦ Νομάρχου Ζακύνθου.

Ἀρχή. «Ὁ κοινὸς φίλος κύριος...»
Δίφυλλο.

12. Θρασύβουλος Ζαΐμης [Ἀθήνα] πρὸς [Ἀ. Χ. Λόντο, Πάτρα], 8 Φεβρουαρίου 1869.

Ἀναφέρεται στοῦ διορισμοῦ τοῦ Λ. στή θέση τοῦ Νομάρχου Ζακύνθου.

Ἀρχή. «Διά τῆς παρουσίας ἐκφράζω...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

13. Ἐπ. Δεληγιώργης, Βασιλική Θαλαμηγός «Ἀμφιτρίτη», πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ζάκυνθος], 29 Αὐγούστου 1870.

Ἀνακοινώνεται ὁ διορισμός τοῦ Λ. στή θέση τοῦ Γενικοῦ Πρόξενου στά Ἰωάννινα.

Ἀρχή. «Διορίσθητε Γεν. Πρόξενος...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] ἰδιόχειρη σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Ἡ σελ. [γ'] λευκή.

14. Ἐπ. Δεληγιώργης, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ζάκυνθος], 28 Ὀκτωβρίου 1870.

Τοῦ ζητεῖ, μετά τήν τακτοποίηση τῶν ζητημάτων τῶν ἀποδοχῶν του στήν Πάτρα, νά σπεύσει στά Ἰωάννινα.

Ἀρχή. «Σᾶς ἀπεστάλη κατ' εὐθείαν...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

15. Κων/νος Ζάππας, Βροσθένιο, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 26 Δεκεμβρίου 1870.

Ζητεῖ τή συνδρομή του ἐναντίον τῶν προσπαθειῶν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δρυινοπόλεως Ματθαίου νά σφετεριστεῖ τήν περιουσία τοῦ Ε. Ζάππα.

Ἀρχή. «Δέν ἔχω τήν τιμήν...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

16. Ν. Παπαμιχαλόπουλος, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 22 Ἰανουαρίου 1872.

Τόν εὐχαριστεῖ γιά τίς συμβουλές του· ἀναφέρεται σέ μία περίπτωση ἐνοικίασης σπιτιοῦ στή Λευκάδα.

Ἀρχή. «Ἐλαβον εὐχαρίστως τήν...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

17. Δ. Βούλγαρης, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 23 Ἰανουαρίου 1872.

Εὐχαριστίες γιά προηγούμενη ἐπιστολή τοῦ Λ.

Ἀρχή. «Ἐλαβον τήν ἐπιστολήν...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

18. Πέτρος Βράιλας, Λονδίνο, προς Ἄ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 7/19 Σεπτεμβρίου 1872.

Δηλώνει δι τῆ θά συνδράμει τὴν προσπάθεια τοῦ Λ. γιὰ τὴν ἰδρυση Συλλόγου με στόχο τὴν ἔκδοση βιβλίων.

Ἀρχή. «Ἐλαβον ἐν καιρῷ τάς...»

Μονόφυλλο. Τό ἔγγραφο σχισμένο στή μέση.

19. Ἀχμέδ Ῥασήμ, Τραπεζοῦς, προς Ἄ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 22 Μαρτίου 1873.

Εὐχαριστίες προς τόν Λ. Σημειώνει δι τῆ θά βοηθήσει ὄσο μπορεῖ τὰ Ἰωάννινα.

Ἀρχή. «Σήμερον ἔλαβον τὴν ἀπό...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

20. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, προς Νικόλαο Λόντο, [Ἀθήνα], 15 Μαΐου 1875.

Ἀναφέρεται στήν ἐργασία τοῦ Νικόλαου στό Ὑπουργεῖο καί τοῦ δίνει διάφορες συμβουλές.

Ἀρχή. «Μ' ἔδωκες δύο λίαν...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] διάφορες μεταγενέστερες σημειώσεις.

21. α) Ε. Σῖμος, Ταυρικὴ, προς Ἄ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 25 Ἰουλίου 1875.

Ἀναφέρεται στήν ἀνέγερση τοῦ Ὀρφανοτροφείου στά Ἰωάννινα σύμφωνα με τὴ διαθήκη τοῦ Γ. Σταύρου.

Ἀρχή. «Ἐλαβα τὴν φιλικὴν ἐπιστολήν...»

β) [Γ.] Ζαρίφης, [Κωνσταντινούπολη], προς Ἄ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], χ.ἔ.

Τοῦ συνιστᾷ τόν τρόπο με τόν ὁποῖο πρέπει νά ἐνεργήσει στήν ὑπόθεση τοῦ Ὀρφανοτροφείου.

Ἀρχή. «Καί ἐγώ ἐντολή τῶν...»

Δύο δίφυλλα. Ἡ πρώτη ἐπιστολή στίς σελ. [α'-ς'], ἡ δευτέρη στή σελ. [ζ']. Ἡ σελ. [η'] λευκή.

22. Ἐπ. Δεληγιώργης, Μεσολόγγι, προς [Ἄ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 19 Φεβρουαρίου 1876.

Τόν συχαίρει γιὰ τὴν διοίκησή του στά Ἰωάννινα· τόν παρακαλεῖ νά μεσολαβήσει γιὰ ὑπόθεση τοῦ κομιστῆ τῆς Ἐπιστολῆς.

Ἀρχή. «Μέ πολλήν εὐχαρίστησιν...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

23. Ἰωάννης Μεσσηνέζης, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο καὶ Η. Μύσσιο, [Ἰωάννινα], 22 Ἰανουαρίου 1877.

Ἀποστολή ποσοῦ γιὰ τὰ ἔξοδα ἐπισκευῆς γέφυρας· συστάσεις γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν δαπανῶν.

Ἀρχή. «Εἰς πληρωμὴν τῆς κατὰ...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

24. Ἀ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς ἙΑμυνας, [Ἀθήνα], 11 Μαρτίου 1877 (σχέδιο ἐπιστολῆς).

Παραθέτει κατάλογο προσφορῶν «ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν»· ζητεῖ νὰ τηρηθοῦν μυστικά τὰ ὀνόματα καὶ ὁ τόπος ἀπ' ὅπου ἔγιναν οἱ προσφορές.

Ἀρχή. «Οἱ ἐφεξῆς σημειούμενοι...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

25. Ἀ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς ἙΑμυνας, [Ἀθήνα], 20 Μαΐου 1877 (σχέδιο ἐπιστολῆς).

Νέος κατάλογος προσφορῶν δπως καὶ στὸν ἀριθ. 24.

Ἀρχή. «Οἱ κατωτέρω σημειούμενοι...»

Μονόφυλλο.

26. Χαρ. Τρικούπης, Ἀθήνα, πρὸς [Ἀ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 9 Ἰουλίου 1877.

Τὸν πληροφορεῖ ὅτι ἀπεσταλμένος τῆς Κυβέρνησης θὰ τοῦ μεταφέρει ὁδηγίες γιὰ τὸ χειρισμὸ ὀρισμένων θεμάτων.

Ἀρχή. «Ὁ κ. Ἐπ. Μαυρομάτης, πρόξενος...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

27. α) Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς ἙΑμυνας, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα] 25 Ἰουλίου 1877.

Βεβαίωση ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ παρέλαβε τὰ χρηματικά ποσὰ πού εἶχαν σταλεῖ.

Ἀρχή. «Τὴν ἀπὸ 28 Μαΐου ἐπιστολήν...»

β) Κ. Δακλῆς, «Προεδρεύων τῆς Ἐπιτροπῆς», [Ἀθήνα], πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα, 25 Ἰουλίου 1877].

Ὁ Προεδρεύων τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκφράζει τὶς εὐχαριστίες του.

Ἀρχή. «Ἐκφράζω ὑμῖν τὰς ζωνράς...»

Δίφυλλο. Ἡ πρώτη ἐπιστολή στή σελ. [α'], ἡ δεύτερη στή σελ. [δ']. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

28. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Νικὸλ. Λόντο, Ἀθήνα, 3 Δεκεμβρίου 1877.

Εὐχές γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ γιοῦ του.

Ἀρχή. «Μετά τὴν παρελθοῦσαν...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [γ'] λευκὴ. Στὴν σελ. [δ'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη.

29. L. Moreau, Ἰωάννινα, πρὸς Ἄ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 19 Μαρτίου 1878.

Τονίζει ὅτι δὲ συμμερίζεται τὴν ἀποψη τοῦ Λ. γιὰ κοινὴ καταδικὴ τῶν Ὀθωμανῶν ἀπὸ τοὺς Προξένους Γαλλίας, Αὐστρίας καὶ Ἀγγλίας.

Ἀρχή. «En assurant réception...»

Δύο δίφυλλα συραμμένα.

30. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Νικὸλ. Λόντο, [Ἀθήνα], 14 Ἀπριλίου 1878.

Παραγγελίες καὶ προτροπές· ἀπευθύνει χαιρετισμούς σέ οἰκείους.

Ἀρχή. «Ὁ υἱὸς τοῦ Κου Μικίου...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκὴ.

31. Ἄνθιμος [Ἀρχιεπίσκοπος] Δρυϊνουπόλεως, Δέλβινο, πρὸς Ἄ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα, 19 Ἰουλίου 1878.

Συστῆνει στὸν Λ. κάποιον νέο καὶ τοῦ ζητᾶ νὰ τὸν φροντίσει.

Ἀρχή. «θεῖα συνάρσει προχθές...»

Δίφυλλο. Στὴν σελ. [α'] ἡ ἐνδειξη «N^o/55». Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

32. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Νικὸλ. Λόντο, [Ἀθήνα], 1 Σεπτεμβρίου 1878.

Τὸν ἐνθαρρύνει νὰ τελειώσει τίς σπουδές του.

Ἀρχή. «Παρήγορος εἰς τὴν ψυχὴν...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [γ'] ἡ ἐνδειξη: «Τῷ Νικολάῳ».

33. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Νικὸλ. Λόντο, [Ἀθήνα], 16 Σεπτεμβρίου 1878.

Τοῦ ζητεῖ νὰ φροντίσει τὴν ἐγγραφή κάποιου νέου στὴν Ἱατρικὴ σχολή.

Ἀρχή. «Δέν ἔλαβον παρ' οὐδενός...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

34. [ύπογραφή άποστολέα δυσανάγνωστη], Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα] 15 Νοεμβρίου 1878.

Εὐχαριστεῖ γιὰ τίς προτάσεις καί τίς περιγραφές πού τοῦ μετέφερε ὁ Λ.

Ἀρχή. «Ἐλπίζω ὅτι δὲν παύεις...»

Μονόφυλλο.

35. Ἀ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς [Νικόλ. Λόντο, Ἀθήνα], 15 Δεκεμβρίου 1878.

Εὐχές πρὸς τὴν οἰκογένεια τοῦ γιοῦ του καί πρὸς ὄλους τοὺς οἰκείους.

Ἀρχή. «Τῆς ἐπερχομένης ἑορτῆς...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

36. Π. Θ. Κολοκοτρώνης, Βασιλικὴ Θαλαμηγὸς «Ἀμφιτρίτη», πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 8 Φεβρουαρίου 1879.

Οἴγονται ζητήματα σχετικὰ μὲ τίς πολιτικὲς ἐξελίξεις στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴ συνθήκη τοῦ Βερολίνου· σημειώνει τὴν ταυτότητα τῶν ἀπόψεών τους.

Ἀρχή. «Ἄνθρωπο ἀπὸ Σπῆτι καί...»

Μονόφυλλο.

37. Θεόδ. Κολλιγιάννης, Ἀθήνα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 31 Μαρτίου 1879.

Ἄνακοινώνει ὅτι θὰ μεριμνήσει γιὰ τὸ θέμα τῆς πυρκαϊᾶς πού ἀνέφερε ὁ Λόντος· ἀναφορὰ στὴν ἀπονομή στὸν Λ. τοῦ παράσημου τοῦ Σωτήρος.

Ἀρχή. «Ἐλαβον τὴν ἀπὸ 21...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

38. Χιδαγιέτ, Λάρισα, πρὸς Ἀ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 22 Μαΐου 1880.

Τοῦ ἐκφράζει τὴ φιλία καί τὴν ἐκτίμησή του.

Ἀρχή. «Ἄφηκα τὴν πόλιν σας...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

39. [ἄγνωστος ἀποστολέας], Ἀθήνα, πρὸς [Ἀ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 4 Ἰουνίου 1880.

Ἄναφορὰ σὲ προετοιμαζόμενη διαδήλωση στὰ Ἰωάννινα· ζητεῖται ἡ μεσολάβησή του στὴν κοινοποίηση τοῦ σχεδίου ἀνάμεσα στοὺς Ἑλληνας (βλ. καί ἀριθ. 46).

Ἀρχή. «Γνωρίζετε ἤδη ὅτι...»

Μονόφυλλο. Ἡ ἐπιστολὴ κολοβή. Ὁ ἀποστολέας εἶναι ὁ ἴδιος μὲ τὸν ἀποστολέα τῆς ἐπιστολῆς ἀριθ. 46 τοῦ ὁποίου ἡ ὑπογραφή εἶναι δυσανάγνωστη.

40. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς [Χρῆστο Λόντο καὶ Ἄννα Οἰκονομίδου-Λόντου, Ἰωάννινα], 3 Ὀκτωβρίου 1880.

Εὐχαριστίες καὶ εὐχὲς πρὸς τὸν γιό του καὶ τὴν σύζυγό του πού ἐφθασαν στὰ Ἰωάννινα.

Ἀρχή. «Καλῶς ἤλθατε· αἱ εὐχαί...»
Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

41. Ἄ. Χ. Λόντος Ἰωάννινα, πρὸς Νικ. Λόντο, [Ἀθήνα], 12 Ὀκτωβρίου 1880.

Εὐχὲς γιὰ τὴν ἀνάρρωσή του καὶ συμβουλές.

Ἀρχή. «Περιχαρῆς ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν...»
Δίφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] λευκές.

42. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Νικ. Λόντο, [Ἀθήνα], 12 Νοεμβρίου 1880.

Ἀναφέρεται στὸ διορισμό τοῦ Ν. Λ. στὸ Προξενεῖο Θεσσαλονίκης.

Ἀρχή. «Ἐλαβες ἀξιόλογον διορισμόν...»
Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

43. Νικ. Μαυροκορδάτος, Ἀθήνα, πρὸς Ἄ. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 12 Νοεμβρίου 1880.

Τοῦ ἐσωκλείει ἐπιστολή πρὸς κάποιον διδάσκαλο καὶ τὸν πληροφορεῖ γιὰ τὴν ἐκ-
γύμναση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στὴν Ἀθήνα· ζητεῖ τὴν ἔγκριση τοῦ Λ. γιὰ τὴ
μετάθεση ἑνὸς διδασκάλου.

Ἀρχή. «Ἐσωκλείω ἐπιστολήν πρὸς...»
Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

44. Ἐλίζα Ζαῖμη, Ἀθήνα, πρὸς [Ἄ.Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 27 Νοεμβρίου 1880.

Εὐχαριστίες ἀπὸ τὴν χήρα Ζαῖμη πρὸς τὸν Λ. γιὰ τὴ συμπάθεια καὶ τὴ συμπαρά-
στασή του.

Ἀρχή. «Ἐλαβον τὴν συλλυπητήριον...»
Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

45. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Χρ. Λόντο, [Ἀθήνα], 19 Δεκεμβρίου 1880.

Εὐχὲς γιὰ τὴν ἑορτὴ του.

Ἀρχή. «Σοῦ εὐχομαι νὰ ἑορτάσης...»
Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

46. [ύπογραφή άποστολέα δυσανάγνωστη], Ἀθήνα, πρὸς [Ἄ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 21 Φεβρουαρίου 1881.

Τοῦ ὑποδεικνύει νά ὑποκινήσει ἀνεπίσημα συγκεντρώσεις καί διαβήματα τῶν προυχόντων τῆς περιοχῆς γιά ἔνωση μέ τήν Ἑλλάδα ὅπως συνέβη καί μέ τούς Ἑπειρῶτες τῆς Ἀθήνας.

Ἀρχή. «Ἐλαβον τήν τελευταίαν σας...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

47. Κύριλλος [Ἀρχιεπίσκοπος] Γρεβενῶν, Γρεβενά, πρὸς [Ἄ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 3 Μαρτίου 1881.

Δικαιολογεῖται γιά τίς ἐναντίον του κατηγορίες στό «Σύλλογο πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν βιβλίων». Ἐπισυνάπτει δύο ἀντίγραφα ἐπιστολῶν πού ἀποδεικνύουν τήν ἀθωότητά του.

Ἀρχή. «Ἀναφερόμενος εἰς τήν ἀπό...»

α) Ἰωακείμ Γ' [Κωνσταντινούπολη] πρὸς [Προκρίτους Γρεβενῶν, Γρεβενά], 23 Ὀκτωβρίου 1880.

Τούς προτρέπει νά σταματήσουν τίς κατηγορίες κατά τοῦ Κυρίλλου.

Ἀρχή. «Τιμιώτατοι πρόκριτοι καί...»

β) Ἰωακείμ Γ' [Κωνσταντινούπολη] πρὸς [Προκρίτους Γρεβενῶν, Γρεβενά], χ.ξ.

Ἀναφέρεται στό ἴδιο θέμα μέ τήν προηγούμενη· ζητεῖ νά σταματήσουν οἱ ἐντάσεις γιά ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξακολουθεῖ νά περιβάλλει μέ ἐμπιστοσύνη τόν Κύριλλο Γρεβενῶν.

Ἀρχή. «Τιμιώτατοι πρόκριτοι καί...»

Δίφυλλο καί μονόφυλλο. Οἱ σελ. [γ'-δ'] τοῦ δίφυλλου λευκές. Στή σελ. [α'] ἡ τοῦ μονόφυλλου ἐνδειξη: «Ἀντίγραφα» καί ἀκολουθοῦν οἱ ἐπιστολές τοῦ Ἰωακείμ, σελ. [α'-β'].

48. Ἄ. Χ. Λόντος, Ἰωάννινα, πρὸς Νικόλ. Λόντο, [Θεσσαλονίκη], 7 Μαΐου 1881.

Ὁ Ἄ. Χ. Λόντος ἀναφέρεται στήν υἰεία του καί σέ οἰκεῖα πρόσωπα.

Ἀρχή. «Ὁφελοῦμαι ἐκ τῆς ἐπανόδου...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [δ'] λευκή.

49. [ἄγνωστος ἀποστολέας], Ἰθάκη, πρὸς [Ἄ. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 12 Ἰουνίου 1881.

Ἀναφέρεται στά προβλήματα πού δημιουργοῦν οἱ Βλάχοι στή Σαμαρίνα· κατά τοῦ ἐκρουμανισμοῦ πού ἐπιχειρεῖται στήν περιοχή Ζαγοριῶν.

Ἀρχή. «Πολύς καιρός παρήλθε...»

Δίφυλλο.

50. Μαραθράς, Καλαρρύτες, πρὸς [Ἰ. Α. Χ. Λόντο, Ἰωάννινα], 8 Ἰουλίου 1881.

Ἐναφέρεται σέ ἐπεισόδια πού δημιούργησαν οἱ Τοῦρκοι σέ βάρος Ἑλλήνων χωρικῶν κατὰ τήν ἐπίσκεψη τῆς ἐπιτροπῆς «πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ὀρθοθετικῶν γραμμῶν» στήν περιοχή.

Ἀρχή. «χθές τήν πρωΐαν ἐξῆλθεν...»

Μονόφυλλο.

51. Ἰ. Βελιανίτης, Κέρκυρα, πρὸς Ἰ. Α. Χ. Λόντο, [Ἰωάννινα], 15 Αὐγούστου 1881.

Τοῦ ζητεῖ νά μεσολαβήσει γιά τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἡγούμενου τῆς Μονῆς Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Βελιανῆς (Ἐπαρχία Παραμυθίας)· τοῦ ἐκθέτει παράλληλα καί τό ἱστορικό τῆς Μονῆς.

Ἀρχή. «Δέν θά ἐνθυμῆστε βεβαίως...»

Δίφυλλο.

ΦΑΚΕΛΟΣ Β. Ἐπίσημα Ἐγγραφα Ἀνδρέα Χ. Λόντου ἀριθ. 1-45.

1. Γ. Πραϊῶης, «Ἐπί τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας», Ναύπλιο, 25 Σεπτεμβρίου 1833· κοινοποιεῖται Βασιλικό Διάταγμα Διορισμοῦ.

Ὁ Α. διορίζεται Β. Βοηθὸς τοῦ Ἐπιτρόπου Ἐπικρατείας στό Ναύπλιο· μέχρι τότε ἦταν Γραμματέας «παρά τῶ ἐν Θήβαις Δικαστηρίῳ...»

Ἀρχή. «Διά τοῦ ἀπό 22 7βρίου...»

Δίφυλλο. Τό Β.Δ. στή σελ. [β']. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Α. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Ἡ σελ. [γ'] λευκή.

2. Γ. Γλαράκης, Ἐπαρχος Βάλτου, Καρβασαράς, 26 Ἀπριλίου 1834.

Διορισμός τοῦ Α. σέ ἐπιτροπή γιά τήν ἐπιστάσια στή διανομή τῶν σιτηρῶν τῆς Δημόσιας Ἀποθήκης.

Ἀρχή. «Συνεπεία διαταγῆς τοῦ...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Α. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

3. Γ. Πραϊῶης, «Ὁ ἐκπληρῶν ἔργα Γραμματέως ἐπί τῆς Δικαιοσύνης», Ἀθήνα, 4 Ἰανουαρίου 1835.

Ὁ Α. διορίζεται Ἀντιεισαγγελέας στό Πρωτοδικεῖο Μεσολογγίου.

Ἀρχή. «Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης διά...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη καί σημείωση τοῦ Α. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου καθὼς καί ἡ ἐνδειξη: «Ἐλλείπει ὁ διορισμός μου ὡς γραμματέως Πρωτοκλήτου κατὰ τό 1830». Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

4. Γ. Πραϊδής, «Ὁ ἐκπληρῶν ἔργα Γραμματέως ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης», 31 Ἰανουαρίου 1835.

Ὁ Λ. εἰδοποιεῖται γιὰ νὰ παραλάβει 120 δρχ. γιὰ τὴν ὑπηρεσία του στό Ναύπλιο.

Ἀρχή. «Εἰδοποιεῖται διὰ τὸ Νομάρχης...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη καὶ σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

5. Ἰ. Ἀμβροσιάδης, «Διοικητὴς Ἀχαΐας», Πάτρα, 24 Ἰουλίου 1841.

Κοινοποίηση τοῦ διορισμοῦ τοῦ Λ. στὴ θέση τοῦ Δημάρχου Πατρέων.

Ἀρχή. «Ἡ Α.Μ. διὰ τοῦ...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

6. Προκήρυξη τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου, «Δημάρχου Πατρέων» πρὸς τοὺς δημότες, Πάτρα, 30 Ἰουλίου 1841.

Ἀρχή. «Ἡ Α.Μ. ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν...»

Μονόφυλλο. Τὸ ἔγγραφο φθαρμένο.

7. Πρακτικὸ Δήμου Πατρέων, 11 Ὀκτωβρίου 1843.

Οἱ Ἀ. Χ. Λόντος, Κ. Τζερετίδης, Κ. Κωνστάκης καὶ Ἀ. Καλαμογάρτης ἐκλέγονται πληρεξούσιοι τῆς Ἐπαρχίας Πατρῶν.

Ἀρχή. «Σήμερον, Κυριακὴν Τρίτην...»

Δύο δίφυλλα συραμμένα. Στὴ σελ. [η'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Ἡ σελ. [ζ'] λευκή.

8. Βασιλικὸ Διάταγμα διορισμοῦ, Ἀθήνα, 30 Μαρτίου 1844.

Ὁ Λ. διορίζεται Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης.

Ἀρχή. «Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τό...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμεν. τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

9. Πρακτικὰ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἀθήνα, 30/3/1844-22/4/1844.

Ἀρχή. «Σήμερον Τριακοστὴν τοῦ μηνός...»

Τετράδιο ἀπὸ 13 δίφυλλα συραμμένα. Οἱ σελ. [β', ι'-νβ'] λευκές.

10. Ζαφ. Βάλλβης, «Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός», Ἀθήνα, 20 Αὐγούστου 1844.

Ὁ Λ. διορίζεται Δικηγόρος στό Δικαστήριον Πατρῶν.

Ἀρχή. «Ἡ Α. Μ. διὰ τοῦ ἀπό...»

Δύο δίφυλλα συραμμένα. Στὴ σελ. [η'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [γ'-ζ'] λευκές.

11. Ἄνδρ. Πάϊκος, «[ὑπουργός] ἐπὶ τοῦ Βασιτικοῦ Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν Σχέσεων», Ἀθήνα, 13 Μαρτίου 1853.

Ἄπονομή Νομισματόσημου τῆς Ἀγγλικῆς Κυβέρνησης στό Λ. γιά τή συμμετοχή του στήν Παγκόσμια Ἐκθεση Λονδίνου.

Ἀρχή. «Σᾶς κοινοποιοῦμεν εὐχαρίστως...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές. Τό ἔγγραφο ἀπευθύνεται στόν Ἀναστάσιο Λόντο· πρόκειται μᾶλλον γιά παραδρομή (βλ. ἀριθ. 12).

12. Π. Παπαδημητρακάκης, «Νομαρχεῶν Γραμματεὺς Νομαρχίας Ἀχαΐας», Πάτρα, 2 Ἀπριλίου 1853.

Ἄπονομή εἰδοποιεῖται ὅτι ἐκτός ἀπὸ τό Νομισματόσημο τοῦ ἔχει ἀπονεμηθεῖ «βιβλίον τῆς ἐκθέσεως ἐκδεδομένον Ἀγγλιστί...»

Ἀρχή. «Ἡ Α.Μ. διὰ τοῦ ἀπό...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

13. Δημαιορειακὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Δήμου Πατρέων, 16 Ἰουνίου 1855.

Κοινοποιεῖται ἡ ἐκλογή τοῦ Λ. στό Δημοτικὸ Συμβούλιο Πατρῶν.

Ἀρχή. «Συμφώνως μὲ τὴν διάταξιν...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου καὶ ἡ ἐνδειξη: «Ἐξηλέχθη Προέδρος» Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

14. Ἄλ. Μαυροκορδάτος, Ἵπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 23 Αὐγούστου 1855.

Ἄπονομή διορίζεται τακτικὸ μέλος τοῦ Γεωργικοῦ Συμβουλίου τῆς Νομαρχίας Ἀχαΐας καὶ Ἡλείας.

Ἀρχή. «Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

15. Ἄ. Κοντόσταυλος, Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, Ἀθήνα, 23 Μαρτίου 1857.

Ἄπονομή διορίζεται μέλος ἐπιτροπῆς γιά τὴν τακτοποίηση τῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους ὥστε νὰ ἀρχίσει ἡ ἐκτύπωσή τους, τὴν ἐπίβλεψη τῆς ὁποίας θὰ ἔχει ἡ ἐπιτροπή.

Ἀρχή. «Τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἐθνικῆς...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου.

16. α) Α. Ρ. Ραγκαβῆς, «Ἵπουργός ἐπὶ τοῦ Βασιτικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Σχέσεων», Ἀθήνα, 12 Ἰουλίου 1858.

Ἄπονέμεται στόν Λ. ὁ Ἄργυροῦς Σταυρός τῶν Ἴπποτῶν τοῦ Βασιτικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτῆρος.

Άρχη. «Εὐχαρίστως κοινοποιοῦμεν ὑμῖν...»

β) Δίπλωμα Ἐπιτιμολογίας, Ἀθήνα, 24 Ἰουνίου 1858.

Άρχη. «Ἀπενείμαμεν διὰ τοῦ ἀπό...»

Δύο δίφυλλα. Στό ἔγγραφο ἀπονομῆς οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἔγγραφου. Στό δίπλωμα ἀπονομῆς οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

17. Πρακτικό τῆς Συνέλευσης τῶν μετόχων τῆς Ἐταιρείας Ἑλληνικῆς Οἰνοποιίας, Πάτρα, 21 Σεπτεμβρίου 1858.

Ὁ Ἀ. Χ. Λόντος ἐκλέγεται τακτικός σύμβουλος.

Άρχη. «Τό Προεδρεῖον τῆς σημερινῆς...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἔγγραφου.

18. «Προσφώνησις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς Ἀνδρέου Χ. Λόντου Κατά τήν ἐμφάνισιν τοῦ Προεδρείου ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως - Ἀπάντησις τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως» [Ἀθήνα, 1859]

Άρχη. «Τό Προεδρεῖον συγκροτηθέν κατά...»

Ἐντυπο μονόφυλλο, 21,5 x 14, 7. Ἀβιβλιογράφητο. Ἡ σελ. [β] λευκή.

19. «Λόγος Ἀπαγγελθεῖς ὑπό τοῦ Κ. Ἀνδρέου Λόντου μετά τήν ἐκλογήν του ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς» [Ἀθήνα, 1859]

Άρχη. «Ζωηράν αἰσθάνομαι συγκίνησιν...»

Ἐντυπο μονόφυλλο σέ δύο στήλες, 28,1 x 21. Ἀβιβλιογράφητο. Στή σελ. [β'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἔγγραφου.

20. Η. Γ. Παπαηλιόπουλος, «Νομάρχης Ἀχαΐας», Πάτρα, 19 Ἰουλίου 1861.

Ὁ Λ. διορίζεται στήν Ἐπιτροπή γιά τήν ἀποστολή προϊόντων στήν Α. Παγκόσμια Ἐκθεση τοῦ Λονδίνου.

Άρχη. «Προκειμένου νά συστηθῇ...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἔγγραφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

21. Ν. Γ. Μίχος, «Νομάρχης Ἀχαΐας καί Ἥλιδος», Πάτρα, 22 Ὀκτωβρίου 1862.

Ζητεῖται ἡ παράδοση ἀπό τά μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς Πατρῶν (ἀνάμεσα τους καί ὁ Λ.) ἡ παράδοση τῆς διοίκησης τῆς δημαρχίας στήν Προσωρινή Κυβέρνηση.

Άρχη. «Συμφώνως πρὸς τήν...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἔγγραφου. Ἡ σελ. [γ'] λευκή.

22. Ν. Γ. Μίχος, «Νομάρχης Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος», Πάτρα, 3 Δεκεμβρίου 1862.

Ὁ Λ. διορίζεται Πληρεξούσιος τῆς Ἐπαρχίας Πατρῶν.

Ἀρχή. «Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τά...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

23. «Τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ Ἀ. Χ. Λόντου. Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν στενογραφικῶς κρατουμένων πρακτικῶν τῆς Συνελεύσεως. Συνεδρίασις τῆς 14 Ἰουνίου 1863» [Ἀθήνα].

Ἀρχή. «Ἀ. Λόντος (ὕπουργός τῶν...»

Ἐντυπο 20 ἀριθμημένων σελίδων, 21,5 x 14,5. Ἀββλιογράφητο.

24. Θ. Α. Ζαΐμης, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν καὶ Δημ. Χρησιδίδης, Ὑπουργός Οἰκονομικῶν, Ἀθήνα, 31 Μαρτίου 1864.

Ζητεῖται ἡ γνώμη τοῦ Λ. καθὼς καὶ τῶν Ι. Α. Σούτσου, Σ. Σωτηρακόπουλου, Γ. Π. Σκουζέ, Κ. Δόσιου, Κ. Δουρούτη, Ε. Κεχαγιᾶ καὶ Δ. Λεβίδη γιὰ τίς προτάσεις τοῦ Ε. Βαλατζῆ σχετικά μὲ τὴν ἴδρυση Κτηματικῆς Τράπεζας.

Ἀρχή. «Ὁ Κύριος Ε. Βαλατζῆς ὑπέβαλεν...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

25. Α. Αὐγερινός, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 28 Ἀπριλίου 1864.

Τὸ ἴδιο περιεχόμενο μὲ τὸν ἀριθ. 24.

Ἀρχή. «Ἐπειδὴ ὑπεβλήθησαν εἰς...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

26. Κ. Κανάρης, Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἀθήνα, 26 Ἰουλίου 1864· κοινοποιεῖται Βασιλικὸ Διάταγμα διορισμοῦ.

Διορίζεται Ὑπουργός Δικαιοσύνης καὶ προσωρινὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημόσιας Ἐκπαίδευσης.

Ἀρχή. «Λαμβάνω τὴν τιμὴν νά...»

Δίφυλλο. Τὸ Β.Δ. στὴ σελ. [β']. Στὴ σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Ἡ σελ. [γ'] λευκή.

27. α) Θ. Δηλιγιάννης, Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν, Ἀθήνα, 23 Νοεμβρίου 1864.

Ἀπονέμεται στό Λ. ὁ «Χρυσὸς σταυρός» τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτῆρος.

Ἀρχή. «Μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως...»

β) Δίπλωμα ἀπονομῆς, Ἀθήνα, 23 Νοεμβρίου 1864.

Ἀρχή. «Ἀπονέμομεν τῷ Κυρίῳ...»

Δίφυλλο καὶ μονόφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] τοῦ ἐγγράφου καὶ [β'] τοῦ διπλώματος λευκές.

28. Έγκύκλιος «Πρός άπαντας τούς Νομάρχας και Έπαρχους του Έλληνικού Κράτους», Άθήνα, 4 Φεβρουαρίου 1865.

Έγκύκλιος του Λ. ώς ύπουργού «Έκκλησιαστικών και τής Δημόσιας Έκπαιδεύσεως» γιά τήν προστασία τών άρχαιοτήτων.

Άρχή. «Πολλοί τών ιδιωτών από...»

Έντυπο μονόφυλλο, 29,2 x 20,5. Ή σελ. [β'] λευκή.

29. Α. Κουμουνδούρος, Πρόεδρος του Ύπουργικού Συμβουλίου, Άθήνα, 2 Μαρτίου 1865· κοινοποιείται Βασιλικό Διάταγμα διορισμού.

Ό Λ. διορίζεται Ύπουργός Έκκλησιαστικών και Δημόσιας Έκπαίδευσης.

Άρχή. «Κοινοποιεί ύμιν, έν όπισθογράφω...»

Δίφυλλο. Τό Β.Δ. στή σελ. [β']. Στή σελ. [δ'] σημείωση του Λ. γιά τό περιεχόμενο του έγγράφου.

Ή σελ. [γ'] λευκή.

30. Βασιλικό Διάταγμα (σχέδιο), Άθήνα, [26 Ίουλίου 1864 – άρχές Μαρτίου 1865].

Άφορά τήν άνέγερση στήν πλατεία Όμονοίας άγάλματος του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε. Ή έκτέλεσή του άνατίθεται στον ύπουργό Έκκλησιαστικών και Δημόσιας Έκπαίδευσης.

Άρχή. «Θέλοντες ίνα και δι' άξιοπρεπούς...»

Δίφυλλο. Ή σελ. [γ'] λευκή. Στή σελ. [δ'] ή ένδειξη μέ μολύβι: «1862».

31. Α. Κουμουνδούρος, Πρόεδρος του Ύπουργικού Συμβουλίου, Άθήνα, 16 Μαρτίου 1865· κοινοποιείται σχετικό Βασιλικό Διάταγμα.

Γίνεται δεκτή ή παραίτησή του από τό Ύπουργείο Έκκλησιαστικών και Δημ. Έκπαίδευσης.

Άρχή. «Ή Α.Μ. διά του ύπό...»

Δίφυλλο. Τό Β.Δ. στή σελ. [β']. Στή σελ. [δ'] σημείωση του Λ. γιά τό περιεχόμενο του έγγράφου.

Ή σελ. [γ'] λευκή.

32. Α. Κουμουνδούρος, Πρόεδρος του Ύπουργικού Συμβουλίου, Άθήνα, 16 Μαρτίου 1865· κοινοποιείται Βασιλικό Διάταγμα διορισμού.

Ό Λ. διορίζεται Σύμβουλος Έπικρατείας.

Άρχή. «Σās ειδοποιούμεν, Κύριε...»

Δίφυλλο. Τό Β.Δ. στή σελ. [β']. Στή σελ. [δ'] σημείωση του Λ. γιά τό περιεχόμενο του έγγράφου.

Ή σελ. [γ'] λευκή.

33. Μπενιζ. Ρούφος, Πρόεδρος του Ύπουργικού Συμβουλίου, Άθήνα, 28 Νοεμβρίου 1865· κοινοποιείται σχετικό Βασιλικό Διάταγμα.

Γνωστοποιεῖται στὸν Λ. ἡ διάλυση τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ἀρχή. «Κοινοποιοῦμεν ὑμῖν, ἐν ὀπισθογράφῳ...»

Δίφυλλο. Τό Β.Δ. στή σελ. [β']. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Ἡ σελ. [γ'] λευκή.

34. Μπενιζ. Ροῦφος, Ὑπουργός Δικαιοσύνης, Ἀθήνα, 11 Ἰανουαρίου 1866.

Ὁ Λ. διορίζεται δικηγόρος στό Δικαστήριο Πατρῶν.

Ἀρχή. «Διά τοῦ ἀπό 9 Ἰανουαρίου...»

Μονόφυλλο. Στή σελ. [β'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Τό ἐγγραφο μέ μικρές φθορές.

35. Ι. Μεσσηνέζης, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 8 Ἰανουαρίου 1868.

Ὁ Λ. διορίζεται Νομάρχης Ζακύνθου.

Ἀρχή. «Διά τοῦ Β. Διατάγματος...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

36. Ι. Μεσσηνέζης, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 20 Ἰανουαρίου 1868.

Γίνεται δεκτὴ ἡ παραίτηση τοῦ Λ. ἀπό τὴ Νομαρχία Ζακύνθου.

Ἀρχή. «Κοινοποιοῦμεν ὑμῖν, Κύριε...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές. Τό ἐγγραφο μέ φθορές.

37. Θ. Α. Ζαῖμης, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 8 Φεβρουαρίου 1869.

Ὁ Λ. διορίζεται Νομάρχης Ζακύνθου.

Ἀρχή. «Κοινοποιοῦμεν ὑμῖν, Κύριε...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Ἡ σελ. [γ'] λευκή.

38. Ἐπ. Δεληγιώργης, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 25 Ὀκτωβρίου 1870.

Ὁ Λ. διορίζεται Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὰ Ἰωάννινα.

Ἀρχή. «Διά Βασιλικοῦ Διατάγματος ἀπό...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

39. Ἐπ. Δεληγιώργης, Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν, Ἀθήνα, 31 Ὀκτωβρίου 1870.

Ὁ Λ. καλεῖται νά παραδώσει τὴ διοίκηση τοῦ νομοῦ Ζακύνθου μέ τακτικὸ πρωτόκολλο ὕστερα ἀπὸ τὸν διορισμό του στὰ Ἰωάννινα.

Ἀρχή. «Ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τήν...»

Δίφυλλο. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Λ. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [β'-γ'] λευκές.

40. α) Φρ. Τζουλάτης, «Ὁ Δήμαρχος Ζακυνθίων», Ζάκυνθος, 3 Νοεμβρίου 1870.

Εὐχαριστίες γιά τίς ὑπηρεσίες τοῦ Α. στή θέση τοῦ Νομάρχῃ Ζακύνθου.

Ἄρχῃ. «Λαμβάνομεν τήν τιμήν, Κύριε...»

β) «Ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ζακύνθου», Ζάκυνθος, 3 Νοεμβρίου 1870.

Ἄναλόγου περιεχομένου μέ τό προηγούμενο.

Ἄρχῃ. «Τό Δημοτικόν Συμβούλιον τοῦ...»

Δύο δίφυλλα. Οἱ σελ. [β'-γ'] τοῦ πρώτου δίφυλλου λευκές. Στή σελ. [δ'] σημείωση τοῦ Α. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [γ'-δ'] τοῦ δεύτερου δίφυλλου λευκές.

41. «Δίπλωμα Τακτικοῦ Μέλους τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Συλλόγου», Ἀθήνα, 16 Ἰανουαρίου 1872.

Ἄρχῃ. «Κατά τό Θ. ἄρθρον τοῦ...»

Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

42. Προτάσεις τοῦ Α. στοὺς συμμετέχοντες σέ διαγωνισμό γιά τή χρησιμοποίηση ποσοῦ (150.000 δρχ.) σέ ἔργα (ἀποξήρανση ἔλους κλπ.) πού θά ὠφελήσουν τόσο τήν Ἥπειρο ὅσο καί τήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα. Ἰωάννινα, 7 Ἰουλίου 1873.

Ἄρχῃ. «Ἐπισκεφθεῖς πρό τριῶν...»

Τρία δίφυλλα. Στή σελ. [ιβ'] σημείωση τοῦ Α. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Οἱ σελ. [ζ'-ια'] λευκές.

43. Δίπλωμα Τακτικοῦ Ἐταίρου Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας, Ἀθήνα, 6 Νοεμβρίου 1874.

Ἄρχῃ. «Χορηγεῖ εἰς τόν ἐν Ἰωαννίνοις...»

Μονόφυλλο. Στή σελ. [β'] σημείωση τοῦ Α. γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου.

44. α) Θ. Δηλιγιάννης, Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν, Ἀθήνα, 5 Ἀπριλίου 1879.

Ἀπομένεται στόν Α. ὁ «Σταυρός τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος».

Ἄρχῃ. «Εὐχαρίστως κοινοποιοῦμεν ὑμῖν...»

β) Δίπλωμα Ἀπονομῆς, Ἀθήνα, 30 Μαρτίου 1879.

Ἄρχῃ. «Ἀπονέμομεν τῷ Κυρίῳ Α. Λόντῳ...»

Δίφυλλο καί μονόφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] τοῦ ἐγγράφου καί [β'] τοῦ διπλώματος λευκές.

45. Ε. Κανακάρης, Δήμαρχος Πατρέων, Πάτρα, 15 Σεπτεμβρίου 1881.

Ἀνακοινώνεται στοὺς «υἱοὺς τοῦ ἀποβιώσαντος Ἀνδρέου Λόντου» ἢ ἀπόφασι

του Δημοτικού Συμβουλίου για την τέλεση τῆς κηδείας του μέ δαπάνη του Δήμου.

Ἀρχή. «Τό Δημοτικόν Συμβούλιον τοῦ ὁποίου...»
Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

ΦΑΚΕΛΟΣ Γ. *Νεκρολογίες Ἀνδρέα Χ. Λόντου ἀριθ. 1-19.*

1-8. «Παράρτημα *Φορολογουμένου*. ΛΟΓΟΣ Ἐκφωνηθείς ἐν τῷ νεκροταφείῳ παρά τοῦ Δημάρχου Πατρῶν ἐπί τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέου Χ. Λόντου», «Ἐν Πάτραις τήν 18 Σεπτεμβρίου 1881».

Ἀρχή. «Τό εὐγενέστερον τῶν αἰσθημάτων...»
Ἐντυπο μονόφυλλο σέ τρεῖς στήλες. Ἡ σελ. [β'] λευκή. Στόν ἀριθ. 1 στήν σελ. [β'] ἡ ἔνδειξη «Τῷ Κυρίῳ Νικολάῳ Λόντῳ». Οἱ ἀριθ. 7 καί 8 μέ φθορές.

9-19. «Ἡλία Α. Συνοδινοῦ. Ἐπικήδειος Προσφώνησις Εἰς τόν ἐπιφανῆ Πολίτην Ἀνδρέαν Χ. Λόντον. Δημοτελῶς κηδεύομενον τήν 19ην Σεπτεμβρίου 1881 ἐν τῷ Πάτραις ἱερῷ ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ».

Ἀρχή. «Ὅχι! Δέν εἶναι πλέον δυνατόν...»
Ἐντυπο μονόφυλλο μεγάλου σχήματος σέ δύο στήλες. Ἡ σελ. [β'] λευκή. Οἱ ἀριθ. 12-19 μέ φθορές.

II. ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΑΝΔΡΕΑ Χ. ΛΟΝΤΟΥ (1821-1871)

ΦΑΚΕΛΟΣ Δ. *α) Ἐγγραφα Νικόλαου καί Χριστόδουλου Λόντου ἀριθ. 1-8.*

1. Συναλλαγματική (20.500 γρόσια) τοῦ Ν. Λόντου, Πάτρα, 15 Μαρτίου 1821.

2. Ἀνδρέας Ζαΐμης, Ὀμπλός, πρὸς [Νικ. Λόντο, Σοποτό (:)], 13 Μαρτίου 1822. (Πρωτότυπο ἐπιστολῆς).

Οἰκονομικές ὑποθέσεις· ζητεῖ ἀπό τόν Ν.Λ. τήν καταβολή ἑνός ποσοῦ.

Ἀρχή. «χθές βράδυ ἔλαβον ἀπό...»
Μονόφυλλο. Στή σελ. [α'] ἡ ἔνδειξη «Γράμμα Ἀνδρέα Ζαΐμη». Ἡ σελ. [β'] λευκή.

3. Ἀπόδειξη πληρωμῆς, Κερπινή, 13 Ἀπριλίου 1822.

Ὁ Χριστ. Λόντος καταβάλλει τό ὀφειλόμενο ποσό (3.000 γρόσια) ἀπό τόν Ν. Λόντο στόν Α. Ζαΐμη.

Ἀρχή. «δηλοποιῶ ὁ ὑπογεγραμμένος ὅτι...»
Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

4. Ἀπόδειξη πληρωμῆς, Σοποτό, 27 Ἰουλίου 1822.

Ὁ Ν. Λόντος καταβάλλει 3.000 γρόσια στους πληρεξούσιους τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Ἀρχή. «Κατά τὴν πληρεξουσιώτητα...»

Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

5. Ἀπόδειξη πληρωμῆς, Σοποτό, 27 Ἰουλίου 1822.

Ὁ Ν. Λόντος καταβάλλει 20.500 γρόσια στους πληρεξούσιους τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Ἀρχή. «Κατά τὴν πληρεξουσιώτητα...»

Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

6. Ἀπόδειξη πληρωμῆς, Λειβάρτζι, 11 Σεπτεμβρίου 1822.

Ὁ Ν. Λόντος καταβάλλει στὸν Δ. Ἄχολο 500 γρόσια γιὰ ἔξοδα μετακίνησής του στὴν Ζάκυνθο.

Ἀρχή. «Τὰ γρόσια τῶν ἐξόδων μου...»

Δίφυλλο. Οἱ σελ. [β'-δ'] λευκές.

7. Ἀπολογισμός ἐξόδων [Νικ. Λόντου, Λειβάρτζι], 15 Μαρτίου-[11 Σεπτεμβρίου 1822]:

Ἀρχή. «ἐν πρώτοις τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [α'] ὁ τίτλος τοῦ ἐγγράφου «Τὰ ὄσα ἔχω δοσμένα εἰς τὸ ἔθνος». Ἡ σελ. [β'] λευκή.

8. Περιτύλιγμα ἀποδείξεων.

«Ἀποδείξεις διασωθῆσαι τῶν καταβληθέντων ὑπὲρ τοῦ ἔθνους» (πλήρες κείμενο).

Μονόφυλλο. Ἡ σελ. [β'] λευκή.

β) Ἀποτυπώματα σφραγίδων Χριστόδουλου Λόντου ἀριθ. 9.

9. Δύο σφραγίδες τοῦ Χρ. Λόντου.

Ἀποτυπωμένες σὲ φύλλο χαρτιοῦ. Ἡ πίσω πλευρά λευκή.

ΦΑΚΕΛΟΣ Ε'. Ἀλληλογραφία Παναγιώτη Χαραλάμπη-Χαρίκλειας Χαραλάμπη (συζύγου Ἀ. Χ. Λόντου), Βικτωρίας Χαραλάμπη καὶ Ἀσημάκη Χαραλάμπη ἀριθ. 1-11.

1. Παν. Χαραλάμπης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμπη, [Ναύπλιο], 5 Σεπτεμβρίου 1829.

Ζητεῖ τὰ νέα τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς ἴδιας προσωπικά· ἀναφέρεται σέ οἰκεῖα πρόσωπα.

Ἀρχή. «εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς...»

Δίφυλλο. Στὴ σελ. [γ'] ἰδιόχειρο ἐπιστολικό σημεῖωμα τοῦ Κωνσταντίνου Χαραλάμης καὶ στὴ σελ. [δ'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

2. Παν. Χαραλάμης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμης, [Ναύπλιο], 2 Μαρτίου 1831.

Δικαιολογεῖται γιὰ τὴν σιωπὴ του· ζητεῖ νὰ ἐγκρίνει ἢ μητέρα τους Βικτωρία Ἐξοδά του γιὰ δῶρα πρὸς τὴν ἴδια, τὴ Χαρίκλεια καὶ τὸν ἀδελφὸ τους Κωνσταντῖνο.

Ἀρχή. «Ἀπὸ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον...»

Μονόφυλλο. Τὸ ἔγγραφο σχισμένο στὴ μέση.

3. Παν. Χαραλάμης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμης, Ναύπλιο, 18/30 Αὐγούστου 1831.

Διαμαρτύρεται γιὰ τὴ σιωπὴ της καὶ ζητεῖ νὰ τοῦ γράφει· τῆς στέλνει καὶ ἓνα δῶρο.

Ἀρχή. «Ἦλπίζον ἐγὼ ποτέ...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

4. Παν. Χαραλάμης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμης, Ναύπλιο, 13/25 Δεκεμβρίου 1831.

Ἐξηγεῖ τοὺς λόγους πού τὸν ἀναγκάζουν νὰ ἀναβάλλει τὴν ἐκπλήρωση τῶν παραγγελιῶν της· ζητεῖ νὰ τοῦ γράφει.

Ἀρχή. «Συμβεβηκός τι ἐμπόδισεν...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

5. Παν. Χαραλάμης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμης, Ναύπλιο, 7/19 Ἰανουαρίου 1832.

Τῆς ἐκφράζει τὴν ἀγάπη του καὶ τῆς ζητεῖ νὰ τοῦ γράφει.

Ἀρχή. «Δέν θέλω παύσει...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

6. Παν. Χαραλάμης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμης, Ναύπλιο, 2 Ἀπριλίου 1832.

Ἀπορεῖ πού δέν ἔλαβε ἐπιστολὴ της· τίς παραγγελίες της θά τίς φέροι ὁ ἴδιος σέ 4 μῆνες πού θά ἐπιστρέψει.

Ἀρχή. «Προχθές ἔλαβον δύο...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

7. Παν. Χαραλάμπης, Παρίσι, πρὸς Βικτωρία Χαραλάμπη, Ναύπλιο, 2 Ἀπριλίου 1832.

Ἀνακοινώνει τὴν ἀπόφασή του νὰ ἐπιστρέψει καὶ ζητεῖ τὴν ἀδειά της.

Ἀρχή. «Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

8. Παν. Χαραλάμπης, [Παρίσι], πρὸς Βικτωρία Χαραλάμπη, Ναύπλιο, 8/20 Ἀπριλίου χ.ἔ.

Ἐκθέτει τὴν οἰκονομική του κατάσταση καὶ τίς σπουδαστικές του ἀνάγκες· παραπονεῖται γιὰ τὴν ἀδιαφορία της ὡς πρὸς τὴν ἀποστολή χρημάτων.

Ἀρχή. «Κανεῖς δὲν ἠμπορεῖ...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς. Τὸ ἔγγραφο φθαμμένο.

9. Παν. Χαραλάμπης, Παρίσι, πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμπη, Ναύπλιο, 4 Ἰουλίου χ.ἔ.

Τῆς ζητεῖ τὰ νέα της. Ἐχει οἰκονομικές δυσκολίες καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τῆς στείλει ἓνα δῶρο.

Ἀρχή. «προσμένω καθ' ἐκάστην...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

10. Παν. Χαραλάμπης, Παρίσι, πρὸς Ἀσημάκη καὶ Χαρίκλεια Χαραλάμπη, [Ναύπλιο], 1/13 Ὀκτωβρίου χ.ἔ.

Παραπονεῖται γιὰ τὴ σιωπὴ τοῦ Ἀσημάκη Χαραλάμπη καὶ ζητεῖ νέα του. Σέ ξεχωριστὴ ἐπιστολή πρὸς τὴν Χαρίκλεια, γραμμένη στό ἴδιο ἐπιστολόχαρτο, δικαιολογεῖται γιὰ τὴ μὴ ἐκπλήρωση τῶν ὑποσχέσεών του.

Ἀρχή. «Ἄν καὶ πολλάκις...»

Μονόφυλλο. Ἡ πρώτη ἐπιστολή στὴ σελ. [α'], ἡ δευτέρα στίς σελ. [α'-β']. Στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τῶν παραληπτῶν.

11. Παν. Χαραλάμπης, [Παρίσι], πρὸς Χαρίκλεια Χαραλάμπη, Ναύπλιο, χ.ἔ.

Τῆς ζητεῖ νὰ μεσιτεύσει στὴ μητέρα τους γιὰ οἰκονομικά θέματα.

Ἀρχή. «Περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ...»

Μονόφυλλο. Στὴ σελ. [α'] ἡ διεύθυνση τοῦ Παν. Χαραλάμπη στό Παρίσι «Rue de Tournon N° 7» στὴ σελ. [β'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς.

ΦΑΚΕΛΟΣ ς' Ποικίλα οικόγενειας Ἀνδρέα Χ. Λόντου ἀριθ. 1-4.

1. Γεώργιος Οἰκονομίδης, Νεόκαστρο, πρὸς Δημήτριο Οἰκονομίδη*, Κύπρος, 4/16 Ὀκτωβρίου 1831. (Πρωτότυπο ἐπιστολῆς).

Τοῦ μεταφέρει τὸ νέο τῆς δολοφονίας τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ περιγράφει τὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ. Ἀποτρέπει τὸν Δημ. Οἰκονομίδη νὰ ἔλθει στὴν Ἑλλάδα, τουλάχιστον προσωρινά.

Ἀρχή. «Κ' ἐγώ, καὶ ἡ Οἰκογένεια...»

Δίφυλλο. Ἡ σελ. [γ'] λευκή. Στὴ σελ. [δ'] τὰ στοιχεῖα τοῦ παραλήπτη.

2. Οἰκογενειακὸ ἡμερολόγιο, 19 Ἰανουαρίου 1841-26 Ἰουλίου 1907.

Ἄναγραφές γεννήσεων, βαπτίσεων, ἀρραβώνων, γάμων καὶ θανάτων τῆς οἰκογένειας τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου. Οἱ ἀναγραφές ἀπὸ τὴ Χαρίκλεια Χαραλάμπη (σύζυγο Ἀ. Χ. Λόντου)· συνεχίζει ὁ Ἀ. Χ. Λόντος, ἐνῶ οἱ 3 τελευταῖες ἀναγραφές εἶναι τοῦ Χρήστου Λόντου.

Ἀρχή. «Τὴν 19 Ἰανουαρίου 1841...»

Τετράδιο δεμένο μὲ διακοσμημένο ἐξώφυλλο δπου τὰ ἀρχικά «Χ.Σ.Χ.» τῆς Χαρίκλειας Χαραλάμπη. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 φύλλα. Οἱ σελ. [α', θ'-ι', ιβ'-κδ'] λευκές.

3. Σημείωμα, χ.ἔ.

Μικρὸ κείμενο σχετικὰ μὲ προσκλητήριον τοῦ γάμου Ἀ. Χ. Λόντου καὶ Χαρίκλειας Χαραλάμπη. Τὸ σημεῖωμα ἀπευθύνεται στὸν Χρῆστο Λόντο.

Ἀρχή. «Δῶσε εἰς ἀνάγνωσιν...»

Τὸ σημεῖωμα γραμμένο στὴν α' πλευρὰ ἐντυπου προσκλητηρίου γιὰ τὸ χορὸ τῆς Βικτωρίας Χαραλάμπη μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν γάμων τῆς θυγατέρας της («Πάτριαι 1- Ἰανουαρίου 1841»). Ἡ β' πλευρὰ λευκή.

4. «Τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον». Ἀκριβὲς ἀντίγραφο πωλητηρίου ἐγγράφου, Ἀθήνα, 30 Ὀκτωβρίου 1871.

Ὁ Χρῆστος Ἀ. Λόντος ἀγοράζει ἀπὸ τὸ Δημόσιο ἓνα οἰκόπεδο στὸ Τουρκοχώρι Πατρῶν.

Μονόφυλλο.

*Πρόκειται γιὰ τὸν πατέρα τῆς Ἄνας Οἰκονομίδου, συζύγου τοῦ Χρήστου Ἀ. Λόντου. Τὴν ἐπιστολὴ διατήρησε ἡ Ἄννα Οἰκονομίδου-Λόντου καὶ ἐνσωματώθηκε ἀργότερα στὸ Ἀρχεῖο Ἀ. Χ. Λόντου, τὸ ὁποῖο περιῆλθε στὸν Χρῆστο Ἀ. Λόντο μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του.

III. ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ (1842-1927)

ΦΑΚΕΛΟΣ Ζ. Έφημερίδες άριθ. 1-23.

1. *Καρτερία*, Έτος Α΄ άριθ. 13, Πάτρα, Κυριακή 29 Νοεμβρίου 1842.
4σέλιδη.

2. *Φιλόπατρις Έλλην*, Έτος Β΄ άριθ. 96, Άθήνα, Τρίτη 8 Μαΐου 1856.
4σέλιδη.

3. *Ο Άνεξάρτητος*, Έτος ΙΔ΄ άριθ. 270, Άθήνα, Σάββατο 12 Μαΐου
1856.
4σέλιδη.

4. *Η Έλπίς*, Έτος ΚΑ΄ άριθ. 807, Άθήνα, Τρίτη 25 Ίουνίου 1857.
4σέλιδη (άριθ. σελ. 3677-3679). Μέ σημαντικές φθορές.

5. *Νεολόγος Άθηνών*, Έτος Β΄ άριθ. 179, Άθήνα, Πέμπτη 26 Φεβρουα-
ρίου 1876.
4σέλιδη.

6. *Τηλέγραφος*, Έτος Ε΄ άριθ. 812, Άθήνα, Σάββατο 12 Σεπτεμβρίου
1881.
4σέλιδη (άριθ. σελ. 1-4). Στη σελ. 2 ή άναγγελία του θανάτου του Ά. Χ. Λόντου. Μέ φθορές.

7. *Φορολογούμενος*, [Έτος Η΄] άριθ. [364], [Πάτρα, 12 Σεπτεμβρίου
1881].
4σέλιδη (άριθ. σελ. 1-4). Στη σελ. 2 ή άναγγελία του θανάτου του Ά. Χ. Λόντου. Ύπάρχει μόνο
τό φύλλο των σελίδων 3-4.

8-11. *Φορολογούμενος*, Έτος Η΄ άριθ. 365, Πάτρα, 19 Σεπτεμβρίου 1881.
4σέλιδη (άριθ. σελ. 1-4). Στη σελ. 1 άναφορά στην κηδεία του Ά. Χ. Λόντου, στίς σελ. 1-2 ψηφι-
σματα του Δημοτικού Συμβουλίου και του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών για τον Ά. Χ. Λόντο
και στίς σελ. 2-3 επικήδειος «Λόγος εις Άνδρέαν Χ. Λόντον Ύπό Πausania Θ. Χοϊδᾶ». Τέσσερα
άντίτυπα.

12. *Νέα Ημέρα*, Έτος ΣΤ.' (ΚΕ.) ἀριθ. 355 (1343), Τεργέστη, Σάββατο 19 (1) Ὀκτωβρίου 1881.

4σέλιδη. Στή σελ. 13| ἡ εἰδηση τοῦ θανάτου τοῦ Ἀ. Χ. Λόντου.

13. *Ἀκρόπολις*, Έτος Ε.' ἀριθ. 735, [Ἀθήνα], Τετάρτη 4 Ἀπριλίου 1884.

4σέλιδη (ἀριθ. 1-4).

14. *Αἰών*, Έτος ΜΣΤ.' ἀριθ. 4, 459· περίοδος τρίτη, Ἀθήνα, Παρασκευή 27 Ἀπριλίου 1884.

8σέλιδη (ἀριθ. σελ. 1-8).

15-18. *Στοά*, Έτος ΙΑ' ἀριθ. 113-115, Ἀθήνα, Παρασκευή 27 Ἀπριλίου, Κυριακή 29 Ἀπριλίου - Τρίτη 1 Μαΐου 1884.

4σέλιδη (ἀριθ. σελ. 1-4). Οἱ σελ. 1 (ἀριθ. 15) καὶ 1-2 (ἀριθ. 18) μὲ φθορές.

19. *Ἀκρόπολις*, Έτος Ε.' ἀριθ. 777, [Ἀθήνα], Τετάρτη 23 Μαΐου 1884.

8σέλιδη (ἀριθ. σελ. 1-8). Οἱ σελ. 1-2 μὲ φθορές.

20. *Νεολόγος Πατρῶν*, Έτος ΛΓ.' ἀριθ. 195, Πάτρα, Τετάρτη 20 Ἰουλίου 1927.

4σέλιδη (ἀριθ. σελ. 1-4). Στή σελ. 2 ἀναγγέλεται ὁ θάνατος τῆς Ἀσπασίας Μαξίμου-Λόντου.

21-22. *Νεολόγος Πατρῶν*, Έτος ΛΓ.' ἀριθ. 196, Πάτρα, Πέμπτη 21 Ἰουλίου 1927.

4σέλιδη (ἀριθ. σελ. 1-4). Στή σελ. 2 ἡ ἴδια ἀναγγελία μὲ τὸν ἀριθ. 20. Δύο ἀντίτυπα.

23. *Ἀτλαντίς/Atlantis*, Τόμος 34ος, Ν^ο 10.518/Vol.XXXIV Ν^ο 10.518, New York, Παρασκευή 3 Αὐγούστου 1927/Wednesday August 3 1927.

8σέλιδη (ἀριθ. σελ. 1-8). Στή σελ. 4 ἡ ἴδια ἀναγγελία μὲ τοὺς ἀριθ. 20, 21 καὶ 22.

Ἄνδρέας Χριστοδ. Λόντος
(1811-1881)

(1) ΓΚΟΛΦΙΝΟΣ ΙΖ' Αΐώνας

(2) _____

(3) _____ (3)

ΣΩΤΗΡΙΟΣ (1750-1812) (Αΐνος) ΝΙΚΟΛΑΟΣ (1824) (Πάτρα) ΘΑΝΟΣ (Πάτρα)

(4) _____ (4) _____ (4)

ΑΝΔΡΕΑΣ (1789-1846) ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (1791-1856) ΛΟΥΚΑΣ (1795-1861) ΑΝΔΡΕΑΣ (1811-1881) ΒΑΣΙΛΙΚΟΥΛΑ (σύζ. Καλαμογάρτη) ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΡΙΑ (σύζ. Λεβιθοπουλού)

(4) _____ (4) _____ (4) _____ (4)

ΕΛΕΝΗ (1841-1905) ΒΙΚΤΟΡΙΑ (1843-1922) ΑΣΠΑΣΙΑ (1845-1927) ΑΓΓΑΙΑ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (1847-1925) ΧΡΗΣΤΟΣ (1848-1936) ΣΩΤΗΡΙΟΣ (1850-1920) ΝΙΚΟΛΑΟΣ (1854-1920) ΠΑΝΑΓΗΣ (1857-1876) σύζ. Ανδρ. Πανάλος σύζ. Σερρ. Στρέϊτ σύζ. Σπ. Μάξιμος σύζ. Ίω. Γιαννιτσούλης σύζ. Άννα Οικονομίδου σύζ. Άννα Κανελλοπούλου σύζ. Μίνα Μευροκοροδέτου

(5) _____ (5) _____ (5) _____ (5) _____ (5)

ΕΛΕΝΗ (1841-1905) ΒΙΚΤΟΡΙΑ (1843-1922) ΑΣΠΑΣΙΑ (1845-1927) ΑΓΓΑΙΑ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (1847-1925) ΧΡΗΣΤΟΣ (1848-1936) ΣΩΤΗΡΙΟΣ (1850-1920) ΝΙΚΟΛΑΟΣ (1854-1920) ΠΑΝΑΓΗΣ (1857-1876) σύζ. Ανδρ. Πανάλος σύζ. Σερρ. Στρέϊτ σύζ. Σπ. Μάξιμος σύζ. Ίω. Γιαννιτσούλης σύζ. Άννα Οικονομίδου σύζ. Άννα Κανελλοπούλου σύζ. Μίνα Μευροκοροδέτου

(6) _____ (6) _____ (6) _____ (6) _____ (6)

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (Λεία) 1895-1971 σύζ. Π. Δρόσης ΕΛΕΝΗ (Λένο) 1915 σύζ. Δημ. Παπαεστρατίου ΜΙΝΑ 1926 σύζ. Άνναστ. Άντισσαδάη ΑΝΔΡΕΑΣ 1900-1972 σύζ. α. Μαρία Ζάννου σύζ. β. Joanna Canitel

(7) _____ (7) _____ (7) _____ (7) _____ (7)

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (Λεία) 1895-1971 σύζ. Π. Δρόσης ΕΛΕΝΗ (Λένο) 1915 σύζ. Δημ. Παπαεστρατίου ΜΙΝΑ 1926 σύζ. Άνναστ. Άντισσαδάη ΑΝΔΡΕΑΣ 1900-1972 σύζ. α. Μαρία Ζάννου σύζ. β. Joanna Canitel

(8) _____ (8) _____ (8) _____ (8) _____ (8)

ΣΤΡΑΤΗΣ 1947 σύζ. α. Λούκα Κατσάλη σύζ. β. Χριστ. Froelicher (διαζευγ.) ΛΕΙΑ (Χαρικόλαια) 1953 σύζ. Σπ. Κανελλάνης (διαζευγ.) ΜΑΡΙΕΛΛΑ (Μαρία Έλενη) 1956 σύζ. Π. Κανελλάνης (διαζευγ.) ΔΑΦΝΗ 1955 ΕΙΡΗΝΗ 1983 ΔΗΜΗΤΡΗΣ 1975

(9) _____ (9) _____ (9) _____ (9) _____ (9)

Γενεαλογικός πίνακας Λόντων

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Τό κεφαλαίο γράμμα πού συνοδεύει τά όνόματα παραπέμπει στόν οικείο φάκελο, ενώ ό αριθμός στόν αριθμό του έγγραφου στό έσωτερικό του ίδιου φακέλου.

- Άβακούμ, ήγούμενος Έλαιούσας Α΄ 25
 Άβδέλα, χ. Ζαγορίων Ήπειρου Α΄ 49
 Άβραμόπουλος Παναγιώτης Β΄ 7
 Άγιοι Σαράντα Α΄ 29
 Άγγελόπουλος Άνδρέας Β΄ 7
 Άγγελόπουλος Κόλιας Β΄ 7
 Άγγλία Α΄ 18, 29
 Άγλαΐα-Αϊκατερίνη· βλ. Γιαννοπούλου [Λόντου]
 Άγλαΐα Αϊκατερίνη
 Άθανασιάδης Ε. Β΄ 34
 Άθήνα Α΄ 4, 5, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 22, 23, 26,
 27, 28, 34, 37, 39, 44, 46, 50, 51, Β΄ 3, 4, 8,
 10, 12, 14, 15, 16, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31,
 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 45, Σ΄
 2, 4.
 Αΐγινα Ε΄ 2
 Αϊτωλία Β΄ 2, 4
 Αϊτωλοακαρνανία Α΄ 6, 7
 Αϊσιζης Σ΄ 1
 Άκιφ Πασάς Α΄ 21
 Άκαρνανία Β΄ 2, 4
 Άλβανία Α΄ 26
 Άλεξανδρίδης Σπυριδών Β΄ 7
 Άλεξόπουλος Άλέξανδρος Β΄ 7
 Άμαλία, Βασίλισσα Β΄ 16
 Άμβουργερ Ε. Β΄ 17
 Άμβροσιάδης Ίωάννης Β΄ 5
 Άναγνωσταράς [Άριστείδης] Β΄ 9
 Άναγνωστόπουλος Άντώνιος Β΄ 7
 Άναμασιάδης Σ. Β΄ 37
 Άναργύρου Άνάργυρος Β΄ 32
 Άναστασόπουλος Άπόστολος Β΄ 7
 Άνδρουτζόπουλος Παναγιώτης Β΄ 7
 Άνδρουτζόπουλος Χρήστος Β΄ 7
 Άνθιμος, επίσκοπος Δρυϊνούπολεως Α΄ 31
 Άντύπας, διερμηνέας στην Κων/πολη Α΄ 21
 Άντωνόπουλος Α. Δ. Β΄ 13
 Άντωνόπουλος Ι. Δ. Β΄ 13
 Άντωνόπουλος Σ. Κ. Β΄ 33
 Άρβανιτόπουλος Ίωάννης Β΄ 7
 Άργολίδα Β΄ 35
 Άρεταΐος Χρ. Α΄ 25
 Άσημακόπουλος Άναγν. Β΄ 7
 Άσημακόπουλος Ίωάννης Β΄ 7
 Άσπασία, βλ. [Μαξίμου-Λόντου] Άσπασία
 Αύγερινός Άνδρέας Β΄ 25
 Αύγερινός Δημήτριος Α΄ 30
 Αύστρια Α΄ 29
 Άχαΐα Β΄ 5, 12, 14, 20, 21, 22
 Άχολος Δημήτριος Δ΄ 6
 Άχολος Χριστόδουλος Δ΄ 4, 5, 7
 Βασιλαφίτης Άριστοτέλης Α΄ 10
 Βάββης Ζαφείριος Β΄ 10
 Βαλατατζής (ή Μπαλατατζής) Ε. Β΄ 24, 25
 Βάλτος, Αϊτωλ/ρνιας Β΄ 2
 Βανακλιώτης Σπυριδών Α΄ 25
 Βασιλικούλα, βλ. [Καλαμογδάτη-Λόντου] Βασι-
 λικούλα
 Βασιλείου Γεώργιος Α΄ 24
 Βαφιόπουλος Α΄ 1
 Βελιανή, χ. Παραμουθιάς Ήπειρου Α΄ 51
 Βελιανίτης Ίωάννης Α΄ 51
 Βέλλος Γ. Β΄ 1
 Βέρας Γεώργιος Β΄ 7
 Βεργάδος Άνδρικός Β΄ 7
 Βερόπουλος Γεώργιος Β΄ 7
 Βερούκιος Άναστάσιος Α΄ 10
 Βερούκιος Βασίλειος Α΄ 10
 Βεσκούσης Άνδρ. Β΄ 7
 Βιέννη Α΄ 48
 Βικτωρία, βλ. Στρέϊτ [-Λόντου] Βικτωρία
 Βιλαέτης Άλέξανδρος Β΄ 15
 Βλαντής Α΄ 16
 Βλαχοπαπαδόπουλος Κ. Β΄ 7
 Βλάχος Σ. Β΄ 15
 Βόνιτσα Β΄ 42
 Βουδούρης Ε΄ 9
 Βούλγαρης Δημήτριος Α΄ 17
 Βράϊλας Πέτρος Α΄ 18
 Γαλανόπουλος Ίωάννης Β΄ 7
 Γαλλία Α΄ 8, 29, Ε΄ 8
 Γερμανία Α΄ 20
 Γενεΐη Α΄ 29
 Γερούσης Σωτήριος Β΄ 7
 Γεωργακόπουλος Χρήστος Β΄ 7
 Γεώργιος, βλ. [Λειβαθινόπουλος] Γεώργιος
 Γεώργιος Α΄ Β΄ 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 44
 Γεωργοβασιλόπουλος Άνδρ. Β΄ 7
 Γεωργόπουλος Νικόλαος Β΄ 7
 Γιαννάκης Α΄ 33
 Γιαννακόπουλος Κυριάκος Β΄ 7
 Γιαννόπουλος Ίωάννης, σύζυγος Άγλαΐας-
 Αϊκατερ. Λόντου Σ΄ 2
 Γιαννόπουλος Ι. Δ. Β΄ 17
 Γιαννόπουλος Γεώργιος Β΄ 7
 Γιαννόπουλος Δημήτριος Β΄ 7

Γιαννοπούλου-Λόντου Ἀγλαΐα-Αἰκατερίνη Α΄ 35, Σ΄ 2
 Γκολφινόπουλος Νικόλαος Β΄ 7
 Γκοτζόπουλος Ἀνδριάς Β΄ 7
 Γλαράκης Γεώργιος Β΄ 2
 Γλαράκης Κων/νος Β΄ 17
 Γρεβενά Α΄ 47, 49
 Γρεβενίτη, χ. Ζαγοριῶν Ἠπείρου Α΄ 49
 Γρηγόριος, ἐπίτροπος Παναγίου Τάφου στὸν Τύρναβο Α΄ 47
 Γρηγόριος Ε΄. Β΄ 30, 45
 Γρίβας Δ. Β΄ 33, 32

Δακλῆς Κ. Γ. Α΄ 21, 27, 49
 Δακουρός Δημήτριος Β΄ 40
 Δαμαλᾶς Α΄ 33
 Δάρμας Παναγ. Ν. Β΄ 7
 Δέλβινο Α΄ 31
 Δελγιώργης Ἐπαμεινώνδας Α΄ 13, 14, 22, Β΄ 33, 38, 39
 Δελγιάννη (οἰκογένεια) Ε΄ 1, 8
 Δελγιάννης Ἰωάννης Ε΄ 4, 6
 Δεσινιώτης Ἰωάννης Β΄ 7
 Δετζόρτζης Μιχαῖλ Α΄ 10
 Δηλιγιάννης Θεόδωρος Β΄ 27, 44
 Δημητρακόπουλος Ἀθανάσιος Β΄ 7
 Δημήτριος, ἐξάδελφος Βικτωρίας Στρέϊτ [-Λόντου] Σ΄ 2

Δημητρόπουλος Β΄ 37
 Δημητρόπουλος Ἡλίας Β΄ 7
 Δημόπουλος Γεώργιος Β΄ 7
 Δικόπουλος Λαμπρινός Β΄ 40
 Διομήδης Ε΄ 2, 3
 Διονύσιος, Μητροπολίτης Β΄ 9
 Διπλάρόπουλος Ἰωάννης Β΄ 7
 Διπλάρόπουλος Θ. Ἰωάννης Β΄ 7
 Διπλάρόπουλος Νικόλαος Β΄ 17
 Δομπρίνοβο, χ. Ζαγοριῶν Ἠπείρου Α΄ 49
 Δοσίθεος, ἡγούμενος Μονῆς Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ

Προδρόμου Βελιανῆς Α΄ 51
 Δόσιος Κων/νος Β΄ 24, 25
 Δόξου Α΄ 48
 [Δόξου] σύζυγος τοῦ Δόξου Α΄ 48
 Δούκαρης Σωτήριος Α΄ 25
 Δουρούτης Κων/νος Β΄ 24, 25
 Δραγούμης [Νικόλαος] Α΄ 5
 Δρακόπουλος Γρηγόριος Α΄ 24
 Δρακόπουλος Κάρολος Β΄ 7
 Δρασανιώτης Δ΄ 7
 Δρυϊνούπολις, Ἠπείρου Α΄ 15, 31

Ἐλαιούσα, Ἠπείρου Α΄ 25
 Ἑλλάς Α΄ 1, 8, 15, 19, 27, 29, 46, Β΄ 2, 3, 5, 8, 10, 12, 14, 16, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 45, Ε΄ 1, Σ΄ 1, 4
 Ἑλένη, βλ. [Λόντου] Ἑλένη
 Ἐμμανουῆλ Ν. Β΄ 7
 Εὔβοια Β΄ 9, 41
 Εὐμορφόπουλος Διονύσιος Β΄ 7
 Εδρώπη Ε΄ 5

Ζαγόρι Α΄ 49, Β΄ 42
 Ζαΐμη Ἀγγελικῆ Ε΄ 2, 3
 Ζαΐμη Ἐλίσα, σύζυγος Θρ. Ζαΐμη Α΄ 44
 Ζαΐμης Ἀνδρέας Α΄ 1, Δ΄ 2, 3, 7, Ε΄ 1
 Ζαΐμης Θρασύβουλος Α΄ 12, Β΄ 15, 24, 25, 37
 Ζάκυνθος Α΄ 11, 12, Β΄ 34, 35, 36, 37, 39, 40
 Ζάππας Ἀθανάσιος Α΄ 15
 Ζάππας Εὐάγγελος Α΄ 15
 Ζάππας Κων/νος Α΄ 15
 Ζαρίφης Γεώργιος Α΄ 21
 Ζωγράφος Ἰωάννης Β΄ 37
 Ζωγράφος Χρῆστος Α΄ 21
 Ζώτος Δ. Β΄ 15

Ἡλεία Β΄ 14, 21, 22
 [Ἡλιοπούλου] Χαρικήλεια Α΄ 35
 Ἠπειροθεσσαλία Α΄ 30
 Ἠπειρος Α΄ 30, 51, Β΄ 38, 40

Θήβα Β΄ 1
 Θεοδωρόπουλος Ἰωάννης Β΄ 7
 Θεοφάνης Σιατιστεύς Β΄ 9
 Θεόφιλος [Βλαχοπαπαδόπουλος], ἀρχιεπίσκοπος Αἰτωλακ/νίας Α΄ 6, 7
 Θεόφιλος ἐκ Πατρῶν Β΄ 9
 Θεσσαλία Α΄ 47
 Θεσσαλονίκη Α΄ 42

Ἰατρίδης Δημήτριος Σ΄ 4
 Ἰθάκη Α΄ 49
 Ἰσχομάχος Γεώργιος Β΄ 1
 Ἰωακείμ, Οἰκουμενικός Πατριάρχης Α΄ 47
 Ἰωάννινα Α΄ 13, 14, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 48, 50, 51, Β΄ 38, 39, 41, 42, 43, 44, Σ΄ 2
 Ἰωάννου Φίλιππος Β΄ 43

Καῖρης Θεόφιλος Α΄ 19
 Καλάβρυτα Β΄ 42
 Καλαμάς Θεμιστοκλῆς Α΄ 22
 [Καλαμογάρτη-Λόντου] Βασιλικούλα, ἀδελφὴ Ἄνδρ. Λόντου Α΄ 9
 Καλαμογάρτης Ἀντώνιος Α΄ 2, 3, Β΄ 7
 Καλαρῦττες, Ἠπείρου Α΄ 50
 Καλεντζόπουλος Διονύσιος Β΄ 40
 Κάλκας Σ. Α΄ 25
 Καλλέργης Δημήτριος Σ΄ 1
 Καλληγᾶς ἡ Βελιανίτης, μοναχὸς ἡ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Βελιανῆς Α΄ 51
 Καλλιφρονᾶς Δημήτριος Β΄ 15
 Καλογερόπουλος Β΄ 9
 Καλογερόπουλος Ἰωάννης Β΄ 7
 Κανακάρης Γ. Β΄ 45
 Κανακάρης Θ. Β΄ 21
 Κανακῆς Δημήτριος Β΄ 7
 Κανάρης Κων/νος Β΄ 26
 Κανελλόπουλος Ἰωάννης Β΄ 7

Καποδίστριας Αύγουστίνος Σ' 1
 Καραβελόπουλος Γ. Ι. Β' 7
 Καραβιάς Κων/νος Β' 7
 Καραγεωργόπουλος Νικόλαος Β' 7
 Καραμπέτζος Κων/νος Β' 7
 Καραμπίνης 'Αλέξανδρος Β' 40
 Καραντζά Ε' 8, 11
 Κεράπαυλος 'Ηλίας Δ' 4, 5, 7
 Καρβασαράς 'Αμφιλοχία Α' 2, Β' 2
 Καρέλας 'Ιωάννης Β' 7
 Καριάδας Πέτρος Β' 7
 Καρνάλης 'Αρ. Β' 32
 Καρπέτας Θεόδωρος Β' 7
 Καρτζάνης Φίλιας Β' 7
 Κασιμάτης Ε' 5
 Κέρκυρα Α' 26, 46, 51 Ε' 8
 Κερπινή 'Αχαΐας Δ' 3
 Κεχαγιάς Ευθύμιος Α' 21, Β' 24, 25
 Κιάρης Α' 19
 Κλέριτς Α' 48
 Κοκκίνης 'Ανδρ. Β' 40
 Κολλιγιάννης Θεόδωρος Α' 37
 Κολοκοτρώνης Ε' 7, 8
 Κολοκοτρώνης Θεόδωρος Σ' 1
 Κολοκοτρώνης 'Ιωάννης Β' 15
 Κολοκοτρώνης Κων/νος Α' 36
 Κολοκοτρώνης Πάνος Θεοδ. Α' 36
 Κολπόδης Π. Β' 5, 21, 22
 Κομπότης Α' 37
 Κοντογούρης Β' 37
 Κοντογούρι, 'Αχαΐας Δ' 7
 Κοντοζωτίδης, γιός του 'Ιω. Κοντοζωτίδου Α' 47
 Κοντοζωτίδης 'Ιωάννης Α' 47
 Κοντόσταυλος 'Αλέξανδρος Β' 15
 Κορινθία Β' 35
 Κόρινθος Β' 42
 Κοσμάς Νικόλαος Β' 7
 Κουμανούδης Στέφανος Β' 43
 Κουμουνδούρος 'Αλέξανδρος Β' 25, 29, 31, 32
 Κουντουριώτης Λ. Α' 19
 Κούρεντα Κων/νος Α' 24
 Κούρεντα Χρήστος Α' 24
 Κούτρας Παναγιώτης Β' 7
 Κρητικός 'Αναστάσιος Β' 7
 Κριτικός 'Αντώνιος Δ' 7
 Κρούτζος Α' 1
 Κυργιακόπουλος Χρήστος Β' 7
 Κυριακόπουλος 'Ιωάννης Β' 7
 Κυπαρίσσης Β' 37
 Κυπριώτης Α' 29
 Κύπρος Σ' 1
 Κύριλλος, 'Επίσκοπος Γρεβενών Α' 47
 Κωλλέτης 'Ιωάννης Σ' 1
 Κωνστάκης Γεώργιος Β' 17
 Κωνστάκης Κων/νος Β' 7, 21
 Κωνστανταρόπουλος Σταμάτης Β' 7
 Κωνσταντίνος, βλ. Χαραλάμπης Κων/νος
 Κωνσταντινούπολη Α' 19, 21, 47
 Κώνστας 'Αριστοτέλης Α' 25
 Κωνστόπουλος Γεώργιος Β' 7

Κωστάκης Α' 47

Λαΐστα, χ. Ζαγοριών 'Ηπείρου Α' 49
 Λακονία Β' 9
 Λαμία Β' 42
 Λάμποβο, 'Ηπείρου Α' 15
 Λάμπας Βασίλειος Α' 24
 Λάρισα Α' 38, 47
 Λεβίδης Δ. Β' 24, 25
 Λεβίδης Ι. Μ. Σ' 4
 [Λειβαθινόπουλος] Γεώργιος Α' 9
 Λειβάρτζι χ. 'Αχαΐας Δ' 6
 Λέκας Θωμάς Β' 7
 Λένορμαν βλ. Lenormant [F].
 Λεονταρίτης Διονύσιος Β' 40
 Λεονταρίτης Θεόδωρος Δ' 4, 5
 Λέσβος Α' 32
 Λεσνίτζα, χ. Ζαγοριών 'Ηπείρου Α' 49
 Λευκάδα Α' 16
 Λεχουρίτης 'Ιωάννης Β' 7
 Λιανός Ζώης Β' 7
 Λιβαθινόπουλος Θεόδωρος Β' 7
 Λιγκιάδες, 'Ηπείρου Α' 25
 Λιμπερόπουλος 'Αναγνώστης Β' 7
 Λιναρδόπουλος Νικόλαος Β' 7
 Λονδίνο Α' 17 (Παγκόσμια 'Εκθεση) Β' 11, 20
 Λόντος 'Ανδρέας Χρ. Α' 1, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 13,
 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29,
 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 45,
 48, 51, Β' 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13,
 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29,
 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41,
 42, 43, 44, 45, Σ' 2
 Λόντος Νικόλαος Δ' 3, 4, 5, 6
 Λόντος Νικόλαος, γιός 'Ανδρ. Λόντου Α' 20, 28,
 30, 32, 33, 41, 42, 48, Σ' 2
 [Λόντος] Παναγιώτης Σ' 2
 [Λόντος] Σωτήριος Α' 9, Σ' 2
 Λόντος Χριστόδουλος Δ' 2
 Λόντος Χριστόδουλος, γιός 'Ανδρ. Λόντου Α' 9,
 30, 45, 48, Σ' 2, 3, 4
 [Λόντου] 'Ελένη Σ' 2
 [Λόντου] - Χαραλάμπη Χαρίκλεια Α' 2, Ε' 1, 2, 3,
 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, Σ' 2
 Λυκόστορο, χ. 'Ηπείρου Α' 23
 Λυκουργιώτης Γεώργιος Β' 7

 Μαδουρή Α' 10
 Μακρής Α' 48
 Μακρυγιάννης 'Ιωάννης Β' 7
 Μακρύς 'Ανδρέας Β' 7
 Μαλαμίδας Α. Α' 30
 Μαλτζέρος Διονύσιος Β' 17
 Μάνος Α' 15
 Μανσόλας 'Αλεξ. Β' 25
 Μανσόλας Δρόσος Β' 9
 Μαντζαβίνος 'Αθανάσιος Β' 7
 Μάντζας 'Αθανάσιος Β' 7
 Μαντούκας Νικόλαος Β' 7

Μάξιμος Έπαμεινώνδας Σ' 2
 [Μαξίμου-Λόντου] Άσπασία Σ' 2
 Μαραθράς Α' 50
 Μαργαρίτης Α. Α' 49
 Μαρίνος Νικόλαος Β' 35
 Μαρίνος Σπυρίδων Β' 40
 Μαρκόπουλος Στυλιανός Β' 40
 Μασαχός Νικόλαος Β' 7
 Μασσαλία Ε' 1
 Μαστοργιάς Γεώργιος Β' 7
 Ματθαίος, αρχιεπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως Α' 15
 Μαυροκορδάτος Άλέξανδρος Α' 4, Β' 8, 14
 Μαυροκορδάτος Νικόλαος Α' 43, Β' 39
 Μαυρομιχάλης Άντώνιος Β' 33
 Μαυρομιχάλης Γεώργιος Σ' 1
 Μαυρομιχάλης Ιωάννης Ε' 8
 Μαυρομιχάλης Κων/νος Σ' 1
 Μαυρομάτης Έπαμεινώνδας Α' 26
 Μαυρομάτης Νικόλαος Β' 2
 Μαφίτη, χ. Ζαγοριών Ήπειρου Β' 49
 Μαχαιρίδης Παύλος Β' 40
 Μέκιος Ιωάννης Α' 24
 Μελισσαρόπουλος Δ. Α. Β' 7, 13, 17
 Μεντζενιώτης Δημήτριος Β' 7
 Μερκάτης Ιωάννης Β' 40
 Μεσολόγγι Α' 4, 6, 7, Β' 3, 4
 Μεσσηνέζης Ιωάννης Α' 11, 23, Β' 35, 36
 Μεταξάς Άνδρέας Α' 10
 Μητρόπουλος Γεώργιος Β' 7
 Μητρόπουλος Παναγιώτης Β' 7
 Μίκιος Α' 30
 Μιχαήλ, ιερέας Σαμαρίνας Α' 47
 Μίχος Ν. Γ. Β' 21, 22
 Μοθωνιός Δ. Β' 7
 Μολιέρ βλ. Molière
 Μόσχου Θωμάς Α' 31
 Μπαλασόπουλος Μπαλάσης Β' 7
 Μπαλατζής Ε., βλ. Βαλατζής Ε.
 Μπήκας Γεώργιος Α' 23
 Μπιρπανάγος Κων/νος Β' 7
 Μπουκαούρης Άρ. Β' 21
 Μπουκαούρης Δ. Β' 21
 Μπουντούρης Δ. Σ. Β' 32
 Μυτιλήνη, βλ. καί Λέσβος Α' 35
 Μύσιος Η. Α' 23
 Μωάμεθ Ε' 1
 Νάξος Ν. Β' 15
 Ναύπακτος Β' 9
 Ναύπλιο Β' 1, 4, 9, Ε' 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, Σ' 1
 Ναύτης Γ. Β' 15
 Νεζερά, Άχαΐας Δ' 7
 Νενέκος Γεώργιος Β' 7
 Νεόκαστρο, βλ. καί Νηάπακτος Σ' 1
 Νεράγκαθος Ζ. Β' 7
 Νησιώτης Άχιλλεύς Α' 25
 Νικόδημος, άρχμανδρίτης Α' 24
 Νικολαΐδης Ιωάννης Α' 24
 Νικολαΐδης Μ. Β' 34
 Νικολακόπουλος Δημήτριος Β' 7

Νικόλαος, βλ. Λόντος Νικολ. γιός Άνδρ. Λόντου
 Νικολάου Κων/νος Α' 43, 49
 Νυγρι, Άχαΐας Δ' 6

Όθων Α' 52, Β' 1, 8, 16
 [Οικονομίδης] Γεώργιος Σ' 1
 Οικονομίδης Δημήτριος Σ' 1, 2
 [Οικονομίδης] Μιχαήλ Σ' 1
 Οικονομίδου [-Λόντου] Άννα, Α' 45, Σ' 2
 Οικονομόπουλος Άντώνιος Β' 7
 Οικονόμου Ήρακλής Α' 11
 Όλύμπιος Δημήτριος Β' 9
 Όμπλός, Άχαΐας Δ' 2, 7
 Ούγγαρία Α' 29

Πάγκαλος Άνδρ. Σ' 2
 Παγώνης Β' 9
 Πάϊκος Άνδρόνικος Β' 11
 Παλαιοχώρι, χ. Ζαγοριών Ήπειρου Α' 49
 Παλαμίδης Ρήγας Β' 15, 25
 Παναγιώτης, βλ. [Λόντος] Παναγιώτης
 Παναγιωτόπουλος Θεόδωρος Β' 7
 Παναγιωτόπουλος Ιωάννης Β' 7
 Παναγόπουλος Δημήτριος Α' 6
 Παναγόπουλος Εϋθύμιος Β' 7
 Παναγόπουλος Ιωάννης Β' 7
 Παναγόπουλος Νικόλαος Β' 7
 Πανταζόπουλος Α' 4
 Παξιμάδης [Τάκωβος] Α' 30
 Παξοί Α' 51
 Παπαδημητρακάκης Π. Β' 12
 Παπαδιαμαντόπουλος Ιωάννης Δ' 7
 Παπαδιαμαντόπουλος Π. Β' 21
 Παπαδόπουλος Γρηγόριος Β' 39
 Παπάσογλου Άγγελικη Α' 24
 Παπαμιχαλόπουλος Η. Α' 30
 Παπαμιχαλόπουλος Ν. Α' 16
 Παπαρρήτωρ Γαβριήλ Β' 17
 Παπασπηλιωτόπουλος Γερμανός, ιερέας Β' 7
 Παπαβασιλόπουλος Α. Β' 7
 Παπαγεωργόπουλος Άντώνιος Β' 7
 Παπαγιανόπουλος Βασίλειος Β' 7
 Παπαγιανόπουλος Γεώργιος Β' 17
 Παπαδημητρόπουλος Άναγν. Β' 7
 Παπαδιαμαντόπουλος Π. Β' 7
 Παπαδόπουλος Νικόλαος Β' 7
 Παπαδόπουλος Χρήστος Β' 17
 Παπαθανασόπουλος Άνδρ. Β' 7
 Παπαλεξανδρόπουλος Σωτήριος Β' 7
 Πάπας Άνδρέας Β' 7
 Παπασφυρόπουλος Ιωάννης Β' 7
 Παραμυθιά Α' 51
 Παρίσι Ε' 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10
 Παρσαρίας Σπυρίδων Β' 40
 Πασχαλίδης Ντέκας Α' 5
 Πασχίδης Α' 34
 Πάτρα Α' 1, 2, 3, 14, Β' 3, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 16,
 17, 20, 21, 22, 35, 37, 42, 45, Δ' 1, Σ' 4
 Πατρινός Παναγιώτης Β' 7
 Πελοπόννησος Α' 2, Β' 9, Σ' 1

- Περιβόλι, χ. Ζαγοριών Ἡπείρου Α' 49
 Πέτας Παναγιώτης Β' 7
 Πετζάλης Α. Β' 17
 Πετμεζάς Α' 20
 Πετμεζάς Νικόλαος Β' 9
 Πετρόπουλος Δημήτριος Β' 7
 Πήλικας Σπυρίδων Β' 15
 Πίζα Ε' 1
 Πικόλος [Νικόλαος] Ε' 6
 Πολίτης Βασίλειος Α' 24
 Πόλος Ἀσημάκης Β' 7, Σ' 2
 Πολυδώροπουλος Δημήτριος Β' 7
 Πολυχρονόπουλος Π. Β' 7
 Πραϊθής Γεώργιος Β' 1, 3, 4
 Πράτζικας Ζηνόβιος Β' 13
 Προβελέγγιος Β' 4
 Πρεβελλέγγιος [Κων/νος] Α' 30
 [Προβελλέγγιου], σύζυγος τοῦ Κων/νου Προβελ-
 λέγγιου Α' 30
 Προκοπάκης Ν. Α' 19
 Πυρουνέλας Ἀντώνιος Α' 24
- Ραγκαβῆς Ἀλέξανδρος-Ρίζος Β' 16
 Ράδος Κ. Α' 25
 Ραδούσης (ἢ Ράδοσης) Πέτρος Β' 7
 Ρασίμ Ἀχμέδ Α' 19
 Ρενιέρης [Μάρκος] Α' 21, 30
 [Ρενιέρη], σύζυγος τοῦ Μάρκου Ρενιέρη Α' 30
 Ροζαμάνης Β. Β' 7
 Ροκάς Ἀλέξανδρος Β' 7
 Ροστασίλ, ἀδελφοί βλ. Rothshild
 Ρουμανία Α' 49
 Ρούμελη Β' 9
 Ρούπας Ἄνδρ. Β' 7
 Ροῦφος Α. Β' 17
 Ροῦφος Μπενιζέλος Β' 33, 34
- Σαλάχας Β' 16
 Σαμαρίνα Α' 43, 47, 49
 Σαράντης Παναγιώτης Β' 7
 Σημιόπουλος Α. Ν. Β' 17
 Σημούρης Κων/νος Α' 24
 Σιδέρης Χρῦσανθος Β' 7
 Σικελιανός Ἄγγελος Α' 10
 Σίμος Ε. Α' 21
 Σισίνης Χρῆστος Ε' 8
 Σκαγιόπουλος Κων/νος Β' 7
 Σκαλίδης Ε' 2
 Σκιαδαρέσης Πέτρος Α' 10
 Σκόνδρα Α' 26
 Σκουζές Γεώργιος Β' 24, 25
 Σμαράγδα, ἐξαδέλφη Παναγ. καὶ Χαρικλ. Χαρα-
 λάμπη Ε' 5
 Σμίτσι, χ. Ζαγοριών Ἡπείρου Α' 49
 Σολομός Ἀθανάσιος Β' 7
 Σοποτό Ἀχαΐας Δ' 4, 5
 Σοῦτζος Μιχ., ἡγεμόνας Ε' 8
 Σοῦτσος Ἰωάννης Β' 24, 25
 Σπανόπουλος Γ. Β' 7
 Σπανός Ἀθανάσιος Β' 7
- Σπυλιοτόπουλος Εὐστάθιος Β' 7
 Σταματόπουλος Ἀναγν. Β' 7
 Σταματόπουλος Γεώργιος Β' 7
 Σταματόπουλος Δημήτριος Β' 7
 Σταμόπουλος Γεώργιος Β' 7
 Σταύρου Γεώργιος Α' 21
 Στερεά Ἑλλάς Σ' 1
 Στήλος Σπυρίδων Α' 25
 [Στρέϊτ] Ἀλέξανδρος Σ' 2
 Στρέϊτ [-Λόντου] Βικτωρία Α' 9, 35, Σ' 2
 Στρέϊτ Στέφανος Σ' 2
 Στριφτόμπος Α' 2
 Σχίζας Ἰωάννης Β' 7
 Σωποτό, βλ. Σοποτό
 Σωτήρης, βλ. [Λόντος] Σωτήριος
 Σωτηριάδης Γ. Β' 17, 21
 Σωτηρόπουλος Σωτήριος Β' 24, 25, 32, Σ' 4
- Ταγκαλάκης Ἀθανάσιος Β' 7
 Τατοῦς Σπυρίδων Α' 24
 Ταυρική Α' 21
 Ταχέρ Βέης Α' 50
 Τερτζέτης Γεώργιος Α' 5
 Τζαλαμιδόπουλος Ἰωάννης Β' 7
 Τζαπραζήλης Θεόκλητος, ἱερέας Β' 7
 Τζερνέσι (ἢ Τσερνέσι), χ. Ζαγοριών Ἡπείρου Α'
 49
 Τζερτιδῆς (ἢ Τσερτιδῆς) Κων/νος Β' 7, 21
 Τζερτιδῆς Σ. Β' 7
 Τζετζίκας Παναγιώτης Α' 24
 Τζιγαρῆς Α' 46
 Τζολίνης Ἀντώνιος Β' 7
 Τζουλάτης Φρ. Β' 40
 Τιμολεων Α' 10
 Τοιβανόπουλος Β' 37
 Τουρκοχώρι Πατρῶν Σ' 4
 Τραγαριάδης Σ. Α' 25
 Τραπεζούντα Α' 19
 Τρέζελ, γάλλος στρατηγός Ε' 8
 Τρίγκας Κων/νος Β' 7
 Τρικούπης Χαρίλαος Α' 26, 42
 Τριχᾶς Ἰωάννης Β' 40
 Τσπελέβο, Ἡπείρου Α' 25
 Τσοῦφλης Α' 33
 Τύρναβος Α' 47
- Φακῆρης Ἄνδρ. Β' 7
 Φαρμακίδης Θεόκλητος Β' 9
 Φερδάκης Δημήτριος Β' 7
 Φεταλίδης Ἄρ. Β' 24, 25
 Φιλιόπουλος Ἀναγν. Β' 7
 Φλαμουριάρι χ. Ζαγοριών Ἡπείρου Α' 49
 Φολιάς Δημήτριος Β' 7
 Φράγκος Ἀθανάσιος Β' 7
 Φραγκούλιας Ἀθανάσιος Β' 7
 Φραντσῆς Β' 9
 Φώτης Δημήτριος Β' 40
 Φωτόπουλος Ἀθανάσιος Β' 7
- Χαιρόπουλος Δημήτριος Β' 7

- Χάλκη Α' 47
 Χαντζής Γεώργιος Β' 7
 Χαράλαμψη Βικτωρία Ε' 7, Ε' 8
 Χαράλαμψη [-Λόντου] Χαρίκλεια Α' 2, Ε' 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, Σ' 2
 Χαράλαμπος 'Ασημάκης Ε' 1, 2, 5, 10, 11, Σ' 2
 Χαράλαμπος Δημήτριος Σ' 2
 Χαράλαμπος Δ. Α' 11
 Χαράλαμπος Κων/νος Ε' 1, 2, 6, 7, 8, 11, Σ' 2
 Χαράλαμπος Παναγιώτης Ε' 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
 Χαρίκλεια, βλ. [Λόντου]-Χαράλαμψη Χαρίκλ.
 Χατζή-Ραφαήλ Σ' 1
 Χιδαγιέτ Α' 38
 Χοταχόβα, χ. Ζαγοριών 'Ηπείρου Α' 43, 49
 Χουρμούζης Α. Β' 15
 Χουσνή-Πασσάς Α' 22
 Χρηστάκηδες, σαράφιδες Α' 19
 Χρηστίδης Δημήτριος Β' 24, 25, 33
 Χριστοδουλόπουλος (ή Χρηστοδουλόπουλος) Ζαχαρίας Β' 7
 Χριστόδουλος, βλ. Λόντος Χριστόδουλος, γιός 'Ανδρ. Λόντου
 Χρυσανθακάκης Ε' 3
 Χρυσανθακίδης Ι. Ε' 4, 5
 Χρυσανθακόπουλος Δημήτριος Β' 7
 Χρυσανθακοπούλου Κρουστάλλω Σ' 2
 Χρυσούλα, οικόνομος 'Ανδρ. Λόντου στά 'Ιωάννινα Α' 30, 42

 Charalamby Victoire, βλ. Χαράλαμψη Βικτωρία
 Chateaubriand [de F-R] Α' 8
 Ciciliani Ange, βλ. Σικελιανός 'Αγγελος

 Dejorji Michael, βλ. Δετζόρτζης Μιχαήλ

 Flinsberg de Karl Β' 1

 Gerard (Mme) Ε' 8

 Kipriotis, βλ. Κυπριώτης

 Lenormant [F.] Α' 8
 Lenormant (μητέρα) Α' 8
 Londos A., βλ. Λόντος 'Ανδρέας Χρ.

 Métaxas André, βλ. Μεταξάς 'Ανδρέας
 Molière (οικείος του Παναγιώτη Χαράλαμψη) Ε' 2
 Moreau L. Α' 29

 Napoléon Α' 10

 Oculi (M^o) Α' 29

 Rothschild (οικογένεια) Β' 9
 Reinberger Α' 48

 Schiadaressi Pierre, βλ. Σκιαδαρέσης Πέτρος
 Sponneck comte de Α' 10

 Timoleon, βλ. Τιμολέων

 Valaoritis Aristote, βλ. Βαλαωρίτης 'Αριστοτέλης
 Vattel de Α' 29
 Veriquio Anastase, βλ. Βερούκιος 'Αναστάσιος
 Veriquio Basili, βλ. Βερούκιος Βασίλειος

 Zancacol Nikolas Α' 10

ΧΑΡΗΣ ΜΙΧ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΗΛΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ἡ καταγραφή τῶν ἐντύπων καὶ χειρόγραφων βιβλίων τὰ ὁποῖα ἐντοπίστηκαν τόσο στὴν Τήλου ὡς καὶ στὴν Ἀστυπάλαια, μὲ τὸν τρόπο πού ἔγινε, ἔχει περισσότερο ἐνημερωτικό καὶ διερευνητικό χαρακτήρα. Ἡ πρώτη βιαστική διερεύνηση καὶ ταξινόμηση ἐκείνων τῆς Τήλου πραγματοποιήθηκε τὸν Μάρτιο τοῦ 1976 ἀπὸ τὸν γράφοντα, μαζί μὲ ἔγγραφα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα πού φυλάγονται εἴτε στὸ Δημαρχιακὸ κατάστημα εἴτε στὸ ἐκκλησιαστικὸ γραφεῖο. Τρία χρόνια ἀργότερα τὰ ἔγγραφα, ἀφοῦ μελετήθηκαν καὶ σχολιάστηκαν, δημοσιεύτηκαν ἀπὸ τὸν γράφοντα στὸ βιβλίο *Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο νήσου Τήλου*, Ἀθήνα 1979. Τὰ βιβλία ὁμως (χειρόγραφα καὶ ἐντυπα) στάθηκαν ἀφορμὴ νὰ ἐρευνηθεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο ἡ πηγὴ τῆς προέλευσής τους καὶ παράλληλα νὰ ἀναζητηθεῖ κι ἄλλο ὕλικό πού ἐλάνθανε ἢ βρισκόταν σὲ χέρια ἰδιωτῶν, κυρίως κατοίκων τοῦ νησιοῦ.

Ἡ διερεύνηση ἀπέδειξε ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τους προερχόταν ἀπὸ τὴ διαλυμένη βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Τήλου, τοῦ ἀφιερωμένου στὸν Ἅγιο Παντελεήμονα. Τὸ ὕλικό αὐτὸ ἀρχικὰ προορισμένο νὰ δημοσιευτεῖ στὰ «Τετράδια ἐργασίας» ἀρ. 8, συμπεριλήφθηκε τελικὰ στὸ βιβλίο τοῦ γράφοντα *Ἅγ. Παντελεήμονας Τήλου*, Ἀθήνα 1985, β' ἔκδοση (Κεφ. 8, σσ. 76-83). Στὴν παρούσα δημοσίευση καταχωρίζονται οἱ περιγραφές τῶν Περγαμηνῶν χειρογράφων καὶ συμπεριλαμβάνονται ὅλα τὰ βιβλιογραφικὰ καὶ κτητορικὰ σημειώματα πού δὲν δημοσιεύτηκαν ἐκεῖ. Διορθώνονται ἐπίσης κάποιες παραδρομὲς πού ἀφοροῦν τὴν περιγραφή μερικῶν χειρογράφων καὶ ἐντύπων (χφ. ἀρ. 5, σ. 79, ἐντυπα ἀρ. 14, 16, 17, 18, σ. 82-83).

Στὴν Ἀστυπάλαια λειτουργεῖ Δημοτικὴ δανειστικὴ βιβλιοθήκη ἀπὸ τὸ πιὸ ἀξιόλογο τμῆμα τῆς ὁποίας προέρχονται καὶ τὰ ἐδῶ καταγραφόμενα ἐντυπα. Τὸ συγκροτοῦν τὰ βιβλία τοῦ Ἀστυπαλιώτη δεσπότη Νάρκισου Μορφينوῦ, ὁ ὁποῖος ἔζησε στὸ Λονδίνο καὶ διετέλεσε ἐφημέριος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Στὶς ἀρχές τοῦ αἰῶνα προικοδότησε τὴν Ἀστική Σχολὴ Ἀστυπάλαιας μὲ 100.000 φράγκα, ὥστε μὲ τοὺς τόκους νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ λειτουργία τῶν δύο τμημάτων της, τοῦ Δημοτικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου. Λίγο πρὶν πεθάνει, ἄφησε μὲ τὴ διαθήκη του ἡ δώρησε καὶ τὰ βιβλία του στὴν μικρὴ πατρίδα του, τὴν Ἀστυπάλαια¹.

1. Γιὰ τὴν εὐεργεσία τοῦ Νάρκισου Μορφينوῦ βλ. Κων/νου Σκόκου, *Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον*, ἔτος 1914, σ. 327 (λήμμα Ἀστυπάλαια).

Ἡ εἶδηση αὐτή, στάθηκε ἡ αἰτία νὰ ἀφιερῶσω λίγο ἀπὸ τὸ χρόνο μου στὴ Δημοτικὴ βιβλιοθήκη, ὅταν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1980 ἐπισκέφθηκα τὸ νησί ἰδιωτικά, ἀλλὰ ἡ καταγραφή τους δὲν πρέπει ὅπωςδὴποτε νὰ θεωρηθεῖ ὀλοκληρωμένη, ἀφοῦ ἔγινε γρήγορα καὶ μὲ τὴ μορφή σημειώσεων ἑνὸς ἐπισκέπτη. Πάντως ἐλέγχθηκε ἀργότερα (τὸν Ἰανουάριο 1983) ἡ ὀρθότητά της ἀπὸ τὴ βιβλιοθηκάριο διδά Ἀνωσία Πατηνιώτη. Γιὰ τὴ βοήθειά της τὴν εὐχαριστῶ θερμά, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν κ. Λουκία Δρούλια, ἡ ὁποία μὲ παρότρυνε νὰ δημοσιεύσω τὸ ὕλικὸ πὺ εἶχα καταγράψει. Ἐπίσης εὐχαριστῶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐκδόσεως τῶν «Τετραδίων Ἐργασίας» γιὰ τὶς χρήσιμες ὑποδείξεις τους.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγ. Παντελεήμονας (Α.Π.)	Χάρης Μιχ. Κουτελάκης, Αγ. Παντελεήμονας Τήλου. Ἐνα μοναστήρι-μνημεῖο γιὰ τὴ νίκη τῶν χριστιανῶν στὴν πολιορκία τῆς Ρόδου τὸ 1480, Ἀθήνα 1984 (α΄ ἔκδοση) καὶ 1985 (β΄ ἔκδοση).
ΙΑΤ	Χάρης Μιχ. Κουτελάκης, Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο νήσου Τήλου, Ἀθήνα 1979, ἔκδοση Σ.Γ.Τ.Δ. ἀρ. 9.
Συμβολή	Χάρης Μιχ. Κουτελάκης, Συμβολὴ στὸ τοπωνυμικὸ τῆς νήσου Τήλου, Ἀθήνα 1982, ἔκδοση Σ.Γ.Τ.Δ. ἀρ. 13.
Γκίνης Δημήτριος	Τὸ «Κοινάριον» τοῦ Καμpanίας Θεοφίλου, <i>ΠΑΑ</i> 32 (1957) 246-251.
Τοῦ ἴδιου (ἔκδ.)	Νομικὸν ποιηθὲν καὶ συνταχθὲν εἰς ἀπλῆν φράσιν ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου ἐλογιμωτάτου ἐπισκόπου Καμpanίας κυρίου κυρίου Θεοφίλου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων 1788, Θεσσαλονίκη 1960.
»	Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Θεοφίλου Καμpanίας, <i>Ὁ Ἐρανιστής</i> 1 (1963) 34-40.
Μαμώνη Κυριακὴ	Χειρόγραφοι κώδικες τῆς Βιβλιοθήκης τῆς «Ἐστίας» Ν. Σμύρνης, <i>Μικρασιατικὰ Χρονικὰ</i> 8 (1959) 255 κ.ἑ.
Πολίτης Λίνος-Κόλλιας Ἡλίας	Κατάλογος χειρογράφων Παναγίας Λίνδου, <i>Ἑλληνικὰ</i> 24 (1971) 37.
Σεραφετινίδης Ἄνδρ.	Σπάνιαι ἐκδόσεις βιβλίων καὶ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης Λέρου, Ρόδος 1954.
Χατζηφώτης Ἰωάννης	Ἡ Ἱερά μονὴ Πανορμίτη Σύμης, <i>Δωδεκανησιακὰ Χρονικὰ</i> 4 (1978) 38-58 καὶ ἀνάτυπο.
ΓΜ	Δημήτριος Σ. Γκίνης καὶ Βαλέριος Γ. Μέξας, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863, τ. Α΄-Γ΄, Ἀθήνα 1939-1957.
Δελιαλῆς	Ν. Π. Δελιαλῆς, Κατάλογος ἐντύπων Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Κοζάνης. I. Ἐντυπα ἐκδόσεων 1494-1832 πλὴν τῶν ξενογλώσσων, Μῆρος πρῶτον, ἐν Θεσσαλονίκη 1948.

- ΛΧ 15-17 αἰ. Γεώργιος Λαδάς και Ἀθανάσιος Χατζηδηῆμος. Προσθήκες, διορθώσεις και συμπληρώσεις στην Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τοῦ Emile Legrand γιὰ τοὺς αἰῶνες XV, XVI και XVII, Ἀθήνα 1976.
- ΛΧ 18 αἰ. Γεώργιος Λαδάς και Ἀθανάσιος Χατζηδηῆμος, Προσθήκες, διορθώσεις και συμπληρώσεις στην Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τῶν Emile Legrand, Louis Petit και Hubert Pernot, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία. Συμβολὴ στο δέκατο ὄγδοο αἰῶνα, τόμος Α΄, Ἀθήνα 1964. Τόμος Β΄, Ἀθήνα 1976.
- ΛΧ 1791-1795 Γεώργιος Γ. Λαδάς και Ἀθανάσιος Δ. Χατζηδηῆμος, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1791-1795, Ἀθήνα 1970.
- ΛΧ 1796-1799 Γεώργιος Γ. Λαδάς και Ἀθανάσιος Δ. Χατζηδηῆμος, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1796-1799, Ἀθήνα 1973.
- L 18 αἰ. E. Legrand, Bibliographie Hellénique: XVIIIe siècle, τ. I-II, Παρίσι 1918-1928.

Α΄. Χειρόγραφα

1. Περιγμ. 0,30×0,235 λυτὸ φύλλο² Γ ἢ ΙΑ΄ αἰ.

[Ὁμιλία πατρὸς τῆς ἐκκλησίας].

Γραμμένη ἐπιφάνεια 0,26×0,21. Στίχοι 36. Διατήρηση κακὴ. Λεκέδες ἀπὸ ὑγρασία, ἰδίως στὴν πάνω δεξιὰ γωνία, ἐξίτηλο τὸ πάνω δεξιὸ ἄκρο και ἀποκομμένο. Ὅπως ἀπὸ τὸ μεταγενέστερο ράψιμο σ΄ ὄλη τὴν ἀριστερὴ πλευρά. Δίπλωση μία, στὴν ἀριστερὴ πλευρά. Μελάνι φαιό, ἐπιφάνεια ὑποκίτρινη. Χαράκωση εὐκρινῶς διακρινόμενη με δύο κάθετες στὸ δεξιὸ μέρος τοῦ φύλλου. Γραφὴ ἐλαφρὰ δεξιοκλινῆς, πάντα κάτω ἀπὸ τὴν χαράκωση, ποὺ δὲν ἀφήνει σχεδὸν φαθόλου περιθώριο στὸ δεξιὸ κάτω τμήμα τοῦ φύλλου (*Ἀρχή*: περὶ παῦλον [...], *Τέλος*: Ὁ Πατριάρχης ὑπὲρ σφόδρα ἀνία τῶν οσοκῦτων και μῆ).

2. Περιγμ. 0,30×0,21 λυτὸ φύλλο Γ ἢ ΙΑ΄ αἰ.

[Ὁμιλία πατρὸς τῆς ἐκκλησίας].

Γραμμένη ἐπιφάνεια 0,225×0,17. Στίχοι 31. Διατήρηση καλὴ. Λεκέδες ἀπὸ ὑγρασία στὰ περιθώρια. Ἡμικυκλικὴ ἀποκοπὴ στὴ μέση τῆς ἀριστερῆς κάθετης πλευρᾶς. Ὅπως στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ ἀπὸ μεταγενέστερο ράψιμο. Μελάνι ναίὸ με ἴχνη μαύρου, ἰδίως στὴν πίσω ὄψη τοῦ φύλλου. Ἐπιφάνεια ὑποκίτρινη στὸ recto και ὑπόλευκη στὸ verso. Χαράκωση εὐκρινῆς με δύο κάθετες και στίς δύο πλευρὲς τοῦ φύλλου. Γραφὴ ἐλαφρὰ δεξιοκλινῆς κάτω ἀπὸ τὴν χαρά-

2. Καὶ τὰ τρία φύλλα (1, 2, 3) ἦταν ραμμένα σὲ στάχωμα μηναιῶν Ὀκτωβρίου τοῦ 1775, ποὺ βρισκόταν μαζί με ἄλλα στὸ ἱερὸ τῆς Τιμίας Ζώνης τοῦ ἔρημου πιά Μικροῦ Χωριοῦ, σχεδὸν πεταμένα. Τὰ βιβλία παραδόθηκαν με πρωτόκολλο και βρίσκονται στὸ Δημαρχεῖο τοῦ Μεγάλου Χωριοῦ. Ἡ χρονολόγηση τῶν λυτῶν φύλλων ὀφείλεται σὲ μιὰ πρώτη ἐκτίμηση τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀθ. Κομίνη.

κωση, διαφορετική από εκείνη του φ. 1. (*Ἀρχή*: παθοῦσιν τὸ ἴσο... Ἔσται γέρας, τι καὶ ποῖον ἔσται χαρισμάτων μέτοχος. *Τέλος*: ... τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ... καὶ τὸ σταυρικὸν πάθος τὸ Ἐπί γῆς φημ...).

3. Περγαμ. 0,305×0,215 λυτὸ φύλλο Γ' ἢ ΙΑ' αἰ.

[*Ὁμιλία πατρὸς τῆς ἐκκλησίας*].

Γραμμένη ἐπιφάνεια 0,22×0,175. Στίχοι 32. Διατήρηση καλῆ. Λεκέδες ἀπὸ ὕγρασία, φθορὲς στὴν δεξιὰ ἄκρη καὶ ὀπὲς ἀπὸ μεταγενέστερο ράψιμο στὴν ἀριστερὴ πλευρά. Μελάνι φαῖο. Ἐπιφάνεια ὑποκίτρινη στὸ recto καὶ ὑπόλευκη στὸ verso. Χαράκωση εὐκρινὴς μὲ ἄλλη διπλὴ κάθετη καὶ στίς δύο πλευρὲς τοῦ φύλλου. Γραφὴ ἑλαφρὰ δεξιοκλινῆς κάτω ἀπὸ τὴν χαράκωση, ὁμοία μὲ τὸ φ. 1α'. (*Ἀρχή*: [χορὸς] ἀγγέλων ἐχόρευεν: ἀστήρ. *Τέλος*: ἐπειδὴ ἀπειρόγαμος οὐσα σκυ... ἐπειδὴ τι αὐτῷ κευ-).

4. Χάρτ. 0,245×0,18 φφ. 167 Πρὶν τὸ 1653.

Νομοκάνων. (*Ἅγιος Παντελεήμονας*, 1).

Γραφὴ δεξιοκλινῆς, μελάνι μαῦρο καὶ κόκκινο γιὰ τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων καὶ γιὰ τὸ ἀρχικὸ γράμμα κάθε παραγράφου. Στὸ ξύλινο στάχωμα ἔχουν ἐπικολληθεῖ σπαράγματα καὶ τρία φύλλα ἄλλου χφ. νομοκάνωνα.

Στὸ φ. 167 ἡ σημείωση: *ο ἡερομόναχος καὶ πνευματικὸς αὐτοῦ πατὴρ μαρτυρῶ αὐτὸν ἀξίον τῆς προσκυνήσεως καὶ ὑπέγραψα εἰς τὴν παρὸν βιβλίον ὑπάρχει καμοὶ τοῦ παπανικόλα λούπηρ καὶ ὁποῖος τὼ διαβάσει ἀς εὐχεται καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἀχρηγ³.*

5. Χάρτ. 0,205×0,15 φφ. 8 1666

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις ἡμῶν τοῦ Χρυσοστόμου. (Α.Π., 2)

Διατήρηση καλῆ. Ἐπιτίτλο σὲ σχῆμα δράκοντα, μὲ πράσινο χρῶμα. Μελάνι μαῦρο, γραφὴ μικρογράμματη προσεγμένη. Κατακλείδα μὲ κόκκινο μελάνι:

Ἐτελειώθη ἡ θεία λειτουργία διὰ χειρὸς ἐμοῦ μονοῦλ. Τὸ ἀφέρουσα αὐτὸ τοῦ δασκάλου μου τοῦ παπα-νεοφύτου τῆς νίσου Τίλου ἀπὸ ἔτος Χ(ριστ)οῦ ἀχρησ⁴

6. Χάρτ. 0,15×0,21 φφ. 253 1693

Κανονάριο. (Α.Π., 3)

Γραφὴ μικρογράμματη δεξιοκλινῆς. Μελάνι μαῦρο στὸ verso κάθε φύλλου, ἐναλλασσόμενο μὲ κόκκινο ἀπὸ στίχο σὲ στίχο στὸ recto. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου πάνω στὸ στάχωμα ἔχει ἐπικολληθεῖ ἀπόσπασμα γράμματος. Στὰ παράφυλλα καὶ στὸ 253^f ἐνθύμησης. Ἡ ἀρίθμηση τοῦ χφ ἀπὸ τὸν γράφοντα κάθε 10 φύλλα.

3. Ἡ ἐνθύμηση δημοσιεύθηκε στὸ *Συμβολή*, σ. 60. Δὲν ἀποκλείεται ὁ νομοκάνωνας αὐτὸς νὰ εἶναι ἀντίγραφο τοῦ πρόχειρου νομικοῦ τοῦ Ματθαίου Βλαστάρεως, σύμφωνα μὲ τὴν πληροφορία τοῦ μακαρίτη μητροπολίτη τῆς Κῶ Ἐμμ. Καρπάθιου! πού ἐπισκέφθηκε τὸ μοναστήρι καὶ σημείωσε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἀκόλουθο: «...Εὐρομεν μίαν μεμβράνην εἰλητάριον γραμμένον ἐβραϊστικὰ καὶ τινὰ ἄλλα παλαιῶν ἐκδόσεων Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία καὶ ἄλλα χειρόγραφα ἐξ ἀναγραφῆς ἐντύπων, οἷον τὸ πρόχειρον νομικὸν Ματθαίου τοῦ Βλαστάρεως...». Βλ. *Διδαχὴ Ὁρθόδοξος*, 1-2 (1915-16) 238.

4. Τὸ χφ ἀναφέρεται στὸν κώδικα 25B τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονα Τήλου, σὲ καταγραφή σκευῶν καὶ κειμηλίων μὲ ἡμερομηνία 16-8-1903 (σ. 57-60). Ἡ ἐνθύμηση δημοσιεύθηκε στὸ *IAT*, σ. 118.

Στὸ verso τοῦ α' παράφυλλου: 1806 γενάριο 13 δια̅κο χρίστος δάσκαλος ἐγραψα κε γράφο. ἄγιος κ̅ηρωσ ὡ θεός μων η̅σοῦτε κη̅ρη̅ον των θεὸν ἡμῶν.⁵

Στὸ recto τοῦ β' παράφυλλου: † ἐτοῦτο το χαρτῆ ὑνέ του διακου αντρέα κωσταντῆ⁶ και ὀπυός γηρέψη να τω παρη να το παρη να ἔχυ τυκαταρα του κυ(ριου) η̅σοῦ Χ(ριστ)οῦ του γενηθεντος

Ἄλλο χέρι: 1806 γενάρηου 13 εγω δη̅ακο χρις ος ἔγραψα· ετουτω χαρτῆ ἦνε του σχουοηλακα παπα κηρ ανδρέα ον̅ματῆ

η σπουδῆ τὸν μαθηματων και ὁ πόθος των γραμ̅ατων προξενῆ τῆν βασυληαν τῆν τημῆν και τηναζιαν

Στὸ verso τοῦ ἴδιου παράφυλλου:

1822 Ιουλιου 18: αὔτη ἡ παροῦσα βιβλος ὑπάρχει και ἦν ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ και δούλου τοῦ θεοῦ μιχαῆλ ἱερέος⁷ τοῦ ἐκ τῆς νήσου δήλου, τὴν ὁποίαν μοῦ τὴν ἔδωσεν ὁ μακαρίτης παπ̅ ἀνδρέας και σκευοφύλακας τοῦ μεγάλου χωρίου ζώντος του ἔτι, και με ἰδιάν αὐτοῦ θέλησιν και προαίρεσιν, διὰ νὰ τοῦ κάμω κάγω μετὰ θάνατον ἐν σαρανταλείουργον, και εἶτι ἄλλο με φωτίσει ὁ κύριος.

Στὸ φ. 253 recto σὲ 7 ἔμμετρος στίχους:

1693

Γραφεὺς ἐγὼ μὲν τῆς δε τῆς βίβλου πέλω
μακρῆς μιχαῆλ⁸ ἄστεος δι' ἰωάννου·
τεθνήξομαι δὲ και γενήσομαι κόνις
μένει δὲ βιβλος ἐν χρόνων πολλῶν κύκλοις
ὅσοι δὲ τυγχάνοιτε τῆσδε τῆς βίβλου,
εὐχεσθε τοῦ γράψαντος χάριν ὡς θέμις
τυχεῖν με χώρας τῆς ἄνω τρισολβίας⁹

5. Ἡ ἐνθύμηση δημοσιεῦθηκε στὸ *IAT*, σ. 118, σημείωση 2.

6. Φαίνεται, ὅτι ὁ διάκος (στὰ Δωδεκάνησα σημαίνει ψάλτης) Ἀντρέας τοῦ Κωνσταντῆ, ἱσως γιὸς τοῦ Κωνσταντῆ τ' Ἀγγελῆ (ὁ ὁποῖος υπογράφει ὡς μάστορας σὲ δικαιοπρακτικὸ ἔγγραφο τοῦ 1701) ἔγινε ἱερέας στὸ Μεγάλο Χωριὸ και ἀργότερα ἔλαβε τὸ ὀφίκιο τοῦ Σκευοφύλακα, καθὼς προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐπόμενη ἐνθύμηση τοῦ 1806. Ζοῦσε, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὴν ἐνθύμηση, μέσα στὴν πρώτη εἰκοσαετία τοῦ 19^{ου} αἰῶνα, ὁπότε τὸ βιβλίο περιῆλθε στὴν κυριότητα τοῦ παπα-Μιχαῆλ. Στὰ 1838 μαρτυρεῖται ὡς «γέρο σκεοφύλακας» στὸ Κτηματολόγιο τοῦ Μεγάλου Χωριοῦ. Βλ. *IAT*, σ. 47 και *Συμβολή*, σ. 27.

7. Ὁ παπα-Μιχαῆλ Τηλιακός (ἢ Δηλιακός, ὅπως τοῦ ἄρεσε νὰ τὸν ἀποκαλοῦν), τοῦ ὁποίου οἱ δεσμοὶ με τὸν Πανορμίτη τῆς Σύμης ὑπῆρξαν στενοί, γεννήθηκε στὸ Μεγάλο Χωριὸ ἀπὸ πατέρα Τηλιακὸ και μητέρα Συμακῆ, ὑπῆρξε καλλιφωνος ψάλτης και ἱερώθηκε ἀπὸ τὸ 1819. Θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐγγράμματους τοῦ καιροῦ του, ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπιφανῆ μέλη τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας στὰ Δωδεκάνησα, δίδαξε ἀπὸ τὰ 1808 μέχρι τὰ 1828 στὴν πρωτεύουσα τῆς Καρπάθου Ἀπέρη και πέθανε ἀπὸ μαρasmus ἐξ αἰτίας φόνου τὸν ὁποῖο διέπραξε ἐγγονός του στὴν Κάρπαθο. Βλ. Μ. Μιχαηλίδου-Νουάρου, *Ἱστορία τῆς νήσου Καρπάθου*, τευχ. 4, Ἀθῆνα 1949, σ. 602-604 και *IAT*, σ. 74 και I. Μ. Χατζηφώτης, «Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Πανορμίτη Σύμης», *Δωδ. Χρονικά* 4 (1978) 38.

8. Τὸ ἐπίθετο Μακρῆς μαρτυρεῖται στὴν Τῆλο ἀπὸ τὸν 17^ο αἰῶνα. Ἡ ἔκφραση ὁμως «πέλω... ἄστεος δι' ἰωάννου» προκαλεῖ κάποιον ἐρώτημα σχετικὰ με τὴν προέλευση τοῦ βιβλίου. Σημαίνει, ὅτι ὁ ἴδιος καταγεται ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα και ἐγκαταστάθηκε στὴν Τῆλο ἢ μήπως τὸ βιβλίο ἀκολουθώντας τὸν γνωστὸ δρόμο τῆς ἀλλαγῆς χειρῶν ἀγοράστηκε κάποτε ἀπὸ Τηλιακὸ και ἔτσι κατέληξε στὸ νησί; Ἡ μήπως προέρχεται ἀπὸ τὸν Ἁγ. Ἰωάννη Θεολόγο τῆς Πάτμου;

9. Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι σχεδὸν ὁμοιο με ἀντίστοιχο ἄλλου χειρόγραφου τῆς Βιβλιοθήκης τῆς

7. Χάρτ. 0,30×0,215 φφ. 1-160 Τέλη 17ου ἢ ἀρχὴ 18ου αἰ.

Νομοκάνων (Α.Π., 4)

Μελάνι μαύρο καὶ κόκκινο στὶς ἐπικεφαλίδες. Στὰ φφ. 159 recto, verso καὶ 160 recto τέσσερα πολύστιχα ἐπιγράμματα.

φ. 159^Γ, ἐπίγραμμα σὲ 14 στίχους.

Ἀρχή: Πρὸς τὸν Πανιερώτατον καὶ θεοπρόβλητον συγγραφέα τῆσδε τῆς βίβλου ἅγιον Καμπανίας κύριον κύριον Θεόφιλον¹⁰ ἐπιγράμματα.

Καμπανίης μέγ' ἄεισμα, θεοῦ φίλε. κ.λ.π.

Τέλος: εὐτελέστατον καὶ πειθήνιον τέκνον Γεώργιος ὁ Σκαρλάτος

φ. 160^Γ, ἐπίγραμμα σὲ 14 στίχους.

Ἀρχή: Εἰς τὸν Πανιερώτατον πάνσοφον τε καὶ πανελλόγιμον συγγραφέα τῆσδε τῆς Βίβλου ἅγιον Καμπανίας Κύριον κυρ Θεόφιλον

Ἰθυτενὴ περὶ τόνδε πολούμενος ἄξονα δίκης

ἰσάγε πάντα κ.λ.π.

Τέλος: Τῆς ὑμετέρας πανιέρου καὶ θεοδητῆ ψυχῆς, εἰς ἀκραϊφνές εὐγνωμοσύνης τεκμήριον ἐλάχιστον κατὰ πνεῦμα τέκνον Δημήτριος Βαρδάκα ὁ ἐκ μεσόβου

φ. 160^Δ, ἐπίγραμμα σὲ 17 στίχους¹¹.

Ἀρχή: Εἰς τὸν σοφώτατον καὶ θεοπρόβλητον ἅγιον Καμπανίας ἐπίγραμμα.

Θεόφιλος Πολυῦδρις ἑλάνων ἀφθιτον εὐχος

ὡς λάτρις Χριστοῦ, Καμπανίης Πρόεδρος

Τέλος: Τῆς ὑμετέρας θεοσόφου Πανιερότητος εἰς ἀμαράντου εὐλαβείας τεκμήριον Κυριακός Νικολάου τζερετζέλη.

Συνέχεια, στὸ ἴδιο φύλλο, σὲ 6 στίχους.

Ἀρχή: Εἰς τὸν αὐτὸν ἅγιον Καμπανίας Ἰαμβικόν.

ἐπει πέλεις ταμείον ὀρθοδοξίας

Τέλος: τῆς σῆς θεοπροβλήτου Πανιερότητος ἐλάχιστος δοῦλος Θεόφιλος Νικολάου τζερετζέλη.

Στὸ recto τοῦ τελευταίου παράφυλλου σχεδιάστηκε σκίτσο κλειστῆς παλάμης, κιβώριο μὲ σταυρὸ καὶ σύμβολα τοῦ μαρτυρίου. Δεξιὰ ἀπὸ αὐτὰ προτομὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ χρονολογία κάτω ἀπὸ αὐτὴν: 1818 μαῖου 30.

«Ἐστίας Ν. Σμύρνης» ποὺ ἔχει ὡς ἐξῆς: *γραφεὺς ἐγὼ μὲν τῆς δὲ τῆς βίβλου πέλω // μένει δὲ βίβλος εἰς ἐτῶν περιόδους // ὅσοι δὲ ἂν τύχητε τῆς δε τῆς βίβλου // εὐχεσθε τοῦ γράψαντος χάριν ὡς θέμις // τυχεῖν με χώρας τῆς ἄνω τῆς ὀλβίου*. Τὸ γεγονός αὐτό, καθὼς καὶ ἡ ὁμοία διατύπωση τῶν στίχων 3 καὶ 4 τοῦ χφ. τῆς Τήλου, μὲ ἀντίστοιχους σὲ χφ. ἀπὸ τὴν Λίνδο ποὺ ἀντεγράφη ἀπὸ τὸν μοναχὸ Γερμανὸ Πιλωρούση, μὲ βάζει στὴ σκέψη μήπως τὸ μοντέλο αὐτὸ ἦταν εὐρύτατα διαδεδομένο στὸ β' μισὸ τοῦ 17^{ου} αἰῶνα καὶ στὸ α' μισὸ τοῦ 18^{ου}, ὅποτε ἡ σημείωση τοῦ ἀντιγραφέα τοῦ χφ. τῆς Τήλου ἢ δὲν σημαίνει τίποτα ἢ τὸ ἴδιο τὸ χφ. προέρχεται ἀπὸ τὴ Μικρασία μὲ τὴν ὁποία οἱ Τηλιακοὶ εἶχαν πάντα στενὲς ἐπαφές. Βλ. Κ. Μαμώνη, «Χειρόγραφοι κώδικες τῆς βιβλιοθήκης τῆς «Ἐστίας» Ν. Σμύρνης», *Μικρασιατικὰ Χρονικὰ* 8 (1959) 257, ἀρ. 11 καὶ Λ. Πολίτη-Ἡλ. Κόλλια, «Κατάλογος χειρογράφων Παναγίας Λίνδου», *Ἑλληνικὰ* 24 (1971) 37.

10. Ὁ Δημ. Γκίνης ποὺ ἀσχολήθηκε μὲ τὴ βιβλιοθήκη τοῦ Θεοφίλου Καμπανίας σημειώνει τὴν διαρῆξη 6 χειρογράφων τοῦ *Νομικοῦ* του, δηλ. τὰ ὑπ' ἀρ. 2120, 2385, 2684 τῆς Ε.Β.Ε., ἓνα τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Κοζάνης, ἓνα στὴ μονὴ Ἐσφιγμένου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἓνα στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Δημητσάνας (βλ. Δημ. Γκίνης, *Νομικόν...* σ. μγ'-με'). Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθεῖ καὶ τὸ χφ. τῆς Τήλου.

11. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, καθὼς καὶ τὸ ἐπόμενο, βλ. στὴ φωτογραφία. Τὰ ἀντίστοιχα τοῦ Ε.Β.Ε. 2120 δημοσιεύτηκαν ἀπὸ τὸν Δημ. Γκίνη, *Νομικόν...*, σημείωση 200, 201, 202.

8. Χάρτ. 0,20x0,15 φφ. 240 Τέλη 17ου ἢ ἀρχὴ 18ου αἰ.

Νομοκάνων¹² (Α.Π., 5)

Τὰ φύλλα, ἀριθμημένα ἀνὰ πέντε ἀπὸ τὸν γράφοντα, διαφόρων ἐποχῶν, ἐνσωματωμένα σ' ἓνα τόμο, βομβύκινα καὶ στιλπνά στὸ σύνολό τους. Ἡ στάχωση χάρτινη χονδρῆ.

φφ. 1-18 ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα μὲ ὁδηγίες στοὺς ἱερεῖς γιὰ τὴν τιμωρία ποικίλων περιπτώσεων ἁμαρτιῶν.

φφ. 19-22 Ἄλλο εἶδος χαρτιοῦ, παρέμβλητα. Περιέχουν ἐνθυμήσεις τοῦ τελευταίου κτήτορα τοῦ βιβλίου.

φφ. 23-37 Ἄλλο χέρι. Φαίνεται πῶς ἀποτελοῦν τὸν πίνακα περιεχομένων του χφ, πού ἀντεγράφη ἐπειδὴ ἴσως ὁ ἀρχικός ξεθώριασε ἢ καταστράφηκε. Μελάني μαῦρο, καὶ κόκκινο γιὰ τὸ ἀρχικό γράμμα κάθε κεφαλαίου.

Ἀρχή: Περί κριτοῦ τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆν

Τέλος: Περί τοῦ πῶς γράφεται τὸ διαζύγιον δταν ὁ ἄνδρας λείπη πέντε χρόνιοι...

φφ. 38-39 Ἄλλο χέρι. Συστατικό γράμμα τοῦ Δωροθέου Θεσσαλονίκης-Λήμνου μὲ χρονολογία αχξ' (1666) γιὰ κάποιον ἱερομόναχο καὶ τὴ συνοδεία του (δὲν ἀναφέρονται ὀνόματα) πού πηγαίνουν στὰ Ἱεροσόλυμα ὡς προσκυνητές¹³.

φφ. 40-234 Ἄλλο χέρι. Νομοκάνονας μὲ θαυμάσια καλλιγραφικὴ μικρογράμματη γραφῆ, μὲ κόκκινο μελάني στοὺς τίτλους καθὼς καὶ στὴν ἀρίθμηση τῶν κεφαλαίων πού τελειώνουν στὸ σπζ' (=287).

φφ. 235-239 Ἄλλο χέρι. Ἡ τάξη τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν περιοχῶν τῆς δικαιοδοσίας τους.

φφ. 240^Γ «Τὰ μοναστήρια τὰ ἐξωθι τῆς ἁγίας πόλεως Ἱεροσολύμων».

φφ. 240^Β Ἄλλο χέρι. «Ὁ ἑβδομος κανὼν τῆς α^{nc} συνόδου...».

Στὸ φ. 239^Β τὸ τέλος τοῦ χφ ὡς ἐξῆς:

Ἀρχή: Τέλος σὺν Θῶ τοῦ Τακτικοῦ, Ὅτε ἐγένετο τὰ Ἱεροσόλυμα Πατριαρχίῳ τυποθέντος ὑπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ αἰοδήμου βασιλέως ἡμῶν ἰουστινιανοῦ...

Τέλος: ... ἀρὰν ἔχειν οἶος παρασαλεύσει... τοιοιοῦτον τολμησαί δρον δπερ ἀντληθὲν ἀπὸ παλαιοῦ κωδικίου ἐπὶ ἀναστασίῳ πατριάρχου θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ ἐπὶ μεγάλῳ βασιλέῳ ἰουστινιανοῦ ἐπὶ ἔτους ϸιβ Εν μηνι αὐγούστου, ἰνδικτ. Γ.

Σημειώματα τοῦ χφ:

φ. 1^Γ: *Τὸ παρὸν ὑπάρχει καμὸν καὶ ὅποιος τὸ ἀποξενόσει νὰ ἔχη τὴν κατάραν τοῦ Χ(ριστοῦ) ὅ καὶ τῆς παναγίας. Ὁ Ρόδου Συνέδιος (μονοκονδυλιά).*

φ. 18^Β: *Μὲ μπλὲ μελάني: Τῶ 1866^ω Αὐγούστου 27 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς παρὰ τῆς Α. Σεβα-*

12. Ἡ ἐνσωματωμένη ἐπιστολὴ τοῦ Δωροθέου Θεσσαλονίκης (βλ. φφ. 38-39) μὲ χρονολογία 1666 ἀποτελεῖ ὀπωσδήποτε *terminus ante quem* γιὰ τὸ χφ. καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὰ φύλλα του πού περιγράφονται ὡς βομβύκινα, στιλπνά, μὲ προσεγμένη γραφῆ.

13. Ἡ Ρόδος ἀποτελοῦσε πάντα σταθμὸ γιὰ κείνους πού ταξίδευαν πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐτσι δὲν εἶναι παράδοξο, γιὰτὶ τὸ συστατικό γράμμα ἐνσωματώθηκε στὸ βιβλίον τὸ ὁποῖο ἀνῆκε στὸν μητροπολίτη Ρόδου Συνέσιο, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν προϋπόθεση, ὅτι τὸ χφ προέρχεται ἀπὸ τὴ Ρόδο.

Ὁ Συνέσιος ἀρχιερέτευσε ἀπὸ τὸ 1865-1876, ὅποτε κηρύχθηκε ἐκπτωτος. Βλ. Γρυφ. Εὐαγγελίδου, *Ροδιακά* τ. 2, ἐν Ἀθήναις 1929, σ. 33 καὶ Ἐμμ. Κωνσταντινίδου, *Ἡ ἐν Δωδεκανήσῳ ἐκκλησία*, Ἀθῆναι 1970, σ. 53.

Γιὰ τὴ θέση τῆς Δωδεκανήσου σ' ὅτι ἀφορᾷ στὰ ταξίδια τῶν Ἀγιοταφιτῶν καλογήρων βλ. Γ. Κουρνούτου «Γράμματα ἀπὸ τὴν Τουρκοκρατούμενη Δωδεκάνησο», *Δωδεκανησιακὴ Ἐπιθεώρησις*, τεύχ. 10 (Ὀκτ. 1947) 408 κ.ἔ.

σμιότητος τοῦ Ἁγίου Ρόδου Κυρίου Κ. Συνεσίου.

Πιο κάτω: Τὸ παρὸν ἐδωρήθη ἔμοι παρά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἁγίου Ρόδου Κυρίου Κυρίου Συνεσίου, διωρισθεὶς καὶ ἐπιτελῶν Ἐπίτροπος αὐτοῦ ἐν τῇ Νήσῳ Τήλῳ. Τῷ 1874^ω Αὐγούστῳ 9.

Τὸ 1876^ω Σεπτεμβρίου 23 προεβιβάσθην Οἰκονόμος παρά τῆς Α. Σεβασμιώτητος τοῦ Μητροπολίτου Ἁγίου Ρόδου Κυρίου Κ. Γερμανοῦ προσέτι δὲ ἐπίτροπος αὐτοῦ ἐν Τήλῳ.

Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος παπα-Νικόλαος Οἰκονόμος.

φ. 19^v: Τῷ 1888^ω Ἰουλίῳ 22^α ἡμέρα Παρασκευῇ ἀνεχώρησα ἐκ τῆς Πατρίδος μου Τήλου. Κατὰ τὰς 4^α^ς τοῦ Αὐγούστου ἀφίχθην εἰς τὴν Κωμόπολιν Χαρταλιμῆν ἱερατικὸς προϊστάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, διωρισθεὶς ὑπὸ τῆς Α.Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἁγίου Α. Χαλκηδόνας Κυρίου Καλλινίκου. Ἀπεβίωσεν τῇ 15^ῃ Δεκεμβρίου 1889.

φ. 20^v: Τῷ 1891 Μαΐου α' ἀνεχώρησα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. τῇ 10^ῃ Μαΐου ἔφθασα ἐν τῇ πατρίδι μου Τήλῳ. Τῷ 1892 Μαρτίῳ 25 ἀφίχθην ἐν Σύμῃ καὶ εἰσῆχθην ἐφημέριος ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Τῷ 1894 Σεπτεμβρίου 12 ἦλθον εἰς τὴν πατρίδα μου ἐφημερεύων καὶ ἐπιτελῶν πνευματικά.

φ. 21^r: Ἄλλο χέρι: Τῷ 1911 Ὀκτωβρίου 10 ἡμέρα Δευτέραν ἀπεβίωσεν ὁ πατήρ μου ἱερεὺς Νικόλαος Οἰκονόμος¹⁴ παρ' οὗ ἐκληροδοτήθην τοῦτο τὸ βιβλίον ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ἀντωνίου.

Ἄλλο χέρι: 1920 ἐδορίθην παρά τοῦ ἐξαδέλφου μου Ἀντωνίου παπα-Οἰκονόμου μὲ ὑπόσχεσιν ὅπως χειροτονιθῶ ἱερεὺς νὰ ἀντικαταστήσω τὸν πατέραν μου, μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς μητρὸς του καὶ θείας μου Πολυξένης¹⁵ πρεσβυτέρας, αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῆς.

9. Χάρτ. βομβύκινο — — Τέλη 17^{ου} ἢ ἀρχὴ 18^{ου} αἰ.

Νομοκάνων¹⁶ (Α.Π., 6)

Γραφὴ μικρογράμματη, προσεγμένη. Μελάνι μαῦρο. Στάχωμα δερμάτινο. Σημειώματα στὸ παράφυλλο καὶ στὸ 1^r, 3^v.

Στὸ recto τοῦ παράφυλλου ἡ σημείωση: ὑπάρχει καμοῦ Προκοπίου Ἱεροδιακόνου¹⁷ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος 1836.

Στὸ φ. 1^r: Τὸ παρὸν νόμιμον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ... Παντελεήμονος ἐν τινῆσῳ Τήλῳ ἐλάβαμεν¹⁸ αὐτῷ 178- μηνῇ νοεμβρίου.

Πιο κάτω: Τὸ παρὸν νόμιμον ἠπάρχη καμοῦ Στεφάνου Ἱερεος Βεστάρχη εἰς (:) ὀκταμπουλίου.

14. Στὸν «Κώδικα τῆς νήσου Τήλου Ἐτει Σωτηρίῳ 1869» φ. 10^r καὶ 14^v μὲ χρονολογίες 1877 καὶ 1881 Ἰουλίου 4, σημειώνεται ὅτι ὁ παπα-Νικόλαος Οἰκονόμος ἦταν γιὸς τοῦ Μαστροπαντελεῆ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μιχαὴλ Νοταρίου.

15. Δέκα χρόνια μετὰ τὸ θάνατο τοῦ παπα-Νικόλαου Οἰκονόμου, οἱ γιοὶ τοῦ Ἀντωνίου καὶ Ἰωάννης, καθὼς καὶ ἡ πρεσβυτέρα του Πολυξένη, προστρέχουν στὴ Δημαρχία τῆς Τήλου καὶ συντάσσουν διαθήκη «σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της», ὥστε νὰ μοιραστοῦν τὰ κτήματά του στὰ 5 παιδιά του (Ἀντώνιο, Ἰωάννη καὶ δύο ἀκόμη τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα, καθὼς καὶ στὴ μία ἀπὸ τὶς τρεῖς κόρες του). Βλ. *IAT*, σ. 211.

16. *Terminus ante quem* ἀποτελεῖ ἡ χρονολογία 1780 στὴ δευτέρα ἐνθύμηση. Νομίζω, ὅτι θὰ μπορούσε νὰ χρονολογηθεῖ τὸ χφ. μέσα στὸν 17^ο αἰ.

17. Γιὰ τὸν Προκόπιο βλ. *IAT*, σ. 108, 118, 121, 130, 140, 145, 147, 152 καὶ Ἁγ. Παντελεήμονας, Ἀθήνα 1985, σ. 47, 60, 61, 73, 94, 117, 123, 129, 132.

18. Τὸ ρῆμα «ἐλάβαμεν» σημαίνει, ὅτι τὸ βιβλίον ἐστάλη ἀπὸ κάποιον ἄλλοῦ κατὰ παραγγελία ἢ τὸ πιθανότερο μεταφέρθηκε καὶ ἀφιερώθηκε στὴ μονὴ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονα ἀπὸ κάποιον Τηλιακό. Σχετικὰ βλ. *IAT*, σ. 88 ὅπου καὶ οἱ ἐνθυμήσεις τοῦ χειρόγραφου.

10. Έβραϊκό ειλητάριο. (Α.Π., 7)

Συνίσταται από 17 συνεχόμενες σελίδες επί περγαμηνής, ύψους 0,11 μ. και πάχους 0,002 μ. Κάθε σελίδα του έχει 14 χειρόγραφους στίχους, ενώ ολόκληρο περιτυλίγεται σε ξύλινο στέλεχος μήκους 0,23 μ. Προστατεύεται με βυσινιά θήκη ύψους 0,17 μ. και διαμέτρου 0,03 μ. Το κείμενό του αναφέρει την ιστορία της Έσθήρ¹⁹. Άρχη 17^{ου} αιώνα.

Β'. Έντυπα²⁰.

1. Παρακλητική, ... τύποις Ν. Γλυκεῖ τῷ ἔξ Ἰωαννίνων, Ένετίσιν 1677.

Άβιβλιογράφητο.

2. Μηναῖον Ἰανουαρίου²¹, Βενετία, Ἰουλιανός, 1684 (ΛΧ 276)

3. Λόγοι εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστήν ... Λειψία, Βρεῖτκόφ, 1766 (L. 650).

Στὸ ἀ' παράφυλλο ἡ ἐνθύμησις: *ἐκ τῶν τοῦ Νικάνδρου²² Ἱεροδιακόνου ἡ τιμὴ του εἶναι γρόσια 25. Στὴν προμετωπίδα, κάτω ἀριστερά, ἐνθύμησις σβησμένη μεταγενέστερα μὲ ἄλλο μελάνι: Καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις καμοῦ τοῦ ...κου να ...πούλλου. Στὴν ἐσωτερικὴ πλευρὰ τοῦ σταχώματος, στὸ τέλος τοῦ βιβλίου γιατροσόφι: 10 δρμ. γόμα ἀραβικὴ, νὰ κοπανισθῆ καλά καὶ μὲ τὴν σίταν νὰ περασθῆ, ἔπειτα εἰς μίαν κούπαν τὴν ἀνακατεύετε μὲ ὀλίγον σιρώπι καὶ ἀπὸ αὐτὸ εἰς κάθε δύο ὥρες τοῦ δίνετε ἀπὸ ἓν χουλιάρκι τοῦ γλυκοῦ.*

4. Μηναῖον Ὀκτωβρίου, Βενετία, Ν. Γλυκύς, 1775 (ΛΧ 366)

5. Μηναῖον Ἰουλίου, Βενετία, Ν. Γλυκύς, 1777 (ΛΧ 141)

6. Μηναῖον Μαΐου, Βενετία, Ν. Γλυκύς, 1778 (L. 925)

19. Περιγραφή και σχόλια γύρω ἀπὸ αὐτὸ, καθὼς και κάποιες ἀπόψεις γιὰ τὴν ὑπαρξὴ του στὴν Τῆλο βλ. *ΙΑΤ*, 28. Τὸ ειλητάριο εἶχε δεῖ και ὁ Έμμ. Καρπάθιος, μητροπολίτης Κῶ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Τῆλο τὸ 1910. Βλ. ἐδῶ τὴ σημείωση 3.

20. Τὰ ἔντυπα 1 και 16 ἀνήκαν στὸν Τηλιακὸ μητροπολίτη Ἀγαθοπούλεως Ἡσαΐα, ποὺ παραιτήθηκε τὸ 1828 λόγω τυφλώσεως και ἐπέστρεψε στὴν Τῆλο στὰ παράλια τῆς ὁποίας, δταν ἔφθασε, ἀνέβλεψε και πάλι! Βλ. *ΙΑΤ*, σ. 78-88 και ἰδιαίτερα γιὰ τὰ βιβλία στὴ σ. 88. Σήμερα βρίσκονται στὰ χέρια τοῦ Ἰω. Φιλ. Καμμά, ἀπογόνου τοῦ πιὸ πάνω μητροπολίτη.

21. Παραδόθηκε στὶς 28-5-1976 ἀπὸ τὸν γράφοντα μαζί μ' ἓνα ἅγιο Ποτήρι, δύο δισκάρια, δύο λαβίδες, μία λόγχη και τρεῖς εἰκόνες, στὸν ἐφημέριο τῶν Λιβαδιῶν παπα-Παῦλο Λαρδόπουλο. Προέρχονται κι αὐτὰ ἀπὸ τὴν Τιμιά Ζώνη τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ.

22. Γιὰ τὸν Νικάνδρο και τὴ δράση του βλ. *ΙΑΤ*, σ. 94, 100, 127, 143, 146 και *Συμβολή*, σ. 12. Ἀπὸ τὰ λίγα στοιχεῖα ποὺ ἔχω ὑπ' ὄψη μου, φαίνεται ἔξυπνος και δραστήριος ἄνθρωπος, μὲ ὀργανωτικὲς ἱκανότητες και φιλοδοξίες. Καταγόταν ἀπὸ τὴ ὕμη. Βλ. και *Άγ. Παντελεήμονας*, σ. 62, 81, 117, 124, 125, 128, 129, 130, 134, 135.

23. Τὰ Μηναιὰ 7, 8, 9, 10 προέρχονται ἀπὸ τὸ σεντούκι τῆς Τιμίας Ζώνης τοῦ ἐγκαταλειμμένου Μικροῦ Χωριοῦ. Παραδόθηκαν μὲ πρωτόκολλο στὶς 17-7-1980 στὸν ἀρχαιοφύλακα Τηλοῦ κ. Παντ. Γιαννουράκη. Σήμερα φυλάσσονται στὸ ἐκκλησιαστικὸ γραφεῖο τοῦ Μεγάλου Χωριοῦ.

7. Μηναιὸν Ἰαννουαρίου, Βενετία, Ν. Γλυκός, 1779 (L. 966)
8. Μηναιὸν Φευρουαρίου, Βενετία, Ν. Γλυκός, 1779 (L. 967)
9. Μηναιὸν Ἀπριλίου, Βενετία, Ν. Γλυκός, 1779.
Ἄβιβλιογράφητο.
10. Μηναιὸν Νοεμβρίου, Βενετία, Ν. Γλυκός, 1779 (L. 971)²³
11. Ἄγιασματάριον, Βενετία, Ν. Γλυκός, 1779 (L. 944)
12. [Εὐχολόγιον]
0,17×0,60, ἀκέφαλο (σσ. 17-400). Πρὶν ἀπὸ τὸ 1785. Στὴν τελευταία σελίδα κτητορικό: 1785
*ἰαννουαρίου 16 ἰγνάτιος ἱερομόναχος*²⁴.
13. Λεξικὸν Τετράγλωσσον²⁵, Βενετία, Δημ. Θεοδοσίου, 1786 (L. 1170)
14. Κυριακοδρόμιον ... εἰς τὸ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ... Εὐαγγέλιον Συντεθὲν ὑ-
πὸ ... Νικηφόρου τοῦ πρώην Ἀστραχανίου καὶ Σταυρουπόλεως ... Τόμος
πρῶτος, [καὶ δεύτερος] ἐν Μόσχα ἐν τῷ τῆς Κοινότητος Τυπογραφείῳ παρὰ
Ροδερίγῳ καὶ Κλαυδίῳ, 1796 (ΛΧ 1796-99, 21).
Στὸ recto τοῦ πρώτου παράφυλλου κτητορικό: *Μακάριος Καπνουδάκης ἡγούμενος τοῦ ἁγίου*
*Παντελεήμονος*²⁶.
15. [Λόγοι Ἰσοκράτους, Λυσίου, Λουκιανοῦ, Λιβανίου, Δημοσθένους καὶ
Πλουτάρχου].
Ἄκέφαλο καὶ κολοβὸ (σσ. 69-367). Τέλη 18^{ου} αἰ.
16. [Ἰωάννου Χρυσοστόμου Λόγοι]
Ἄκέφαλο καὶ κολοβὸ. Λείπουν οἱ σσ. 1-96 καὶ 187-188. 8^ο μικρό. Στὶς σσ. 191-484 τό:

Ἐξέτασις τῆς ἐσωτερικῆς σαφηνείας τοῦ Χριστιανισμοῦ συγγραφεῖσα μὲν
ἀγγλιστὶ ὑπὸ Σ. Ιενυνσίου μεταφρασθεῖσα δὲ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Εὐ-

24. Ὁ Ἰγνάτιος ἦταν Τηλιακός. Ταξίδεψε πολὺ γιὰ νὰ συγκεντρώσει χρήματα ὑπὲρ τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονα. Ἀφιέρωσε στὸ μοναστήρι ζεῦγος ἀσημένιων ἐξαπτέρυγων μὲ χρονολογίες 1761 καὶ 1768. Ἄναφερόταν καὶ στὴν ἐπιγραφή τῆς τοιχογράφησης τοῦ καθολικοῦ σταῖ 1776. Βλ. Χάρης Κουτελάκης-Στ. Κανόνης, *Ἀρχεῖο χριστιανικῶν ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν τῆς Δωδεκανήσου* (τυπώνεται).

25. Καταγράφηκε στὸν Κώδικα 25B τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονα τὸ 1906 ὡς «1 Λεξι-
κὸν ἑλληνικὸν Βενετίας» (σ. 57).

26. Ὁ Μακάριος Καπνουδάκης ἢ ὀρθότερα Καπνός εἶναι ὁ τελευταῖος ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονα. Περισσότερα γι' αὐτὸν βλ. *IAT*, σ. 156, 158, 162, 164, 167, 174, 176, 177, 178, 209, 212, 213, 216, 217, 222, 224. Ἐπίσης ἐφ. *Ὁ Παλμός τῆς Τήλου*, ἀρ. φ. 54 (Φεβρ. 1983) σ. 3.

γενίου τοῦ Βουλγάρεως.

Ἐκ τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων μπορεῖ νὰ χρονολογηθῆι τέλη 18ου-ἀρχὲς 19ου αἰ. Δὲν μπόρε-
σα νὰ τὸ ταυτίσω μὲ κάποιον λήμμα τῆς ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας.

17. Μηναιὸν Φεβρουαρίου, Βενετία, Ν. Γλυκὺς, 1802 (ΓΜ 148)

18. Μηναιὸν Μαρτίου, Βενετία, Ν. Γλυκὺς, 1803 (ΓΜ 216)

19. Μηναιὸν Μαΐου, Βενετία, Ν. Γλυκὺς, 1803 (ΓΜ 217)

20. Μηναιὸν Ἰουνίου, Βενετία, Ν. Γλυκὺς, 1804 (ΓΜ 277)

Στὴν τελευταία σελίδα σημείωση: *Μακάριος Ἱεροδιάκονος Τῷ ἱερολογιωτάτῳ Μακαρίῳ Ἱε-
ροδιάκονι Ἰουνίου 29 1880 Τῆλος.*

21. Μηνολόγιον, Βενετία, Ν. Γλυκὺς, 1805 (ΓΜ 360)

22. Μηναιὸν Ἰουλίου, Βενετία, Ν. Γλυκὺς, 1805 (ΓΜ 358)

23. [Συνοδικόν].

Ἐκκεφάλου καὶ κολοβό (σσ. 143-447). Ἐκκεφάλου 19^{ου} αἰ.

24. [Συναξαριστής]. 1819 ; (ΓΜ 1195)

0,215×0,16. Ἐκκεφάλου καὶ κολοβό.

Σπαράγματα. Ἐκκεφάλου ἀπὸ φ. γ'. Τέλος στὸ φ. σκθ'. Κτητορικὸ στὸ φ. 98, στὸ περιθώριον κάτω
δεξιὰ: *Ἐτοῦτο τὸ συναξάριον εἶναι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος καὶ ὁποῖος τὸ πάρη νὰ ἔχει τὴν κα-
τάραν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος²⁷.*

27. Πρῶτος, ἀπ' ὅσο μπορῶ νὰ ξέρω, ἀσχολήθηκε μὲ τὴν βιβλιοθήκην τῆς μονῆς ὁ μακαρίτης
μητροπολίτης Κῶ Ἐμμ. Καρπάθιος, ὁ ὁποῖος σημειώνει: «Κατὰ ποῖον χρόνον ἐκτίσθη ἡ Μονὴ
δὲν ἠδυνήθη νὰ πληροφορηθῶ. Τὰ περιωθέντα ὀλίγα ἔγγραφα καὶ βιβλία τῆς Μονῆς δὲν ἀναφέ-
ρουσι τίποτε περὶ τοῦ σημείου τούτου... Ἐμελετήσαμεν ταῦτα...». Βλ. *Διδαχὴ Ὁρθόδοξος*, δ.π., σ.
236-38. Οἱ προσπάθειές μου γιὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τοῦ μοναστηρίου καὶ ἡ ἀναδίφηση τῶν
μέχρι τώρα κωδίκων ποὺ διασώθηκαν, ἔφεραν στὸ φῶς μόνον δύο πληροφορίες γιὰ τὰ βιβλία τῆς
μονῆς. Στὸν κώδικα 25B, σ. 20 σημειώνεται: *ἔδοσα (Φεβρ. 1870) διὰ παρακλητικὴν καὶ ἕνα πεντη-
κοστήρη / καὶ δύο ἐρμολόγια γρόσια 105*. Στὶς σελίδες 57-60 τοῦ ἴδιου κώδικα, ὅπου ἀναγράφονται
τὰ σκεύη τῆς μονῆς μὲ χρονολογία 16/8/1903, ἀναφέρεται: *1 Λεξικὸν Βενετίας*. Μισὸ αἰῶνα σχε-
δὸν ἀργότερα, ὁ Τηλιακὸς Παντ. Καμμάς σὲ ἐργασία του μὲ τίτλον «Τηλιακὰ παναῦρια – Τὸ
παναῦρι τοῦ ἀη-Παντελεήμονα» σημειώνει: «ἀρχεῖα δὲν διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἀν καὶ ἐκέκτητο
(ἡ μονὴ) βιβλιοθήκην ὀλόκληρον», *Δωδεκανησιακὴ Ἐπιθεώρησις*, τεύχ. Φεβρ. 1947, σ. 99. Αὐτὴ
κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ μονὴ εἶχε ἀξιόλογον βιβλιοθήκην ἀπὸ τὴν ὅποια ἐλάχιστα
βιβλία διασώθηκαν. Βέβαια ὁ χρόνος, ἡ φθορά, ἡ ὑγρασία, τὸ σαράκι, ἡ ἀγραμματοσύνη καὶ πῶς
πολὴ ἡ ἀδιαφορία τῶν διαχειριστῶν ἦταν ἡ κύρια αἰτία ἀλλὰ ὄχι ἡ μόνη. Ὁ κ. Ν. Παντελίδης ἡ
Ἄλαμάγκος ποὺ γεννήθηκε τὸ 1896 μὲ πληροφορήσε τὸ 1980, ὅτι τὰ βιβλία τῆς μονῆς διασκορπί-
στηκαν τὸ 1901-1906. Οἱ γέροντες λέγανε πῶς πολλὰ παλαιὰ βιβλία κάηκαν ὡς ἀχρηστα, γιὰ τὴν
«τῆς κακιάς στάμπας» δηλ. παλαιότητα ποὺ δὲν μπορούσαν νὰ τὰ διαβάσουν. Ὁ ἴδιος, ποὺ ἦταν ἀ-
πὸ τοὺς πῶς φιλομαθεῖς Τηλιακοὺς ποὺ γνώρισα, μοῦ διηγήθηκε ὅτι πρὶν χρόνια ἠγέρθη δίκην

25. Ἡ Καινὴ Διαθήκη, Λόνδρα, Οὐατς, 1828 (Δελιαλῆς, 28)
26. Πεντάτευχος τοῦ Μωϋσέως, Λόνδρα, Οὐατς, 1833 (ΓΜ 2301)
27. Γ. Σουρῆ, Ὁ Ρωμῆός.
Τόμοι τρεῖς: 1 (1883-1891), 2 (1901-1908), 3 (1909-1918). Ἀθήνα.
28. [Ἰωάσαφ βασιλέως Ἰνδίας].
Ἀκέφαλο, 19^{ος} αἰ. Στὸ στάχωμα τοῦ βιβλίου τὸ ἀκόλουθο κτητορικὸ σημεῖωμα: *ἐκ τῶν τοῦ Παπᾶ Νικολάου Οἰκονόμου²⁸ ἐνδιατρίψαντος ἐν Σύμῃ ἐφημερευόν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν ἔτει 1892 Μαρτίου 25 μέχρι τοῦ 1894 Σεπτεμβρίου 12.*

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ

Ἔντυπα

1. S. Ioannis Chrysostomi opera Graece, Octo Voluminibus Etonae in Collegio Regali, Excudebat Ioannes Norton, Regius Typographus 1613.
Στὴ σ. 1 σημείωση: *ex libris Georgii D. Ryder Aug. 1830 Hanbury*
2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τὰ εὐρισκόμενα ἄπαντα, Editio Nova juxta Parisinum, Anni MDCXXXVI adornata, Coloniae, Sumptibus Mauritii Georgii Weidmanni MDCLXXXVI. Τόμοι 2.
3. Μάρκου Ἀντονίνου Αὐτοκράτορος τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλία ιβ'. Oxoniae Anno MDCCIV.
4. Λόγοι Κικέρωνος²⁹, London 1771.

ἐναντίον κάποιου Τηλιακοῦ, τοῦ ὁποῦοῦ δὲν θέλησε ν' ἀνακοινώσει τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ προσπάθησε νὰ πουλήσει κάποια «περγαμηνή» μεταφέροντάς την στὴ Σύμη. Τελικὰ ἐπεστράφη ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω τί ἀκριβῶς ἦταν. Λυτὰ φύλλα, εἰλητάριο ἢ βιβλίον χειρόγραφο; Πάντως ἡ τύχη μερικῶν βιβλίων ἢ καὶ χειρογράφων τῆς Τήλου ἦταν οἰκτρὴ. Θυμοῦνται ἀκόμα, ὅτι ἀπὸ τὸ «Ἀσκηταργιὸ» (μιὰ τρύπα στὸ βράχο τοῦ κάστρου στὸ Μεγάλο Χωριὸ) δπου κάποιος καλόγηρος ἀσκήτησε, «ἔφευγαν» μὲ τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου περγαμηνὰ φύλλα, πού φυσικὰ κανεῖς δὲν προνόησε νὰ περιμαζέψει. Σὲ μιὰ ἄλλη περίπτωση, τὰ βιβλία τοῦ φαρμακοποιοῦ Σπανουδάκη θάφτηκαν στὸ βάθος ἑνὸς ξεροπήγαδου πού χρησίμευε σάν σκουπιδόλακκος, ἐκεῖ πού σήμερα βρίσκεται ὁ ἠλεκτρικὸς σταθμὸς. Γιὰ τὶς πιὸ πάνω περιπτώσεις βλ. *Συμβολή*, σ. 21 καὶ 96 στὸ λῆμμα «Ἀσκηταργιὸ» καὶ «Τραούνα».

28. Βλ. στὸ ὑπ' ἀριθμ. 8 χφ. τὴν ἐνθύμηση τῶν φφ. 18^v, 21^r.

29. Ἡ βιβλιοθηκάριος δις Ἀντωνία Πατηνιώτῃ με γράμμα τῆς στίς 14-1-1983 με πληροφόρησε ὅτι τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν βρέθηκε. Πάντως γιὰ τὴν βοήθειά της τὴν εὐχαριστῶ θερμά.

5. Σειρά ἑνὸς καὶ πενήκοντα ὑπομνηματιστῶν εἰς τὴν Ὀκτώτευχον, Λειψία, Βρεῖτκοφ, 1772 (L. 771)
6. Ἡ Καινὴ Διαθήκη, Πετρούπολις, Ν. Γκρέτσχος, 1817 (ΓΜ 974)
7. Ὁγυγία ἢ Ἀρχαιολογία ... ὑπὸ Ἀθανασίου Σταγειρίτου, Βιέννη, Ἴω. Τσβέκιος, 1818 (ΓΜ 1013)
8. [Κιβωτὸς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, Κων/πολι 1819] (ΓΜ 1167)
Ἄκέφαλο.
9. T. Livii Patavini Historiarum ... ex typographia Regia anno 1824.
Στὸ πρῶτο παράφυλλο μὲ μολύβι: *Henry Beveridge 1850 Glasgow University.*
10. Eusebii Pamphili, *Historiae Ecclesiasticae*, tom. 3, Lipsiae apud Kayser et Schumann, 1828.
11. Διατριβαὶ περὶ τῆς Ἀγγλικῆς ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις, Ν. Ἀγγελίδης, 1851 (ΓΜ 5388)
12. Φωτίου τοῦ Σοφωτάτου καὶ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιστολαί, αἶς δύο τοῦ αὐτοῦ παρήρηται πονημάτια. Α' Ἐρωτήματα δέκα σὺν ἴσαις ταῖς ἀποκρίσεσιν. Β' Ἐρωτήματα καὶ ἐπιλύσεις πέντε κεφαλαίων τῶ Θεοφιλεστάτῳ, Ὀσιωτάτῳ Λέοντι Ἀρχιεπισκόπῳ Καλαβρίας, ὑπὸ Ἰωάννου Ν. Βαλέττα πρώην Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σύρῳ Ἑλληνικοῦ παιδαγωγείου. Ἐν Λονδίῳ D. Nutt, 270, Strand 1864.
13. Οἱ δικαστικοὶ νόμοι τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς σχετικῆς Νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπὸ Θ. Ν. Φλογαῖτου. Τόμος Τέταρτος, περιέχων τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου ἐν πρωτοτύπῳ καὶ ἐν μεταφράσει μετὰ πολλῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων, Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδη 1888.
14. Ἰωακείμ Βαλαβάνη, Ἀπάνθισμα Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Εἰς Ἐγκύκλιον Διδασκαλίῳν πασῶν τῶν τάξεων Σχολείου καὶ Γυμνασίου, Τόμος Δεύτερος περιέχων τὰ τρία πρῶτα βιβλία τῆς Ξενοφώντος Κύρου Ἀναβάσεως καὶ τὴν Ἰσοκράτους Πρὸς Δημόνικον παραίνεσιν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει Α. Κ. Γεράρδος καὶ Σία, Βιβλιοπῶλαι καὶ Ἐκδόται. 1894

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Ἄγαθούπολις 87
Ἅγιον Ὅρος 84
Ἀθανάσιος, ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας 90
Ἀναστάσιος, πατρ. Ἀντιοχείας 85
Ἀντιόχεια 85
Ἀνδρέας τοῦ Κωνσταντῆ, ἱερέας 83
Ἀντώνιος, γιός παπα-Νικόλαου 86
Ἀπέρι Καρπάθου 83
Ἀσκηταργιό 90
Ἀστυπάλαια 79, 90

Βαλαβάνης Ἰωακείμ 91
Βαλέτας Ν. Ἰωάννης 91
Βαρδάκα Δημήτριος 84
Beveridge Henry 91
Βούλγαρης Εὐγένιος 89

Γερμανός, μητρ. Ρόδου 86
Γιαννουράκης Παντ. 88
Glaskow 91

Δῆλος (ἀντί Τῆλος) 83
Δημητσάνα 84
Δημοσθένης 88
Διακο-Ἀντρέας, βλ. Ἀνδρέας ἱερέας
Διακο-Χρῖστος, δάσκαλος 83
Δωδεκάνησα 83, 85
Δωρόθεος, μητρ. Θεσσαλονίκης-Λήμνου
85

Εὐσέβιος Καισαρείας 91

Ἡσαΐας, μητρ. Ἄγαθουπόλεως 87

Θεοτόκης Νικηφόρος 88
Θεόφιλος, μητρ. Καμπανίας 84
Θεσσαλονίκη 85

Ἰγνάτιος, ἱερομόναχος 88
Ἰενύνσιος Σ. 89
Ἰεροσόλυμα 85
Ἰουστινιανός 85
Ἰσοκράτης 88, 91
Ἰωάννης, γιός παπα-Νικόλαου 86
Ἰωάννινα 83

Καλαβρία 91

Καλλίνικος, μητρ. Χαλκηδόνος 86
Καμμάς Φ. Ἰωάννης 87
Καμμάς Α. Παντελ. 89
Καπνουδάκης Μακάριος 88
Καρπάθιος Εμμανουήλ, μητρ. Κῶ 82, 87,
89
Κάρπαθος 83
Κικέρων 90
Κοζάνη 84
Κομίνης Ἄθ. 81
Κωνσταντινούπολις 86, 91
Κῶς 82, 87

Λαρδόπουλος Παῦλος, ἱερέας 87
Λέων, ἀρχιεπ. Καλαβρίας 91
Λῆμνος 85
Λιβάδια Τήλου 87
Λιβάνιος 88
Λίνδος 84
Λονδίνο (ἐλλ. κοινότητα) 79
Λουκιανός 88
Λούπηης Νικόλαος, ἱερέας 82
Λυσίας 88

Μακάριος, ἱεροδιάκονος 89
Μακάριος Καπνός, βλ. Καπνουδάκης Μ.
Μακρῆς Μιχαήλ 83
Μανουήλ, γραφέας 82
Μᾶρκος Ἀντωνίνος 90
Μαστροπαντελής 86
Μεγάλο Χωριό Τήλου 81, 83, 88, 90
Μέτσοβο 84
Μ. Ἀσία 84
Μικρό Χωριό Τήλου 81, 87, 88
Μιχαήλ, ἱερέας 83
Μιχαήλ Νοταρίου 86
Μορφινός Νάρκισσος, μητρ. 79

Νεόφυτος, ἱερέας 82
Νικάνδρος, ἱεροδιάκονος 87
Νικηφόρος, βλ. Θεοτόκης Ν.
Νικόλαος, ἱερέας Οἰκονόμος 86, 90

Ξενοφῶν 91

Παντελίδης ἢ Ἄλαμάκος Ν. 89
Πατηνιώτη Ἀντωνία 80, 90

Πάτμος 83
 Πίλωρούσης Γερμανός 84
 Πλούταρχος 88
 Πολυξένη, σύζ. παπα-Νικολάου 86
 Προκόπιος, ιεροδιάκονος 86

 Ρόδος 85, 86
 Ryder D. George 90

 Σκαρλάτος Γεώργιος 84
 Σουρής Γεώργιος 90
 Σπανουδάκης 90
 Σταγειρίτης Ἀθανάσιος 91
 Στέφανος, ιερέας Βεσπάρχεις 87
 Σύμη 83, 86, 90
 Συνέσιος, μητρ. Ρόδου 85, 86

Σύρος 91

 Τζερετζέλη Θεόφιλος Ν. 84
 Τζερετζέλη Κυριακός Ν. 84
 Τήλος 79 κέ.
 Τίτος Λίβιος 91
 Τραούνα 90

 Φλογαΐτης Ν. Θ. 91
 Φώτιος, πατρ. Κων/πόλεως 91

 Χαλκηδών 86
 Χαρταλιμήν 86
 Χρυσόστομος Ἰωάννης 88, 90

ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΙ - ΕΚΔΟΤΕΣ

Ἀγγελίδης Ν. (Ἀθήνα) 91
 Βρεΐτκοφ (Λειψία) 91
 Γεράρδος καὶ Σία (Κων/πολη) 91
 Γλυκὺς (Βενετία) 87, 88, 89
 Γκρέτσχος Ν. (Πετρούπολη) 91
 Θεοδοσίου Δημ. (Βενετία) 88
 Ἰουλιανὸς Ἀνδρ. (Βενετία) 87
 Kayser et Schumann (Λειψία) 91

Κωνσταντινίδης Ἀνέστης (Ἀθήνα) 91
 Norton Ioannes (Eton) 90
 Nutt D. (Λονδίνο) 91
 Οὐάττς Ρ. (Λονδίνο) 90
 Ροδερίγος καὶ Κλαύδιος (Μόσχα) 88
 Τσβέκιος Ἰω. (Βιέννη) 91
 Weidmann George (Κολωνία) 91

ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 8 ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΕΟΕΛ-
ΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΟΥ ΕΙΕ – ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ
ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 1987 – ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΦΙΑΜΣ
ΦΩΤΟΣΥΝΘΕΣΗ ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 57
ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑ 80

